

Nr 226.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.; given Stockholms slott den 6 april 1923.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om straff för olovlig varuinförsel; och
- 2) lag angående förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker och vin till svenskt territorialvatten.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

lag om straff för olovlig varuinförsel.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Var, som utan behörig tullangivning till riket inför tullpliktig vara, skall för olovlig varuinförsel böta från och med två till och med sex gånger beloppet av den avgift, som för varan bort för statsverkets räkning erläggas till tullverket, dock minst trettio kronor. Sker den olovliga införseln i större omfattning eller yrkesmässigt, vare straffet böter från och med fyra till och med tio gånger beloppet av nämnda avgift, dock minst etthundra kronor, eller fängelse i högst ett år; och må, där införseln haft till föremål spritdrycker, vin eller tobaksvaror samt omständigheterna äro synnerligen försvårande, till straffarbete i högst ett år dömas.

2 mom. Om vid förövandets av den olovliga varuinförseln gärningsmannen varit beväpnad och det skäligen kan antagas, att vapnet varit avsett att begagnas till våld eller hot mot den, som velat hindra eller vederbörligen anmäla den olovliga varuinförseln, må i fall, som i första punkten av 1 mom. sägs, dömas till fängelse och i fall, som i andra punkten av samma mom. omförmäles, dömas till straffarbete i högst ett år, ändå att sådan straffskärpning ej enligt 1 mom. må äga rum.

3 mom. Har den olovliga varuinförseln förövats i tjänsten av tjänsteman vid tullverket eller vid lotsverket,

eller har den olovliga varuinförseln förövats av tjänsteman vid postverket eller vid statens järnvägar med avseende å gods, som han i och för sin tjänst haft under händer eller till vilket han av sådan anledning haft tillträde,

dömes till straffarbete i högst två år eller till fängelse.

4 mom. Har den olovliga varuinförseln förövats å järnväg eller å färja, som kan medföra tåg, av någon därstädes anställd eller vid där anordnad postavdelning tjänstgörande person, vilken till brottets

underlättande begagnat sig av denna sin ställning, skall till straff, som i 2 mom. sägs, dömas, där ej gärningen är enligt 3 mom. med strängare straff belagd.

5 mom. Har den olovliga varuinförseln förövats av tjänsteman vid tullverket eller vid lotsverket utom tjänsten, skall brottet anses begånget under synnerligen försvårande omständigheter.

6 mom. Framgår av omständigheterna, att olovlig varuinförsel icke skett i avsikt att undandraga varan stadgad avgift till tullverket, vare straffet böter, minst tjugo högst femhundra kronor.

7 mom. Har tobaksvara olovligen införts av annan än resande, skall till grund för beräkning av böter läggas den tullavgift, som skolat utgå, därest resande infört varan.

8 mom. Olovligen infört gods vare förverkat; dock skall sådan påföljd icke inträda:

a) då den olovliga varuinförseln straffas efter vad i 6 mom. sägs; samt

b) då i följd av gärningsmannens minderårighet eller av annan särskild anledning strafffrihet äger rum eller straffet förfaller.

I fall, som under a) och b) sagts, skola föreskrivna avgifter till tullverket för godset utgöras.

9 mom. Är olovligen infört gods förverkat, vare ock förverkat:

a) emballage eller kärl, vari godset förvaras, ävensom annan förvaringspersedel, i vilken godset påträffats, därest persedeln på grund av sin beskaffenhet är särskilt ägnad att användas i och för olovlig varuinförsel; samt

b) farkost av mindre nettodräktighet än tjugo ton eller odäckad, vilken för den olovliga varuinförseln begagnats antingen vid resa, som måste antagas hava ägt rum i väsentligt syfte att företaga olovlig varuinförsel, eller eljest vid transport från större fartyg till land eller från ett till annat upplagsställe vid kust eller i skärgård, ävensom dragare och fordon, som nyttjats för transport av olovligen infört gods, allt dock endast för så vitt forslingsredskapet tillhör godsets ägare eller annan, som finnes hava ägt kännedom om den olovliga varuinförseln eller skälig anledning att misstänka densamma, samt tillika godset anträffats under forslingen.

10 mom. Innefattar olovlig varuinförsel tillika förbrytelse i tjänsten, varde den förbrytelse bedömd enligt allmänna strafflagen.

2 §.

Lika med olovlig varuinförsel anses försök därtill.

3 §.

1 mom. Finnes i fartyg eller å tåg tullpliktigt gods så förstucket eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, och varder icke någon förvunnen till gärningen, straffes fartygets eller tågets befälhavare, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i godsets införskaffande i fartyget eller å tåget, såsom för olovlig varuinförsel. Gitter han göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om sagda åtgörande, dömes allenast för bristande tillsyn över fartyget eller tåget till böter, svarande mot högst dubbla beloppet av den avgift, som för godset bort för statsverkets räkning erläggas till tullverket, dock minst tjugo kronor.

Har sådant försticket eller undandöljande av tullpliktigt gods, som i första stycket sägs, ägt rum, och varder någon förvunnen till gärningen, dömes fartygets eller tågets befälhavare, där ej enligt annan bestämmelse i denna lag strängare påföljd skall ådömas honom, allenast för bristande tillsyn, såsom ovan sagts.

Godset tillika med förvaringspersedel, som i 1 § 9 mom. a) avses, skall i varje fall dömas förverkat.

2 mom. Böter för bristande tillsyn enligt 1 mom. må icke ådömas i det fall, att å passagerarfartyg eller tåg gods anträffas förstucket eller undandolt på plats, vilken är upplåten till medföljande resandes personliga begagnande.

4 §.

1 mom. Befinnes vid tullbehandling av inkommet gods eller därefter, att åtgärd vidtagits i uppenbar avsikt att genom tulltjänstemans vilseledande vid tullbehandlingen helt eller delvis undandraga vara stadgad avgift till tullverket, skall mottagaren eller, där denne är ombud för annan här i riket, vilken äger förfoga över varan, denne senare straffas såsom för olovlig varuinförsel, ändå att det icke styrkts, att han ägt vetskap om den vidtagna åtgärden.

Har person, som i första stycket avses, före tullbehandlingen till namn och beskaffenhet eller värde riktigt angivit eller låtit angiva varan, eller gitter han göra sannolikt, att åtgärden vidtagits utan hans vetskap eller tillskyndan, vare han fri från ansvar.

Innefattar åtgärd, som i första stycket avses, förbrytelse, som i allmänna strafflagen är med straff belagd, dömes till ansvar efter vad i ty fall är stadgat.

Vara, med avseende å vilken åtgärd, som i detta mom. sägs, vidtagits, skall i varje fall, där den icke behörigen angivits före tullbe-

handlingen, dömas förverkad tillika med förvaringspersedel, som i 1 § 9 mom. a) avses.

2 mom. Har någon vid utförsel ur riket av gods, för vilket ifrågasättes restitution av eller befrielse från avgift för statsverkets räkning till tullverket, i angivningsinlaga eller annan handling uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, vilken kunnat obehörigen medföra dylik restitution eller befrielse, eller har någon annorledes uppsåtligen sökt obehörigen tillgodogöra sig restitution eller befrielse, som här avses, straffes med böter från och med två till och med sex gånger beloppet av den avgift, som sålunda oriktigt kunnat bliva föremål för restitution eller befrielse, dock minst trettio kronor, eller, vid synnerligen försvårande omständigheter, med fängelse i högst sex månader.

Har restitution eller befrielse, som i detta mom. avses, erhållits, skall straff ådömas enligt allmänna strafflagen.

Vara, med avseende å vilken åtgärd, som i detta mom. avses, vidtagits, skall dömas förverkad tillika med förvaringspersedel, som i 1 § 9 mom. a) sägs.

5 §.

1 mom. Såsom olovlig varuinförsel skall anses:

a) därest bland resandes effekter tullpliktigt gods förstuckits eller undangömts i uppenbart syfte att därigenom undandraga det tullpersonalens uppmärksamhet;

b) om inrikes förpassning underkastat men oförpassat gods, vilket icke visas vara inom riket alstrat eller tillverkat eller där förtullat, så förstuckits, att det ej kan upptäckas annorledes än genom visitation, eller om sådant gods föres från fartyg i annan ordning än i gällande tullstadga föreskrives i fråga om vederbörligen förpassat gods; samt

c) då oförtullat utländskt gods, som varit föremål för tullangivning, bortsmyses eller förbytes inom svenskt territorium; skolande, därest den, som beträdes med sådant brott, begagnat sig av tullupplagsrätt för godset, brottet anses vara begånget under försvårande omständigheter.

2 mom. Kan beskaffenheten av gods, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, icke utrönas eller är godset tullfritt, skola, där bötesstraff ifrågakommer, böterna bestämmas till belopp från och med tjugo till och med femtusen kronor.

6 §.

Förövar den, som två eller flera gånger straffats för olovlig varuinförsel av annat slag, än som avses i 1 § 6 mom., ånyo enahanda

brott av beskaffenhet att icke vara hänförligt under sagda mom., dömes till fängelse eller till straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må dömas till böter efter de för varje särskilt fall i 1 och 5 §§ stadgade grunder.

I fråga om olovlig införsel av spritdrycker eller vin skall ansvar, som i föregående stycke sägs, ådömas redan då den brottslige en gång förut straffats för enahanda förbrytelse.

Beträffande gods, förvaringspersedel och forslingsredskap vare lag, som i 1 § 8 och 9 mom. sägs.

7 §.

Den, som uppsåtligen förleder annan till olovlig varuinförsel eller vid utförande av sådant brott med råd eller dåd uppsåtligen hjälper, så att gärningen därigenom sker, straffes som vore han själv gärningsman. Har någon före brottets utförande eller vid utförandet, dock i mindre mån än nyss är sagt, med råd eller dåd gärningen främjat, straffes efter ty som han provas hava till brottet bidragit. Om någon utan att hava sådan del i brottet, som nu sagts, sedan brottet timat, med vetskap därom varit gärningsmannen behjälplig att godset dölja, förbyta eller föryttra, straffes efter som brottet var till, dock mindre än om han själv varit gärningsman.

Delaktighet i olovlig varuinförsel, som avses i 1 § 6 mom., är ej med ansvar belagd.

8 §.

Förskingrar någon egendom, som enligt denna lag skolat dömas förverkad, gälde dess värde.

9 §.

Tulltjänsteman, polisman eller lotstjänsteman, som anträffar egendom, vilken skäligen kan antagas enligt denna lag vara förverkad, skall taga egendomen i beslag; och åligger det beslagaren, där han icke själv äger anställa åtal, att ofördröjligen anmäla förhållandet hos vederbörande åklagare, vilken har att pröva, huruvida beslaget skall äga bestånd. Har ej för den brottsliga gärning, som föranlett beslaget, åtal väckts eller framställning, som i 17 § sägs, blivit gjord inom en månad från beslagets verkställande, gånge beslaget åter. Innan domstol haft tillfälle att pröva beslag, må den, som drabbats av åtgärden, kunna hos generaltullstyrelsen påkalla beslagets hävande.

10 §.

1 mom. Egendom, som, på sätt i 9 § sägs, tagits i beslag, skall av vederbörande tjänsteman genast avlämnas till den tullförvaltning, dit den bekvämligast kan föras; och åligger det tullförvaltningen såväl att mottaga sådan egendom i sin vård som ock att, i fall då åtal skall anhängiggöras vid domstol å annan ort, till därvarande tullförvaltnings vård översända samma egendom, såvitt ej särskilda omständigheter göra en sådan försändning obehöfvig eller olämplig.

Tullförvaltning, som mottagit beslagtagen egendom, skall, där så äskas, ej allenast meddela bevis över mottagandet utan även, där så lämpligen kan ske, låta egendomen förseglas av ägaren och den, som avlämnat densamma.

2 mom. Finnes ej i stad, där egendom jämlikt 1 mom. avlämnas, konfiskationsmagasin eller tullpackhus, åligge magistraten att på tullförvaltningens rekvisition anskaffa tjänligt förvaringsrum.

3 mom. Har åklagare förklarat, att verkställt beslag skall återgå, må egendomen, om beslagare det önskar och tullförvaltningen finner skäl därtill, kvarbliva i tullförvaltningens vård högst sex dagar från dagen för åklagarens beslut, för så vitt ej generaltullstyrelsen beslutar, att varan skall längre tid kvarbliva hos tullförvaltningen. I intet fall må dock gods kvarhållas hos tullförvaltningen efter utgången av den i 9 § avsedda tid.

11 §.

Tulltjänsteman äger, där honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, med iakttagande av vad i denna lag föreskrives, anställa undersökning angående brott, som i denna lag avses.

Enahanda undersökningsrätt tillkommer jämväl polisman och lots-tjänsteman, i den mån deras tjänsteåligganden kunna giva anledning därtill; dock må å fartyg, liggande i hamn, där tullförvaltning finnes, dylik undersökning icke företagas av annan än tulltjänsteman.

12 §.

1 mom. För eftersökande av egendom, som kan antagas enligt denna lag vara förverkad, må husrannsakan inom lägenhet, som enligt sin bestämmelse är tillgänglig för envar, så ock inom lägenhet, som plägar tjäna till härberge eller tillhåll för lösdrivare eller personer, vilka äro straffade eller misstänkta för brott, ävensom uti magasin, upplagsbodrar och uthus, företagas av landsfogde, landsfiskal eller stadsfiskal

så ock, där dem anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, av annan polisman eller av tulltjänsteman.

2 mom. Är någon på sannolika skäl misstänkt för brott, varå straffarbete eller fängelse enligt denna lag kan följa, må husrannsakan företagas hos honom för eftersökande av egendom, som kan antagas vara genom brottet förverkad. För samma ändamål må husrannsakan i anledning av brott, varå enligt denna lag kan följa straffarbete, äga rum hos annan än den misstänkte, därest sannolika skäl äro, att genom brottet förverkad egendom skall där anträffas.

Konungens befallningshavande, landsfogde, lands- och stadsfiskal, tulldirektör, tullförvaltare och tullverkets vederbörande åklagare äga förordna om husrannsakan, som i detta mom. avses; och må sådan verkställas, förutom av tjänsteman, som nu nämnts, av tulltjänsteman i lägst överuppsyningsmans ställning eller av polisman i befälsställning, som av Konungens befallningshavande därtill särskilt förordnats. Utan förordnande, varom nyss sagts, må husrannsakan, när fara är i dröjsmål, företagas av tulltjänsteman i lägst överuppsyningsmans ställning eller, där egendom, som kan antagas förverkad, på färsk gärning följts eller spårats till lägenheten, jämväl av annan tulltjänsteman eller av polisman, ändå att denne icke är i befälsställning.

13 §.

1 mom. Vid husrannsakan skola såvitt möjligt såsom vittnen närvara två av förrättningsmannen därtill anmodade ojäviga personer. Den, hos vilken husrannsakan sker, äge jämväl tillkalla vittnen, likväl utan att undersökningen därigenom må uppehållas. Har varken han eller av honom tillkallade vittnen närvarit, skall underrättelse meddelas honom om den vidtagna åtgärden.

Öppnas ej stängd lägenhet, må erforderligt våld användas. Är ej vare sig den misstänkte eller lägenhetens innehavare eller någon av dennes husfolk tillstädes, må sådant ej ske utan i vittnens närvaro. Öppnad lägenhet skall efter verkställd förrättning på lämpligt sätt åter tillslutas.

Vid husrannsakan må olägenhet eller skada ej förorsakas utöver vad som är oundgängligen nödvändigt.

Husrannsakan må ej, utan att trängande skäl därtill föranleda, företagas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen.

Över vad vid husrannsakan förekommit skall protokoll föras av förrättningsmannen.

2 mom. Angående husrannsakan, som jämlikt 12 § 2 mom. i stad företages av tulltjänsteman, skall underrättelse lämnas vederbörande polismyndighet före förrättningens början, såframt det medhinnes, men eljest så snart ske kan.

14 §.

1 mom. Undersökning å person efter olovligen infört gods må företagas allenast då mot någon, som från utlandet ankommer till ort, där tullförvaltning finnes, eller som anträffas vid gräns- eller kustort, föreligger på sannolika skäl grundad misstanke, att han har på sig förstuckt gods; dock må, där vederbörande chef för tull-, kust- eller gränsbevakning finner skärpning av tullkontrollen å persontrafiken från utlandet med viss lägenhet eller för viss tidrymd å någon plats oundgängligen nödvändig, dylik undersökning efter bevakningschefens bestämmande verkställas å envar med lägenheten eller under tidrymden från utlandet till platsen ankommande person. Sådant förordnande skall ofördröjligen underställas generaltullstyrelsens prövning men gånge likväl genast i verkställighet.

2 mom. Den i 1 mom. omförmälda undersökning skall, där den är av mera väsentlig omfattning, verkställas inomhus, samt, om undersökningsman eller den misstänkte det äskar och det utan större omgång kan ske, i vittnens närvaro. Är den misstänkte kvinna, må undersökningen ej verkställas utan genom tillkallad person av samma kön samt i avskilt rum; och skall såsom vittne, om sådant ifrågakommer, anlitas kvinna.

15 §.

Åtal för brott, som avses i denna lag, ankommer på tullverkets vederbörande åklagare, beslagare obetaget att, därest åklagaren vägrar åtala, underställa frågan generaltullstyrelsens prövning.

16 §.

1 mom. Mål angående brott, som i denna lag avses, skall, även i det fall att straff skall bestämmas enligt allmänna strafflagen, anhängiggöras vid tullmålsdomstolen för den plats, där brottet skett eller blivit upptäckt. Där brottet skett eller upptäckts å inkommande fartyg, skall målet anhängiggöras vid tullmålsdomstolen för den plats, dit den brottslige med fartyget först ankommer eller där han eljest träffas.

2 mom. Tullmålsdomstol är för stad, där såväl rådhusrätt som tullkammare eller på avdelningar fördelad tullförvaltning finnes, stadens

rådhusrätt och för annan ort rådhusrätten i närmaste stad, där tullkammare eller tullförvaltning, som nyss nämnts, finnes, eller gränstullrätt, om sådan är närmare.

17 §.

Då egendom tagits i beslag, utan att ägare eller forslare er-tappats eller kunnat med stämning anträffas, skall vederbörande domstol på framställning av åklagaren låta genom dennes försorg i allmänna tidningarna införa kungörelse angående beslaget, med föreläggande för vederbörande att inom sextio dagar från kungörandet anmäla sig hos domstolen, vid äventyr att frågan om egendomens förverkande avgöres utan hinder av hans uteblivande.

Har ägare eller forslare av beslagtagen egendom, ehuru lagligen stämd, ej inställt sig vid rätten, må utan hinder härav frågan om egendomens förverkande av domstolen avgöras.

18 §.

Tjänsteman, som enligt 11 § äger anställa undersökning om brott, som i denna lag avses, må själv edligen vittna om det, honom vid sådan undersökning händer, så ock om det han därvid uträttat, där ej andra vittnen finnas.

19 §.

Av böter, som ådömas enligt denna lag, så ock av behållna försäljningssumman för förverkad egendom eller av belopp, som jämlikt 8 § utgivits i stället för sådan egendom, skola, där ej nedan annorlunda stadgas, två tredjedelar eller, där egendom dömes förverkad under om-ständigheter, som avses i 17 § första stycket, hälften tillfalla beslagaren och återstoden kronan. Ej må dock beslagare utfå mer än femhundra kronor av böternas belopp och femhundra kronor av den förverkade egendomens värde; skolande vad därutöver å beslagare belöper ställas till generaltullstyrelsens förfogande att användas till uppmuntran av tulltjänstemän och polismän, som ådagalagt synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel, eller till särskilda åtgärder för motverkande av sådan införsel.

Tjänsteman, som med stöd av 18 § avlagt vittnesmål, må icke åtnjuta andel i böter eller värdet av förverkad egendom. Den, som ådömes straff för det han förbrutit sig vid hus- eller kroppsrannsakan, vare tillika underkastad förlust av andel i böter och värdet av förverkad egendom. Andelar, som nu sagts, tillfalla kronan.

20 §.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter, som ådömas enligt denna lag, skola de förvandlas enligt allmänna strafflagen.

21 §.

1 mom. Egendom, som genom laga kraft ägande utslag förklarats förverkad, skall, där ej föreskrift i särskild författning till annat föranleder, av vederbörande tullförvaltning försäljas å offentlig auktion. Förvaringspersedel må likväl försäljas allenast för så vitt den gjorts otjänlig att användas såsom redskap för olovlig varuinförsel; skolande, där detta icke lämpligen kan ske, med persedeln förfaras på sätt generaltullstyrelsen bestämmer.

2 mom. Forslingsredskap, som tages i beslag, må försäljas utan annat uppskov, än som erfordras för auktionens behöriga kungörande.

I fall, då beslagtagen annan egendom ådagalägges vara underkastad förskämning eller snar förstörelse eller annan nedgång i värde, såframt avyttringen därav fördröjes, äge på anmälan därom den domstol, å vilkens handläggning målet beror, att utan avbidan på ägares inställelse meddela beslut om egendomens avyttring.

Köpeskillning, som influtit vid avyttring enligt detta mom., skall, intill dess utslag fallit och vunnit laga kraft, nedsättas i tullkassan.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1923, då §§ 129—147 ävensom, så vitt de avse brott, varom i denna lag är fråga, §§ 168—174 i tullstadgan den 1 juli 1904 (nr 35) skola upphöra att gälla.

Förslag

tili

lag angående förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker och vin till svenskt territorialvatten.

Häriigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Spritdrycker och vin må icke med farkost av mindre netto-dräktighet än etthundratjugo ton införas från internationellt eller utländskt område till svenskt territorialvatten.

2 mom. Vad sålunda stadgats skall icke utgöra hinder för införsel till svenskt territorialvatten av spritdrycker och vin:

a) då dryckerna äro att hänföra till skeppsproviant för den farkost, med vilken, de forslas eller tillhöra med farkosten följande resande eller ombord å densamma anställda personer, i den mån dryckerna prövas icke överstiga behovet under resan eller dryckerna eljest enligt gällande stadgande må av resanden för eget bruk till riket införas;

b) då den farkost, med vilken dryckerna forslas, av trängande nöd tvingas att inkomma till svenskt territorialvatten; samt

c) vid genomfart genom Öresund mellan Falsterbo rev och Kullens fyr från internationellt eller utländskt område till annat sådant område.

3 mom. Från det i denna paragraf stadgade förbud äger general-tullstyrelsen för särskilt fall medgiva undantag.

2 §.

1 mom. Bryter någon mot det i 1 § stadgade förbud, vare det ansett såsom olovlig varuinförsel enligt lagen om straff för olovlig varuinförsel.

Framgår uppenbarligen av omständigheterna, att avsikten icke varit

att olovligen till riket införa dryckerna, må dock ej till högre straff än femhundra kronors böter dömas. Ej heller må i sådant fall påföljd av förverkande äga rum.

2 mom. Skola spritdrycker eller vin dömas förverkade på grund av vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel eller i 1 mom. här ovan stadgas, skall, ändå att de i 1 § 9 mom. nämnda lag angivna förutsättningar icke äro förhanden, farkost, som begagnats vid införseln av dryckerna, dömas förverkad under förutsättning:

att farkosten är av mindre nettodräktighet än sextio ton eller odäckad;

att mängden olovligen införda drycker minst uppgår till, beträffande farkost, för vilken avgiftsplikt kan förefinnas, tio liter för varje ton av farkostens avgiftspliktiga dräktighet eller, beträffande annan farkost, en tjugonedel av vikten utav hela den å farkosten befintliga lasten, dock ej mindre än fem liter;

att farkostens ägare ej kan göra sannolikt, att han icke ägt kännedom om eller skäl att misstänka den olovliga införseln; samt

att dryckerna anträffats under forslingen.

3 mom. Vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel stadgas i fråga om egendom, som dömes förverkad, skall jämväl äga tillämpning beträffande farkost, som i 2 mom. avses.

3 §.

För att övervaka efterlevnaden av denna lag äger tulltjänsteman, som avses i 11 § av lagen om straff för olovlig varuinförsel, att, utan hinder av föreskrifterna i gällande tullstadga, å farkost av i 1 § här ovan omförmäld dräktighet, vilken befinner sig å område, där enligt vad ovan sagts införsel av spritdrycker och vin med sådan farkost ej må äga rum, företaga den visitation, som oundgängligen erfordras för att utröna, huruvida mot förbudet dylika drycker medföras; dock må luckor till farkostens lastrum ej öppnas, därest fara härigenom kan uppstå för farkostens säkerhet.

4 §.

Åtal för förbrytelse, som i denna lag avses, må ej äga rum, med mindre generaltullstyrelsen giver lov därtill.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1923 och gäller till och med utgången av år 1925.

Har brott, som i denna lag avses, blivit begånget under tiden för lagens giltighet, skola de i lagen meddelade bestämmelserna jämväl där-
efter tillämpas med avseende å brottet.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anmäler, efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, generaltullstyrelsens skrivelser den 30 maj 1922 med förslag dels till ändrad lydelse av kap. 9 tullstadgan, dels ock till kungörelse angående förbud mot införsel av rusdrycker med mindre farkost till svenskt territorialvatten och anför därvid:

Nu gällande tullstadga är av Kungl. Maj:t utfärdad den 1 juli 1904. Kap. 9 har till rubrik »Om olovlig varuinförsel och andra överträdelser av föreskrifterna i denna stadga; så ock om laga domstol och rättegång i tullmål». Ändringar i detta kapitel äro vidtagna genom kungörelser den 2 december 1910 (nr 132, sid. 16), den 10 november 1911 (nr 115, sid. 22), den 28 november 1913 (nr 291) och den 14 februari 1919 (nr 43).

Beträffande äldre straffbestämmelser för överträdelser av tullförfattningarna torde få lämnas följande redogörelse.

Historik.

Den 21 maj 1739 utfärdades en förordning »til Hämmande af Lurendrägerier och inpracticeringar af Utrikes Waror», vars första punkt lydte som följer: »Eho then wara må, som i Riket inpracticerar, eller inpracticera låter något utrikes gods, at thet samma icke wid Tull-Cammaren tilböriligen blifwer angifwit, böte första gången, jemte Warans confiscation, thes tredubla värde, samt miste sin Borgerliga Rätt och näring, så ock tjenst eller Embete, om han något hafwer. År han Skattägare eller Hemmans brukare, ware skatträttigheten förlustig och gånge ifrån Hemmanet. Kommer han andra gången igen, ware tillika med ofwannämnde straff, ärelös, och beträdes en sådan thermed tredie gången, ökes straffet således, at sedan han stått på échafaut, arbetar

han i Cronones Slott eller Smedia all sin lifstid; Men then som hemligen införer eller införscaffar sådane Waror, som til införsel aldeles förbudne äro, stånde dubbel tiufs Rätt, efter 45 Cap. 1 § Missgiernings Balken; kommer en sådan andra gången igen, fördubblas böterna och öfverträdaren sändes til Cronones Slott eller Smedia, at ther arbeta til sin död. Är thet en främmande, så straffas han med lika böter och förwises Landet, utan tilstånd at någonsin i Riket inkomma, och skal then som biuder, hielper, eller råder annan til Lurendrägerie, så at thet therigenom skier, straffas lika med then som gierningen gjorde; Är någon eljest theruti mindre delaktig plikte efter omständigheterna».

Genom en förordning den 2 oktober 1741 gjordes åtskilliga tillägg till åberopade författning, avsedda att täcka i densamma befunna luckor; och genom en förordning den 6 december 1753 vidtogos vissa straffskärpningar. Det hette nämligen nu, att den, som överträder införsel-förbud, »skal ej allenast, enligt förbemälte Förordning, första gången stånda dubbel tjufsrätt, utan ock, i brist af böter, dömas til spö- eller risslitande, eller, om Domaren pröfwar, att förbrytarens heder theraf spilles, tå til fängelse wid watn och bröd, såsom ock thessutan, antingen then brottslige förmår böta eller ej, alltid til arbete på et eller flere år, efter målets beskaffenhet, för manspersoner på någon Fästning, och för qwinspersoner i något Spinhus».

En ny uppfattning i fråga om lämpligaste sättet att bekämpa den olovliga varuinförseln framträder i Kungl. Maj:ts »ytterligare Nådige Förordning angående Lurendrägeriers uptäckande och hämmande», utfärdad den 27 januari 1757. Den tankegång, som i denna författning gör sig gällande, hade av Handels- och Manufakturdeputationen i en berättelse den 25 maj 1756 utvecklats på följande sätt. »Stränghet emot Lurendrägaren, som både wanhedrar och skadar Samhället, antogs i början såsom tilräckelig skräck för honom, at afhålla sig ifrån en så nedrig födekrok; men som den Borgerliga kärleken gifwer den ena medbrodren ständige påminnelser, at icke förorsaka den andras och hans anhöriges wanryckte och undergång, så hafwer Beslagaren häldre gjort sig den winst förlustig, som genom Beslagare andelen honom bordt tilfalla, än åsamka sig Lurendrägarens och hans Familles frätande suckar, och oroas af ömt medlidande öfwer Mans, Hustrus och Barns ouprätteliga förderf, derföre är Deputationen i begrep at föredraga Riksens Ständer annat botemedel emot de skadelige Lurendrägerier, då Deputationen i synnerhet håller för rådeligast wara at afskaffa den wid Lurendrägaren hitintils häftande infamia Juris, och det corporale straff han hitintils måst undergå, men i des ställe låta honom få känna en lindrig och

måttelig näpst, jämte det, at han går den oloflige inpracticerade waran qwitt». I anslutning härtill heter det i ingressen till 1757 års förordning, att lurendrejerierna i senare tider och i synnerhet sedan förordningen av år 1739 blivit utfärdad, tilltagit och således det häremot stadgade straffet ej haft sin åsyftade verkan utan snarare befordrat, att många lurendrejerier ej blivit upptäckta. »Och emedan Lurendrägeriers hämmande nödwändigt fordrar, at the, som ske, warda upptäckte; Ty har Kongl. Maj:t funnit godt, at så ändra thet för Lurendrägare härtill utsatte straff, att the ej lida til ära och hela theras timmeliga wälfärd». Påföljden blev nu för första resan lurendrejeri konfiskation av varan och böter till belopp, motsvarande varans halva värde, samt för följande resor varans konfiskation jämte böter, svarande mot varans fulla värde.

Genom en förklaring den 17 augusti 1757 bestämdes, att enahanda straff, som stadgats för lurendrejeri — d. v. s. införsel av importförbudet gods — skulle gälla jämväl för tullförsnillning — d. v. s. importtillåtna varors införande utan erläggande av stadgad tullavgift.

Kungl. Maj:ts resolution den 17 augusti 1762 på städernas besvär, förordningen den 7 oktober 1766 »til Lurendrägeriers hämmande» samt Kungl. Maj:ts den 18 april 1768 utfärdade »ytterligare Nådiga Förordning til Lurendrägeriers hämmande» innefattade vissa jämkningar i hithörande bestämmelser.

Den 22 mars 1770 utfärdades en ny förordning »emot Lurendrägerier eller förbudne utrikes Wahrors införsel i Riket», innefattande en revision av tidigare författningar i ämnet, vilka, såsom i ingressen yttras, »alt som nya påfund til theras öfwerträdande blifwit uptänkte, måst förändras och förklaras». Straffpåföljden var fortfarande — jämte konfiskation av varan — böter i visst förhållande till varans värde.

Nya bestämmelser på ifrågavarande område — dock av mera speciell art — innefattades dels i Kungl. Maj:ts förbud emot husvisitationer, givet den 16 juli 1776, dels ock i förordningen den 14 mars 1785 »til Hämmande af Lurendrägerier».

Strängare straffbestämmelser infördes genom förordningen den 6 april 1799 »til förekommande af Lurendrägeri och Tullförsnillning». För tullförsnillning samt för första och andra resan lurendrejeri voro fortfarande stadgade — jämte konfiskation — bötesstraff; men härtill kom för den, som första eller andra gången införde förbjuden vara till värde av minst 50 riksdaler, förlust av vissa borgerliga rättigheter; och slutligen skulle den, som gjorde sig skyldig till lurendrejeri tredje resan, oavsett den införda varans värde, »ställas för en påle på Torg, at der twänne timar skämmas». Böterna skulle i händelse av bristande till-

gångar förvandlas efter en i förordningen intagen skala med maximum av tre års allmänt arbete.

Ytterligare betydande straffskärpningar medförde förordningen den 3 februari 1819 till förekommande av lurendrejeri och tullförsnillning. Enligt denna författning skulle redan första resan lurendrejeri, så framt det införda godsets värde uppginge till minst 400 riksdaler, bestraffas med, utom andra påföljder, allmänt arbete från och med åtta månader till och med tre år, i noga bestämd relation till varuvärdet.

Sedan ikraftträdandet av nyssnämnda förordning blivit genom särskilda beslut av den 13 maj och den 6 december 1819 uppskjutet, utkom den 12 februari 1820 en förnyad förordning till förekommande av lurendrejeri och tullförsnillning. Enligt ingressen utfärdades densamma under förbehåll av Kungl. Maj:ts höga rätt att vid nästa riksdag lämna rikets ständer del av densamma för att, uti vad som rörde de där stadgade straff och ansvar, undergå de ytterligare jämkningar, som kunde erfordras, och därefter bliva gällande såsom en av Kungl. Maj:t och rikets ständer gillad och antagen allmän lag. Straffbestämmelserna i förevarande författning liknade i allmänna drag de i 1819 års förordning stadgade.

Den 10 april 1823 avlät Kungl. Maj:t, efter statsrådets och högsta domstolens hörande, till rikets ständer en proposition, nr 34, »med överlämnande av förordningen den 12 februari 1820 emot lurendrejeri och tullförsnillning, uti vad angår de därstädes stadgade straff och ansvar». Ett vid propositionen fogat statsrådsprotokoll innehåller, bland annat, följande:

»Kungl. Maj:t täcktes i nåder förklara, att det väl ej undfallit dess nådiga uppmärksamhet, att, enligt regeringsformens föreskrift, det berodde av Kungl. Maj:t allena att i ämnen, rörande rikets allmänna hushållning, vidtaga sådana lagar och författningar, som Kungl. Maj:t funne påkallade av omständigheterna och överensstämmande med rikets nytta, varföre ock Kungl. Maj:t nu fattat dess nådiga beslut om ifrågasvarande påbuds utfärdande, till allmän underdånig efterlevnad, men att tillika det särskilda förhållande härvid inträffade, att, om ändamålet med en författning emot lurendrejeri och tullförsnillning möjligen skulle kunna vinnas, det oundvikligen fordrades, att förbrytelser emot densamma belades med särdeles stränga och allvarsamma ansvar, varigenom nämnde förordnande, ehuru det egentligen vore ett stadgande av ekonomisk beskaffenhet, likväl kunde med skäl betraktas såsom en kriminallag, till vars antagande efter bestämde och för framtiden orubbligen gällande grunder Kungl. Maj:t så mycket hellre påräknade riksens ständers medverkan, som

Kungl. Maj:t var förvissad, att nationens representanter, delande Kungl. Maj:ts nådiga omsorger, i ett ämne av denna stora vikt och omfattning, ej skulle underlåta att vid ärendets prövning fatta sådane beslut, som kunde finnas närmast bidragande till det allmännas sannskyldiga bästa.»

I 1823 års riksdags skrivelse, nr 450, förmälte sig ständerna »i underdånighet anhålla», att 1820 års förordning måtte varda till efterlevnad bibehållen intill den 1 januari 1825, dock med vissa närmare angivna förändringar; att lagkommittén måtte anbefallas utarbета förslag till ny författning mot lurendrejeri eller tullförsnillning samt därmed inkomma så tidigt, att en allmän förordning kunde inom ovanberörda tid utfärdas och till efterlevnad intill nästa riksdag påbjudas; samt att denna författning måtte, jämte därtill hörande motiv, vid påföljande riksdag överlämnas till riksens ständers granskning för att vinna den laga kraft, Kungl. Maj:ts och riksens ständers gemensamma beslut i dessa ämnen medförde.

Förordningen den 23 juni 1825 (nr 10) emot olovlig införsel eller utförsel av varor innehåller i ingressen, bland annat, att, sedan rikets ständer vid sista riksdag hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhållit om åtskilliga jämkningar och förändringar i 1820 års förordning, Kungl. Maj:t, »med avseende härå» och »då Kungl. Maj:t av erfarenheten vore övertygad om otillräckligheten av alltför stränga straffbestämmingar», funnit gott o. s. v. 1 § innehåller följande brottsbeskrivningar: »Med olovlig införsel av varor förstås, enär någon antingen förer in i riket gods, som är till införsel förbjudet, eller ock söker införa lovgivna varor, utan att för dem erlægga den enligt författningarna belöpande införseltull. Med olovlig utförsel av varor förstås, enär någon antingen ur riket förer gods, vars utförsel är förbjuden, eller ock söker utföra tillåtna varor, utan att för dem erlægga den enligt författningarna belöpande utförseltull». Straffet för ifrågavarande förbrytelser var böter, svarande första gången mot godsets halva värde och andra gången mot dess fulla värde. Den, som återkom tredje gången eller oftare, skulle plikta godsets dubbla värde och därjämte straffas med allmänt arbete vid korrektionshus eller arbetsinrättning i sex månader till högst två år efter omständigheterna. Godset skulle i alla dessa fall vara förbrutet.

I 1828—30 års riksdags skrivelse den 18 mars 1830, nr 479, framhöllos vissa allmänna önskemål i avseende å innehållet av en ny förordning mot olovlig in- och utförsel av varor.

Ny sådan förordning utfärdades av Kungl. Maj:t den 9 november 1830 (nr 80). I fråga om den allmänna straffbestämmelsen skilde sig densamma ej från 1825 års författning. Även förordningen den 12

december 1835 (nr 73) till förekommande av olovlig införsel eller utförsel av varor anslöt sig härutinnan i det väsentliga till nästföregående författningar.

1840—41 års riksdag anhöll i skrivelse den 10 juni 1841, nr 387, att de i ett vid skrivelsen fogat förslag upptagna ändringar och tillägg, berörande hus- och kroppsvisitationer m. m., måtte varda i 1835 års författning införda.

I anslutning härtill utfärdade Kungl. Maj:t den 22 december 1841 (nr 72) ny förordning till förekommande av olovlig införsel eller utförsel av varor.

Tullstadgan den 7 december 1860 (nr 60) trädde i stället för såväl förordningen mot olovlig in- eller utförsel av varor som ock seglationsordningen, inrikes förpassnings- och bevakningsstadgan, förordningen om nederlag och förordningen om transitupplag. Högsta domstolens utlåtande hade inhämtats över i stadgan förekommande ansvarsbestämmelser och däruti för övrigt iakttagna allmänna lagstiftningsgrunder. Ansvarsbestämmelserna återfunnos i 7 kap. med överskrift »angående olovlig införsel eller utförsel av varor». Själva huvudstadgandet överensstämde med det i närmast föregående författningar innehållna.

Enligt den tullstadga, som utfärdades den 2 november 1877 (nr 36), förstås med olovlig införsel av varor, att någon utan behörig tullangivning inför eller försöker införa tullpliktiga varor; och skulle den, som beträddes härmed, böta från och med två till och med fyra gånger beloppet av den tullavgift, som för godset bort erläggas, dock icke under tio kronor. Förövade han sådan förbrytelse tredje gången eller oftare, skulle han dömas till fängelse från och med en månad till och med två år eller till straffarbete från och med två månader till och med två år; dock att, där omständigheterna vore synnerligen mildrande, finge till böter efter förut angiven grund dömas. Godset skulle i alla dessa fall vara förverkat.

I nu gällande tullstadga den 1 juli 1904 (nr 35), som tillkommit efter förslag av generaltullstyrelsen och sedan högsta domstolen blivit hörd, hava de sålunda angivna grunderna bevarats men ytterligare påbyggts.

I vad mån senare gjorda ändringar i tullstadgan berört kap. 9, har i det föregående blivit anmärkt.

Allmän motivering.

Generaltullstyrelsens förslag till ändrad lydelse av kap. 9 tullstadgan.

I skrivelse den 17 juni 1921 har generaltullstyrelsen, med förmälan att behov av en fullständig omarbetning av gällande tullstadga under flera år gjort sig med alltmer stigande styrka gällande, anmält, att styrelsen hade för avsikt att snarast möjligt under sagda år påbörja utarbetande av förslag till ny tullstadga.

I nu förevarande skrivelse den 30 maj 1922 med förslag till ändrad lydelse av kap. 9 i tullstadgan har generaltullstyrelsen emellertid anfört följande. Sedan berörda arbete igångsatts, hade fråga uppstått, huruvida icke förslag till förändrad lydelse av en del av tullstadgan, nämligen kap. 9, innefattande bestämmelser om överträdelser av stadgan m. m., borde, utan avvaktande av arbetets slutförande i dess helhet, snarast möjligt uppgöras och framläggas. Behovet av nya sådana bestämmelser vore nämligen för närvarande synnerligen trängande. På grund av gällande restriktiva bestämmelser rörande införsel av rusdrycker och tobaksvaror hade den olovliga införseln av sådana varor, i främsta rummet rusdrycker, tagit en omfattning, som måste betecknas såsom i hög grad oroande. Smugglingen bedreves icke blott från fartyg, som inkommit från utrikes ort till svensk hamn, utan, enligt vad på senare tider utrönt, i vida större omfattning på det sätt, att stora partier spritvaror av organiserade smugglarband, utrustade med snabbgående båtar, ilandfördes, förnämligast i rikets södra delar och i Stockholms skärgård, men även annorstädes, och sedermera distribuerades över landet. Även de höjda tullarna å lyxvaror hade visat sig innebära en stark anledning till smugglingens ökning. Till förebyggande och uppdagande av olovlig varuinförsel hade visserligen en del åtgärder redan vidtagits; sålunda hade för kustbevakningen i Stockholms skärgård anskaffats en ny, jämförelsevis snabbgående motorbåt; vidare hade åt en person med detektiv utbildning lämnats i uppdrag att i Skåne verkställa vissa undersökningar, vilka i åtskilliga fall lett till de skyldiges upptäckande och lagförande samt i övrigt konstaterat förekomsten av ovan omnämnda organiserade smugglarband; och slutligen hade för en del av kustbevakningspersonalen anordnats särskilda kurser, omfattande, förutom undervisning i författningskunskap, jämväl handledning i spaningsarbete. Ehuru dessa åtgärder otvivelaktigt varit av stort gagn, vore de emellertid långt ifrån tillräckliga. För ett mera effektivt bekämpande av den olovliga införselverksamheten erfordrades — utom annat, varom generaltullstyrelsen i annat sammanhang yttrat sig — enligt styrelsens uppfattning även, att snarast möjligt dels de nu gällande straffbestämmelserna väsentligt skärptes, så att de komme att utgöra ett någorlunda kännbart straff — något som med nuvarande penningvärde och på grund av den stora vinst, som insmuggling av särskilt rusdrycker vore ägnad att bereda, ingalunda vore förhållandet — dels ock tullpersonalens befogenhet med avseende å undersökning efter och anhållande av olovligen infört gods något utvidgades. De nuvarande bestämmelserna i dessa ämnen hade nämligen visat sig medföra betydande hinder för tullpersonalen vid densammes verksamhet för motarbetande av smuggling. Likaså

syntes straffbestämmelserna för seglationsbrott böra skärpas, då de sedan lång tid tillbaka gällande bötesatserna, ofta redan ursprungligen synnerligen låga, på grund av penningvärdets sjunkande i många fall kommit att förlora så gott som all betydelse. Som ett exempel härå syntes blott behöva erinras om att böterna för ett fartygs avgång till utrikes ort utan tullpass utgjorde allenast femtio kronor. Tydligt vore en dylik påföljd, framför allt då det gällde större fartyg, utav mycket ringa, om ens någon verkan.

Med åberopande av, bland annat, det nu anförda har generaltullstyrelsen framlagt sitt förslag till ändrad lydelse av kap. 9 tullstadgan.

Detta förslag torde tillika med kap. 9 tullstadgan i dess nuvarande lydelse få såsom bilaga (4) fogas vid statsrådsprotokollet.

Beträffande förslagets allmänna innebörd har generaltullstyrelsen anført följande. Såsom tidigare antytts, skilde sig detta förslag från vad som nu gällde förnämligast genom en allmän och ganska betydande men såsom oundgängligen erforderlig ansedd skärpning av ansvarsbestämmelserna samt genom utvidgning av tullpersonalens befogenhet i fråga om undersökning efter och anhållande av olovligen infört gods. Därjämte hade styrelsen sökt, i den mån sådant utan samband med en allmän omarbetning av tullstadgan kunnat ske, förenkla vissa av de nuvarande bestämmelserna, särskilt dem, som rörde olovlig varuinförsel, varjämte ett antal specificerade straffbestämmelser för seglationsbrott och andra förseelser av fartygsbefälhavare sammanförts under en paragraf av mera allmänt innehåll. I ett eller annat fall hade slutligen nya straffbestämmelser ifrågasatts; så exempelvis för försök att vid utförsel av restitutionsgods obehörigen tillgodogöra sig restitution av eller befrielse från avgift. För dessa och övriga förslag redogjorde styrelsen närmare i den speciella motiveringen.

Generaltullstyrelsens förslag till förbud mot införsel i vissa fall av rusdrycker till svenskt territorialvatten.

I den andra ifrågavarande skrivelsen av den 30 maj 1922 har generaltullstyrelsen framhållit, hurusom en lämplig åtgärd i syfte att motverka den olovliga införsel, som förekomme i största omfattning, nämligen av vissa slag av rusdrycker, enligt styrelsens mening skulle vara, att förbud stadgades mot att med mindre farkoster införa sådana drycker till svenskt territorialvatten, och att överträdelse av detta förbud betraktades såsom olovlig varuinförsel. Genom en dylik lagstiftning skulle ett kraftigt medel sättas tullverket i händerna för bekämpandet av den numera vanliga formen för olovlig införsel av rusdrycker, vilken, enligt vad som närmare omförmåts i skrivelsen angående ändringar i tullstadgan, bestode däri, att med

spritvaror lastade farkoster uppehölle sig i svenskt farvatten, och att dessas besättning, efter överenskommelse med och med biträde av i land varande personer, vid lägligt tillfälle ilandförde lasten eller någon del därav. För närvarande vore denna olovliga trafik i regel åtkomlig för tullverket först å det stadium, då godset ilandfördes eller försök därtill gjordes. Då likväl, såsom tidigare sagts, smugglingen vore på förhand organiserad och ilandförandet av godset skedde med biträde av personer i land, vilka genom signaler meddelade sig med besättningen å farkosterna, vore det tydligt, att ilandförandet skedde vid sådana tillfällen, då distriktets kustbevakningspersonal kunde antagas vara upptagen på annat håll, och alltså endast alltför ofta lyckades. Genom en bestämmelse av antydda innehåll skulle däremot kustbevakningens befogenhet att hindrande ingripa i berörda trafik inträda redan då fartyget kommit in på svenskt territorialvatten och alltså ilandförandet kunna mera effektivt förhindras. Generaltullstyrelsen kunde därför icke finna annat, än att en dylik lagstiftning skulle i hög grad bidra till att förhindra den olovliga införseln av rusdrycker, och finge därför, under åberopande av § 1 i gällande instruktion för styrelsen, framlägga ett vid skrivelsen fogat förslag till författning i ämnet.

För egen del finner jag mig kunna i stort sett biträda de allmänna synpunkter, åt vilka generaltullstyrelsen i förberörda skrivelser givit uttryck. Smugglingen — framför allt av spritvaror — har under senare tider blivit ett samhällsont, mot vilket kraftiga åtgärder behöva tillgripas, för att icke den därav härflytande demoralisationen skall gripa omkring sig och anställa allvarlig skada.

Departementschefen.

Innan jag övergår till frågan om innehållet i de bestämmelser, som enligt min mening böra komma till stånd, skall jag ett ögonblick uppehålla mig vid frågans formella sida. Härvidlag skall jag tillåta mig att göra följande erinringar.

Såsom av den förut lämnade historiken framgår, har redan under de första årtiondena av vårt nuvarande statsskick uttalats den mening, att bestämmelserna rörande straff för olovlig varuinförsel rätteligen utgjorde icke så mycket ekonomisk lag som fastmera sådan lagstiftning, beträffande vilken Konung och riksdag hade att gemensamt besluta. För min del kan jag ej undgå att finna ett sådant betraktelsesätt, åtminstone numera, naturligt. Jag tillåter mig i detta avseende hänvisa till de jämförelsevis höga straff, som på förevarande område ifrågakomma. Det synes mig ock, i betraktande av det grundlagsskydd, som i § 16 regeringsformen förlänats hemfriden och den personliga friheten,

naturligt, att bestämmelserna om rätt för tullpersonal m. fl. att för upptäckande av olovlig varuinförsel anställa hus- och kroppsrannsakan inrymmas i lag, stiftad i enlighet med § 87 regeringsformen. I generaltullstyrelsens föreliggande förslag finnes för övrigt ett och annat stadgande av beskaffenhet att snarast utgöra undantag från eller utvidgningar av bestämmelser, vilka uppenbarligen hava karaktär av allmän lag. En ifrågasatt bestämmelse rörande vittnesrätt för tjänsteman angående vad som förekommit vid av honom anställd undersökning synes mig exempelvis innebära en jämkning av rättegångsbalkens allmänna stadganden i ämnet.

Av de bestämmelser, som nu finnas i kap. 9 tullstadgan, böra alltså enligt mitt förmenande de, som angå nyss angivna och därmed närmast sammanhängande spörsmål, utbrytas för att göras till föremål för lagstiftning av Konung och riksdag. I anslutning till en sådan tankegång har jag låtit inom finansdepartementet utarbета ett förslag till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m., vilket bör föreläggas riksdagen till antagande. Dessförinnan bör emellertid i grundlagsenlig ordning lagrådets yttrande över förslaget inhämtas.

I enahanda ordning bör behandlas ett förslag till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m., vilket förslag inom finansdepartementet utarbetats i huvudsaklig anslutning till generaltullstyrelsens författningsförslag i ämnet.

Vad som återstår av kap. 9 tullstadgan, sedan nyss omförmälda lagbestämmelser därifrån utbrutits, utgöres i huvudsak av föreskrifter i fråga om straff för seglationsförseelser. Dessa föreskrifter, vilkas utfärdande fortfarande bör ankomma på Kungl. Maj:t, torde i nu förevarande sammanhang icke behöva undergå andra väsentliga ändringar, än som betingas av den skedda utbrytningen. Med övriga ifrågasatta ändringar i nämnda kapitel synes kunna utan olägenhet anstå, till dess generaltullstyrelsen framlagt sitt i utsikt ställda fullständiga förslag till ny tullstadga. Det utkast till kungörelse om vissa ändringar i tullstadgan, som i enlighet med det nu anförda inom finansdepartementet utarbetats, torde få såsom bilaga (3) fogas vid dagens statsrådsprotokoll för att finnas tillgängligt vid lagrådets och riksdagens behandling av förberörda lag- och förordningsförslag.

Till sitt sakliga innehåll ansluta sig de båda nu förevarande förslagen till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m. samt till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m. i de flesta hänseenden till generaltullstyrelsens motsvarande förslag. Jag har emellertid, för att icke även relativt

ringa förseelser skulle träffas av de föreslagna straffskärpningarna, sökt genomföra en något starkare differentiering mellan olika slag av brott, än som förefinnes i generaltullstyrelsens förslag. Härvid har jag dock icke släppt ur sikte det krav på verklig effektivitet, som jag i det föregående uppställt såsom huvudändamålet med lagstiftningen. Även vid avfattningen av husrannsakens bestämmelserna har jag sökt att tillgodose på en gång kravet på effektivitet och oförvitliga enskilda medborgares berättigade intresse av hemfridens bevarande. I vissa avseenden har jag för övrigt funnit det möjligt att utan olägenhet gå längre än vad generaltullstyrelsen gjort, medan i andra punkter vissa modifikationerna synt mig ofrånkomliga. Till allt detta återkommer jag närmare i den speciella motivering, till vilken jag nu övergår. Jag anser mig böra i avseende å densamma anmärka, att, i den mån jag i generaltullstyrelsens förslag vidtagit förändringar av allenast redaktionell art eller sådana, som blott innebära ett återupptagande av nu gällande bestämmelser, jag funnit ett särskilt framhållande därav i motiveringen icke vara av behov påkallat.

Vad förslaget till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m. angår, innehåller det bestämmelser av ganska genomgripande natur. Jag har emellertid ansett förslaget innefatta en utväg, som ej nu bör lämnas oprövad. Utan tvivel kommer ett genomförande av detta förslag att lända till ej ringa fördel även för vårt västra grannland. Den till synes betydande olaga rusdryckstrafik, som för närvarande äger rum till Norge, lär i stor utsträckning passera svenskt farvatten. Tillstädjes ej detta, förefaller det, som om nämnda trafik skulle komma att kämpa med betydligt större svårigheter än vad för närvarande är fallet.

Jag börjar med förslaget till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Vid § 129 tullstadgan har generaltullstyrelsen anfört följande:

»Under det att i mom. 1 definitionen på olovlig varuinförsel bibehållits oförändrad, har dels straffet för okvalificerat sådant brott skärpts dels straffskalan utmätts med hänsyn även till försvårande och synnerligen försvårande omständigheter vid brottets förövande. Vid sådant förhållande hava de i nuvarande mom. 2 och 3 stadgade högre straff för kvalificerad olovlig varuinförsel kunnat bortfalla; och hava de kvalificerade omständigheterna med ett nedan nämnt undantag i stället upptagits såsom allmänt försvårande. Vad själva straffskärpningen beträffar har, med hänsyn till ovan berörda förhållanden, straffminimum ansetts icke böra sättas lägre än till trettio kronors böter. I övrigt har straffskalan, särskilt i syfte att

Förslaget till
lag om straff
för olovlig
varuinförsel
m. m.
1 §.

det måtte kunna genom häktande av den brottslige i de ofta förekommande fall, då han saknar hemvist i riket, förhindras, att han genom att avresa från riket undandraget sig ansvar för begången olovlig varuinförsel, ansetts böra omfatta dels böter från och med fyra till och med tio gånger avgiftsbeloppet eller fängelse till och med sex månader dels ock, vid synnerligen försvårande omständigheter, straffarbete i högst ett år. De i mom. 3 såsom försvårande upptagna omständigheter kunna givetvis i ett särskilt fall förekomma i sådan form, att de måste anses såsom synnerligen försvårande. Genom nu omförmälda uppställning torde kunna vinnas fördelen av en smidigare tillämpning av straffbestämmelserna och ett mera rättvist utmätande av straffet i varje särskilt fall, än som med nuvarande bestämmelser är förhållandet.

Utbyttande av uttrycket 'den tullavgift, som för varan bort erläggas', mot uttrycket 'den avgift, som för varan bort erläggas till tullverket', har skett i syfte att vid böternas bestämmande hänsyn skulle komma att tagas jämväl till sockerskatt, vilken avgift ju även, vid olovlig införsel av därmed belagda varor, undandrages statsverket. Motsvarande förändring har vidtagits å åtskilliga andra ställen.

Den i mom. 2 förekommande bestämmelsen, som för närvarande saknar motsvarighet, avser att undanröja nu förekommande tvekan och olikformighet i fråga om grunden för böternas beräkning i sådana fall, då samma slags vara kan draga olika hög tull. Detta är förhållandet exempelvis i fråga om vissa tobaksvaror, vilka, då de införas av resande, draga vida högre tull än då de införas av monopoliet eller tobakshandlare.

Bortsmygande eller förbytande av nederlagsgods — en åtgärd som enligt § 129 mom. 3 b) av gällande tullstadga är kvalificerad olovlig varuinförsel — kan enligt styrelsens mening icke betraktas såsom ett under § 129 hänförligt brott, då dylikt gods redan är i laglig form infört till riket. Enligt förslaget skulle brottet vara hänförligt under § 132 mom. 1 c) och anses såsom olovlig varuinförsel.

I mom. 3 d), motsvarande förra delen av mom. 3 c) i gällande tullstadga, har dels viss olovlig varuinförsel å färja, som kan medföra järnbantåg, likställt med dylikt brott, förövat å järnväg, dels ock, till överensstämmelse med § 135, posttjänsteman, som tjänstgör å bantåg eller färja, likställt med järnvägstjänsteman. Senare delen av nuvarande mom. 3 c) har, då förseelse enligt förslagens motsvarande punkt d) icke är belagd med särskilt straff utan är att anse allenast såsom en försvårande omständighet, utesluttits; givetvis bör i allt fall av järnvägs- eller posttjänsteman begånget brott, som omförmäles i § 135, straffas enligt samma paragraf.

Slutligen har på grund av den utveckling, lufttrafiken numera kan förväntas erhålla, och denna trafiks säregna beskaffenhet, i mom. 3 e) såsom försvårande omständighet upptagits det förhållande, att olovlig varuinförsel skett med luftfartyg.

Då det slag av olovlig varuinförsel, som avses i mom. 4, kan vara av synnerligen lindrig beskaffenhet, har bötesstraffet för sådant brott ansetts kunna vid förmildrande omständigheter nedsättas under det allmänna minimistraffet. Anmärkas må, att jämlikt mom. 5 varan i detta fall icke skall dömas förverkad, något som tydligen i och för sig innebär en betydande lindring i straffpåföljden.

Enligt åtskilliga författningar är införsel av vissa varor helt och hållet förbjuden; enligt andra är införsel av i respektive författning omförmäld vara tillåten endast under närmare angivna villkor, hänförande sig antingen till importörens person eller till varans beskaffenhet. I några fall må varor av sistnämnda slag, då

villkoren icke äro uppfyllda, återutföras, såvida ej olovlig varuinförsel enligt tullstadgan är för handen. Så är förhållandet exempelvis med tobaksvaror och rusdrycker. I andra fall skall varan dömas förbruten, åtminstone under förutsättning, att den icke angivits till sitt rätta namn eller art. Detta gäller beträffande till exempel margarin utan vederbörlig tillsats och vissa slag av frö, som ej i föreskriven ordning behandlats med eosinlösning. Därest i ovanberörda författningar omförmäld vara införas till riket utan vederbörlig tullangivning och, där för densammas införande särskilda villkor äro stadgade, utan att dessa villkor äro uppfyllda, bör uppenbarligen, med hänsyn till de beträffande sådan vara särskilt gällande bestämmelser, det förhållande, att avsikt tilläventyrs ej förelegat att undandraga varan stadgad tullavgift, icke få medföra, att en i tullstadgan beträffande varor i allmänhet förekommande bestämmelse, enligt vilken vid nyssberörda förhållande lindrigare straff än eljest vid olovlig varuinförsel skall ådömas och varan utlämnas mot belöpande avgifter, skulle komma i tillämpning. En bestämmelse härom har förden skull intagits i förevarande mom. 4. Huruvida i ett föreliggande visst fall av obehörig införsel av vara av nu omförmäld slag det normala straffet för olovlig varuinförsel enligt tullstadgan med tillhörande påföljd av varans förverkande eller det i den särskilda författning, mot vilkens bestämmelser varan införts, stadgade straff och påföljd skall tillämpas, torde böra prövas enligt allmänt gällande regler för konkurrens av brott.

I mom. 5 omförmälas, sedan till en början lämnats den allmänna föreskrift, att olovligen infört gods skall vara förverkat, de fall, då undantag från denna regel ansetts böra äga rum. Det första av dessa undantag är det här ovan nyss berörda, nämligen då den olovliga varuinförseln skall straffas efter vad i mom. 4 sägs. Det andra undantaget skulle inträda, då icke någon kan ådömas straff för den olovliga varuinförseln. Någon uttrycklig föreskrift om undantag från regeln i sådant fall finnes visserligen icke i gällande tullstadga; men då i nuvarande mom. 6 föreskrives, att belöpande tullavgift skall erläggas, då straffrihet äger rum eller straffet förfaller, torde härav framgå, att godset i sådant fall icke heller för närvarande skall anses förverkat. — Då emellertid enligt åtskilliga paragrafer i förslaget — såsom §§ 130, 131 och 170 — gods skulle dömas förverkat även i vissa fall, då något straff för olovlig varuinförsel icke ifrågakommer, har i mom. 5 en erinran härom ansetts böra lämnas.

Mom. 6 innehåller bestämmelser om de fall, då förvaringspersedel eller forslingsredskap skulle anses förverkade. Såsom allmänt villkor härför torde, liksom för närvarande, böra gälla, att gods, för vars förvarande eller forsling förvaringspersedeln använts, skall dömas förverkat. Stadgandet att förvaringspersedel av viss beskaffenhet skall dömas förverkad saknar motsvarighet för närvarande och har föreslagits på grund av därom under hand gjorda framställningar från tullmyndigheter; enligt styrelsens mening kunna goda skäl för ett sådant stadgande anses föreligga. I fråga om förverkande av forslingsredskap innehåller förslaget till en början en närmare bestämmelse om beskaffenheten av farkost, som må dömas förverkad, varvid föreskriften i § 150 av gällande tullstadga tagits till mönster. Vidare hava i förslaget de betingelser, under vilka farkost skulle kunna dömas förverkad, erhållit en i någon mån utsträckt omfattning; detta i syfte att det organiserade smuggeri från smärre farkoster, som enligt vad ovan sagts utbildat sig, måtte kunna motarbetas på ett mera effektivt sätt än som nu är förhållandet.»

Såsom av det sålunda återgivna framgår, har generaltullstyrelsen velat sammanslå de i nuvarande § 129 förekommande särskilda straffskalorna till en enda, upptagande jämväl frihetsstraff, detta i särskilt uttalat syfte att bereda rätt till häktning av smugglare utan fast hemvist i riket.

Såsom redan antytts, har jag ansett övervägande skäl tala för bibehållande av en viss differentiering av straffen för olovlig varuinförsel. Vid denna differentiering synas mig straffskalorna för brott mot rusdryckslagstiftningen kunna i viss mån tjäna som förebild, så till vida att hänsyn i första hand tages till den brottsliga hanteringsens större eller mindre omfattning samt huruvida densamma är yrkesmässig eller ej. Vidare böra under särskilt bedömande komma vissa av de nuvarande kvalifikationsfallen. I andra av dessa fall synes däremot grunden för kvalificerandet så nära sammanfalla med nyssberörda hänsyn till rörelsens omfattning eller yrkesmässighet, att någon ytterligare gradering annat än i straffmätningensväg icke lär böra ifrågakomma. Vad slutligen angår den av generaltullstyrelsen föreslagna åtgärden att särskilt kvalificera olovlig varuinförsel med luftfartyg, synas tillräckliga skäl för en sådan åtgärd ej hava påvisats.

Den okvalificerade olovliga varuinförseln har jag ansett i regel kunna och böra sonas med böter. Till jämförelse må eriuras, att påföljden för falsk självdeklaration ej kan enligt gällande bestämmelser bliva strängare än böter, motsvarande fem gånger beloppet av den skatt, som undandragits eller kunnat undandragas statsverket.

I kvalifikationsfallen har införts jämväl frihetsstraff; och särskilt har i ett 3 mom. föreslagits straffarbete upp till ett år för under synnerligen försvårande omständigheter begången yrkesmässig smuggling av monopolartiklarna rusdrycker och tobaksvaror. Härvid har hänsyn tagits till att genom smuggling av nämnda artiklar viktiga statsfinansiella intressen skadas ävensom att smugglingen av rusdrycker tillika innebär ett allvarligt hot mot folknykterheten.

Att, såsom i generaltullstyrelsens förslag skett, vid straffskalornas uppgörande taga behovet av häktningsrätt till utgångspunkt och sålunda motivera fängelsestraff med att genom införande av sådant straff i skalan häktning kan ifrågakomma för den, som ej äger stadigt hemvist, synes mig icke principiellt försvarbart. Med de skalor, jag från andra utgångspunkter funnit mig böra föreslå, kommer emellertid häktningsrätt att för mera svårartade fall föreligga gent emot de av generaltullstyrelsen särskilt avsedda utländska sprit- och tobakssmugglarna.

Generaltullstyrelsen har såsom skäl för en allmän höjning av

bötesbeloppen åberopat penningvärdets fall. I avseende å de i förevarande paragraf omhandlade böter, vilka utgå med viss multipel av tullbeloppet, åger detta skäl emellertid ej utan vidare giltighet. I en mängd fall hava nämligen tullsatserna höjts, i mån som penningvärdet fallit — särskilt gäller detta de s. k. lyxtullarna — och i och med det samma hava även bötesstraffen faktiskt undergått skärpning. Jag anser därför riktigast att vid ökningen av gällande bötessatser iakttaga någon varsamhet. Å andra sidan har vid utformandet av förslagen härutinnan måst tagas hänsyn till de förändrade bestämmelser i fråga om bötesförvandling, som numera finnas meddelade (Svensk författningssamling nr 225 år 1922).

Den i mom. 2 av generaltullstyrelsens förslag införda bestämmelsen rörande bötesberäkning i visst fall — vilken, enligt vad jag inhämtat, varit avsedd att erhålla tillämpning utom beträffande tobaksvaror även i avseende å rusdrycker — har jag ansett mig icke böra upptaga i den form, generaltullstyrelsen föreslagit. Jag vill därvid erinra, hurusom beträffande vissa slag av rusdrycker äro stadgade olika tullsatser, allt efter som varan inkommer på fat eller på andra kärl. Att, såsom generaltullstyrelsen synes avse, den för sistnämnda fall gällande högre tullsatsen skulle tagas till utgångspunkt för beräkandet av böter, även om varan faktiskt insmugglats på fat, lär ej kunna anses av sakliga skäl påkallat. Beträffande tobaksvaror råda emellertid vissa särskilda förhållanden, vilka torde inverka på bedömandet av förevarande spörsmål. Innan dylika varor få från tullverket utlämnas, skola de nämligen undergå licensbehandling, därvid licensavgifter samt skatt enligt tobaksmonopolförordningen ävensom enligt förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror upptagas. Det kvantum tobaksvaror, som enligt särskilda bestämmelser må av resande medföras, licensbehandlas emellertid ej och blir alltså icke föremål för skatt i nyssnämnda former, utan i stället är tullavgiften därför avsevärt mycket högre än för licensbehandlade tobaksvaror. Enär uppbörden av licensavgifter och skatt ej verkställs av tullverket, skulle med de föreslagna bestämmelserna i fråga om beräkandet av böter för olovlig varuinförsel hänsyn till nämnda avgifter ej få tagas. Följden härav skulle bliva den, att tobakssmugglare, andra än resande, skulle slippa för lindrigt undan. Till förekommande härav synes en bestämmelse böra meddelas av innehåll, att vid olovlig införsel av tobaksvaror böter alltid skola beräknas efter de grunder för tullens utgående, som gälla vid resandes införsel av dylika varor. En sådan bestämmelse återfinnes i 4 mom. av förslaget till lydelse av förevarande paragraf. — An-

märkas bör måhända, att beträffande undandragande av annan skatt än tullavgift i fråga om rusdrycker straffet inträder i form av ansvar enligt gällande rusdrycksförsäljningsförordning.

I 6 mom. har generaltullstyrelsens formulering (i mom. 5) »icke någon kan ådömas straff för den olovliga varuinförseln» utbytt mot den hittills gällande »straffrihet äger rum eller straffet förfaller». Den äldre lydelsen synes mig i själva verket bättre giva uttryck åt vad med stadgandet avses än den av generaltullstyrelsen ifrågasatta. I sammanhang med denna förändring har den av styrelsen föreslagna hänvisningen »där ej annorlunda är särskilt stadgat» funnits kunna utgå.

I 7 mom. (mom. 6 enligt generaltullstyrelsens förslag) har före ordet förvaringspersedel inskjutits »emballage eller kärl». En liknande formulering återfinnes exempelvis i gällande förordning angående tillverkning av brännvin.

Generaltullstyrelsens förslag i fråga om förverkande av farkost har synt mig alltför vidsträckt i sin avfattning och därigenom ägnat att medföra resultat, som lätteligen kunde komma att verka stötande för det allmänna rättsmedvetandet. Enligt sagda förslag skulle i författningsrummet avsett fartyg av intill tjugo tons nettodräktighet dömas förverkat på grund av smuggling av ren bagatellnatur — om befälhavaren t. ex. olovligen infört något obetydligt presentföremål. Att å andra sidan den nu gällande formuleringen är för inskränkt, synes vara av generaltullstyrelsen klart påvisat. Utöver de för närvarande angivna fallen, att farkosten använts att föra godset från större fartyg i land eller från ett till annat upplagsställe vid kust eller i skärgård, har jag ansett mig böra upptaga det fall, att med farkosten företagits resa direkt från utrikes ort med olovlig varuinförsel såsom väsentligt syfte. Detta kan givetvis inträffa även i sådana fall, där smugglingen icke är det *huvudsakliga* syftet med resan. Jag inser väl, att det vore mera tillfredsställande, om man kunde finna en formulering, vilken mera preciserade de fall, då förverkande av farkost skall äga rum. Att åstadkomma detta utan åsidosättande av kravet på effektivitet förefaller mig emellertid knappast möjligt i annan form än den av generaltullstyrelsen föreslagna, vilken jag emellertid av nyss antydda skäl icke finner mig kunna tillstyrka. Med den av mig nu föreslagna formuleringen torde det i alla händelser vara klart, att man verkligen träffar alla de fall, som kunna rubriceras under benämningen »smugglarefärder».

2 §.

Vid § 130 har generaltullstyrelsen yttrat:

»Enligt ordalydelsen av § 130 mom. 1 i gällande tullstadga är fartygs eller tågs befälhavare, under de i författningsrummet omförmälda förhållanden, under-

kastad ansvar, även om den, som sökt föröva den olovliga varuinförseln, upptäckes och dömes till straff därför. En så utsträckt ansvarsskyldighet torde dock få anses obillig och ägnad att medföra den verkan, att paragrafen icke bliver tillämpad i den omfattning som vederbör. Enligt styrelsens åsikt bör, i motsvarighet till vad som enligt § 167 mom. 2 tullstadgan gäller beträffande förseglingsbrott, straff för befälhavaren inträda endast i det fall, att icke någon varder förvunnen till den olovliga varuinförseln.»

Styrelsen har sedermera delgivit mig följande — närmast i och för den tillämnade fullständiga revisionen av tullstadgan utarbetade — förslag till förändrad avfattning av paragrafens första moment:

»Har i fartyg eller å järnbantåg tullpliktigt gods så förstuckits eller undandolts, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, och varder icke någon förvunnen till gärningen, straffes fartygets eller tågets befälhavare, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i godsets införskaffande i fartyget eller å tåget, såsom för olovlig varuinförsel.

Har sådant undanstickande av tullpliktigt gods, som i första stycket sägs, ägt rum, och varder någon förvunnen till gärningen, dömes fartygets eller tågets befälhavare, där ej enligt annan bestämmelse i denna stadga strängare påföljd skall ådömas honom, för bristande tillsyn över fartyget eller tåget till böter, svarande mot dubbla beloppet av de avgifter, som för godset bort erläggas till tullverket, dock icke under trettio kronor.

Godset skall i varje fall dömas förverkat.»

Till motivering av det nya förslaget har styrelsen anfört följande:

»Denna paragraf motsvarar § 130 i såväl gällande tullstadga som förra förslaget.

Mom. 1 i berörda förslag innebär, att befälhavare å fartyg eller järnbantåg skall, då tullpliktigt gods i fartyget eller tåget förstuckits eller undandolts på i momentet angivet sätt, straffas antingen såsom för olovlig varuinförsel eller för bristande tillsyn över fartyget eller tåget, dock i motsats till vad enligt gällande tullstadga är fallet, endast under förutsättning, att icke någon varder förvunnen till gärningen. I annat fall skulle alltså befälhavaren vara straffri. Det synes emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke straff för bristande tillsyn borde kunna ådömas befälhavaren även i det fall, att gärningsman ertappas. Från de såsom biträden vid utarbetande av föreliggande förslag till tullstadga anlitade tulltjänstemännens sida hava uttalats vissa farhågor för att ett fritagande av befälhavaren från varje ansvar i nämnda fall skulle kunna medföra, att fartygsbefälhavare icke i tillbörlig mån sökte förekomma, att å fartyget anställd personal bedreve olovlig varuinförsel. Generaltullstyrelsen kan icke undgå att finna dessa farhågor berättigade och har därför i andra stycket av momentet vidtagit den ändring, att befälhavare i omförmälda fall skulle straffas för bristande tillsyn över fartyget eller tåget, dock under förutsättning, att icke på grund av annan bestämmelse i förevarande kapitel, exempelvis § 146, strängare ansvar skulle ådömas honom.»

Den kritik, som generaltullstyrelsen riktat mot nuvarande lydelsen av § 130, synes berättigad men torde i viss mån drabba även det förslag till avfattning av paragrafen, vartill styrelsen själv slutligen kommit. Det förefaller onekligen alltför strängt mot befälhavaren att stipulera ansvar för denne såsom för olovlig varuinförse i alla de fall, då under i författningsrummet angivna omständigheter någon gärningsman ej ertappas. Förstår han verkligen göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om det ifrågavarande åtgörandet, synes han böra få undslippa med ansvar såsom för bristande tillsyn, även om ingen varder förvunnen till gärningen. I enlighet härmed har paragrafen omredigerats.

3 §.

Generaltullstyrelsen har vid § 131 andragit:

»Mom. 1 motsvarar nuvarande § 131 endast med den förändring, att uppräkningsen av exempel på det svikliga förfarandet utesluts. En dylik uppräkningsen kan givetvis aldrig bli uttömmande och synes vid sådant förhållande närmast ägnad att försvåra bedömandet av ett föreliggande fall, som icke överensstämmer med något av de angivna exemplen.

I mom. 2 har intagits ovan omnämnda nya straffbestämmelse för försök att vid utförsel av restitutionsgods obehörigen tillgodogöra sig restitution av eller befrielse från avgift. Då dylik förseelse bör vara belagd med straff och densamma nära ansluter sig till sådant svikligt försök, som omförmäles i mom. 1, har styrelsen ansett lämpligt att här upptaga den och därför föreslå enahanda straff som för olovlig varuinförsel.

Har på grund av sådant svikligt förfarande, som avses i mom. 1 och 2, vara utlämnats från tullverket utan avgift eller mot lägre avgift än vederbort eller restitution av eller befrielse från avgift obehörigen åtnjutits, torde ett fullbordat bedrägeribrott föreligga, vilket skall straffas enligt allmän lag. Erinran härom har intagits i mom. 3. Även i sådant fall borde enligt styrelsens mening godset, eller snarare dess värde, vara förverkat; men då ett sådant stadgande skulle innebära så att säga ett intrång på strafflagens område, har styrelsen ansett sig icke kunna ifrågasätta detsamma.»

Då enligt den avfattning, generaltullstyrelsen givit förevarande paragraf, det möjligen kunde se ut, som om här ifrågakommit ett bestraffande av själva den brottsliga avsikten i och för sig, har jag genom jämkning av ordalagen sökt få fram, att för straff förutsättes, att avsikten skall hava tagit sig uttryck i handling.

Tillägget av orden »eller eljest» avser att utmärka, att för straffbarhet icke ifrågasättes, att upptäckten av brottet sker just vid tullbehandlingstillfället.

Enär det måste anses som en oegentlighet, om det fullbordade brottet skulle i visst hänseende medföra lindrigare påföljd än försöket — något som enligt generaltullstyrelsens förslag skulle bli fallet, i det att förverkande skulle inträda endast vid försök — har jag låtit om-

arbeta paragrafen därhän, att nämnda påföljd skall drabba jämväl den, som för fullbordat svikligt förfarande mot tullverket dömes till ansvar enligt strafflagens bestämmelser om bedrägeri. Med den formella behandling, som tillämnats förslaget, lär generaltullstyrelsens invändning härvidlag, även därest den från styrelsens utgångspunkt varit befogad, sakna relevans.

I fråga om paragrafens formulering i övrigt vill jag endast anmärka, att man genom densamma velat förekomma, att konkurrens mellan lagens straffbestämmelser och allmänna lagens straffbud skulle uppstå.

Generaltullstyrelsens motivering till § 132 lyder som följer:

4 §.

»I mom. 1 b) har till överensstämmelse med § 52 mom. 1 såsom straffrihetsgrund angivits även det förhållande, att godset visas vara vederbörligen införtullat. Vidare har det ansetts lämpligt att, i stället för den nuvarande, i allmänna ordalag hållna brottsbestämningen i slutet av förevarande punkt, angiva de paragrafer i tullstadgan, genom vilkas åsidosättande brottet bör anses konstituerat.

Punkterna c) och d) i nuvarande § 132 hava sammanslagits till punkten c) i förslagets mom. 1. Genom den förändrade avfattningen komma att under sistnämnda punkt falla, förutom de slag av gods, som avses i de nuvarande punkterna c) och d), även, på sätt redan anmärkts, nederlagsgods och andra slag av tullupplagsgods, såsom till exempel frilagersgods, ävensom gods, som behörigen angivits, men kvarligger hos tullverket och som på grund av att angivning skett icke kan bli föremål för olovlig införsel enligt den i § 129 mom. 1 lämnade definition. Den omständighet, att den brottslige begagnat sig av medgiven förmån av tullupplagsrätt för godset, har ansetts böra föranleda, att brottet betraktas såsom begånget under försvårande omständigheter.

Då gods enligt § 132 mom. 1 är att anse såsom olovligen infört, bör det samma, därest det anträffats, liksom annat olovligen infört gods anhållas och dömas förverkat. Har godset icke anträffats men kan dess beskaffenhet utrönas, bör i stället dess värde vara förverkat i enlighet med bestämmelsen i förslagets § 168. Kan icke beskaffenheten utrönas, måste givetvis konfiskation av godset eller dess värde bortfalla, och straffet, därest brottet ej är av urbota beskaffenhet, bli böter enligt mom. 2 av förevarande § 132. Böternas jämförelsevis höga maximibelopp har föreslagits med hänsyn till sistnämnda alternativ.»

I 1 mom. har under c) vidtagits den förändring i generaltullstyrelsens förslag, att orden »vare sig det varit föremål för tullangivning eller icke» utbyts mot orden »som varit föremål för tullangivning». Härmed har åsyftats, att, om godset icke varit föremål för tullangivning, detsammes bortsmygande eller förbytande utan särskild bestämmelse hemfaller under 1 §.

Det av generaltullstyrelsen föreslagna mom. 3 har ansetts obehövt vid det förhållande, att förfaranden av de slag, som i paragrafen angivas, skola anses såsom olovlig varuinförsel och följaktligen, utan

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.) 5

att sådant behöver särskilt utsägas, medföra de för nämnda brott stadgade påföljder.

5 §. Vid § 133 har generaltullstyrelsen yttrat:

»Bestämmelsen i första stycket av § 133 i gällande tullstadga torde, med hänsyn till den i § 129 mom. 1 föreslagna straffskalan samt bestämmelserna i mom. 3 a) och b) av samma paragraf i förslaget, kunna bortfalla.»

Även med de straffskalor, som av mig föreslagits i 1 §, torde vad generaltullstyrelsen sålunda anfört äga giltighet.

Enär brott mot rusdryckslagstiftningen i allmänhet verka itere-
rande redan vid andragångsförbrytelse, har i fråga om olovlig införsel
av rusdrycker införts motsvarande bestämmelse.

6 §. Generaltullstyrelsens motivering till § 134 är så lydande:

»Denna paragraf har formulerats i överensstämmelse med § 6 i förordningen om straff för olovlig varuutförsel m. m. den 3 mars 1916 (nr 49); dock har, på grund av den i § 135 förekommande bestämmelsen om ansvaret för vissa tjänstemäns delaktighet i olovlig varuinförsel, i mom. 2 av § 134 en reservation måst göras.»

Det av generaltullstyrelsen föreslagna mom. 1 i denna paragraf har jag ansett kunna helt och hållet utgå. Av allmänna rättsprinciper följer, att i momentet avsedd person skall såsom medelbar gärningsman ådömas gärningsmannaansvar.

I mom. 2 har generaltullstyrelsen velat göra en allmän hänvisning till delaktighetsbestämmelserna i 3 kap. strafflagen. Härigenom komme, mot vad hittills varit fallet, även att kriminaliseras delaktighet i seglationsförseelser. Mig synes riktigast, att fartygsbefälhavaren förblir ensam ansvarig för dylika, varom emellertid vid nu ifrågavarande uppställning av bestämmelserna, då den olovliga varuinförseln och seglationsförseelserna behandlas i särskilda författningar, i detta sammanhang ej blir fråga. Vidkommande härefter delaktighet i olovlig varuinförsel, torde få anses önskvärt att i lagen bestämt angives, om och i vad mån sådan skall straffas. Det förslag till straffbestämmelser i ämnet, jag låtit utarbeta, ansluter sig till motsvarande bestämmelser i gällande förordning angående tillverkning av brännvin m. fl. dylika författningar. Från bestämmelserna i nu gällande tullstadga skiljer sig förslaget i sak dels därutinnan, att detsamma kriminaliserar jämväl mindre väsentlig delaktighet, och dels därutinnan, att straffet för i författningsrummet angiven efterföljande delaktighet blir lägre än för gärningsmannen.

Att straffskalan för vissa tjänstemän, som göra sig skyldiga till

olovlig varuinförsel, blir den enligt 7 § särskilt fastställda, torde vara tydligt, även utan att detta här framhålles.

Vid högsta domstolens granskning av det förslag, som ligger till grund för gällande tullstadga, framställdes av flera justitieråd erinringar vid den paragraf, mot vilken den förevarande svarar. Ett av justitieråden hemställde, att särskilda bestämmelser måtte meddelas beträffande förbrytelser, som av tull- eller lotstjänsteman begåtts i tjänsten, och förbrytelser, som av sådan tjänsteman begåtts utom tjänsten. Härigenom skulle enligt bemälda justitieråds mening vinnas, bland annat, att vid strafflatitudens bestämmande för förbrytelse, begången utom tjänsten, hänsyn kunde tagas till det förhållande, att sådan förbrytelse i allmänhet måste anses mindre straffbar än motsvarande, i tjänsten förövade förbrytelse. I anslutning till den sålunda uttalade åsikten, vilken jag för min del biträder, har jag i förevarande lagförslag brutit ut brott, begångna utom tjänsten, och låtit dessa bedömas enligt i allmänhet gällande bestämmelser, dock att de skola anses såsom förövade under synnerligen försvårande omständigheter. Beträffande brott begångna i tjänsten har den nuvarande straffskalan bibehållits, dock med den mildring, att straffminimum nedsatts från sex till två månaders straffarbete.

7 §.

Vid § 168 tullstadgan, motsvarande 9 § i förevarande lagförslag, har generaltullstyrelsen anfört:

9 §.

»Ersättningsskyldighet torde böra förefinnas icke blott då egendom, som enligt tullstadgan är att anse såsom förverkad, förskingrats, utan även i andra fall, då egendomen förkommit genom förvållande av någon, som haft vetskap om eller skäligen anledning att misstänka, att densamma varit att sålunda anse. Paragrafen har affattats i anslutning till 1 § 2 mom. i förordningen om straff för olovlig varuutförsel m. m. den 3 mars 1916 (nr 49).»

Då enligt min tanke den, genom vars vållande i de av generaltullstyrelsen angivna fallen förverkad egendom förkommit, faller under paragrafen i dess nuvarande lydelse, synas mig tillräckliga skäl icke föreligga till en omformulering.

Generaltullstyrelsens motivering till §§ 137 och 138 lyder som följer: 10—12 §§.

»Såsom redan förut antytts, äro de nuvarande, i §§ 140—144 tullstadgan intagna bestämmelserna om tullpersonalens befogenhet att verkställa undersökning efter olovligen infört gods och anhållande därav så snävt avfattade, att de utgöra ett betydande hinder i tullpersonalens verksamhet för den olovliga varuinförselns bekämpande, och klagomål häröver hava även framförts från åtskilliga tullmyndigheters sida. Det har fördenskull synts styrelsen vara synnerligen angeläget, att de inskränkande föreskrifterna i berörda hänseende bleve undanröjda; och har styrelsen

alltså, vid avfattande av § 137 mom. 1 samt §§ 142 och 143 i förslaget, sökt utfinna bestämmelser, som med iakttagande av behörig hänsyn mot enskilda, åt vederbörande tjänstemannapersonal inrymma sådan befogenhet, att densamma icke, såsom nu alltför ofta är fallet, står maktlös vid tillfällen, då starka skäl föreligga att misstänka olovlig varuinförsel. I detta sammanhang torde få erinras om den nära nog oinskränkta undersökningsrätt, som enligt 48 § i förordningen angående tillverkning av brännvin den 11 oktober 1907 (nr 86) tillkommer vederbörande.

Såsom ett första led i strävandet att åstadkomma i största möjliga mån till tullverkets säkerhet ländande samt enkla och klara bestämmelser har styrelsen i § 137 mom. 1 första stycket i förslaget angivit de tjänstemän, vilka skulle äga att verkställa undersökning om brott mot tullstadgan. Sådan rätt har ansetts böra tillkomma icke blott tulltjänsteman, var inom sitt tjänstgöringsområde och i visst fall även utanför detta, utan ock polis- och lotstjänsteman i den mån vederbörandes tjänstställganden kunna giva anledning därtill, allt givetvis med den i övrigt i förevarande kapitel stadgade begränsning. Att ifrågavarande rätt skulle, såsom enligt §§ 140, 141 och 143 nu är fallet, även fortfarande vara inskränkt till vissa särskilt angivna befattningshavare anser styrelsen synnerligen betänkligt, då därigenom möjligheten att upptäcka och anhålla olovligen infört gods uppenbarligen starkt beskäres. Från polis- och lotstjänstemans befogenhet att verkställa undersökning å fartyg har dock ansetts böra undantagas det fall, att fartyget är liggande i hamn, där tullförvaltning finnes. Detta undantag, som förekommer även i finsk lagstiftning, torde vara lämpligt till förekommande av att trafiken onödigtvis må besväras med undersökningar efter olovligen infört gods.

I § 129 mom. 5 av gällande tullstadga är föreskrivet, att olovligen infört gods må tagas i beslag, utan att dock där angivits, vem beslagsrätten skulle tillkomma. I detta hänseende torde bestämmelserna i §§ 140—143 vara avsedda att tjäna till ledning. Även dessa hänföra sig emellertid till olovligen infört gods, ehuru enligt tullstadgan även annat gods i vissa fall skall vara förverkat. Det har därför, till vinnande av mera fullständighet och klarhet i förevarande ämne, ansetts lämpligt att i andra stycket av § 137 mom. 1 av förslaget intaga en föreskrift av allmän giltighet, nämligen att egendom, som vid den i första stycket omförmälda undersökning påträffas och som skäligen kan anses vara olovligen införd eller eljest är att enligt tullstadgan anse såsom förverkad, skall av vederbörande tjänsteman anhållas för laga beivran — ett uttryck, som enligt styrelsens mening är lämpligare än det nu använda 'tagas i beslag'.

Förslagets § 137 mom. 2 motsvarar i huvudsak nu gällande § 137. Bestämmelsen i förslaget, att anhållen egendom skall avlämnas till den tullförvaltning, dit densamma bekvämligast kan föras, avser att så mycket som möjligt begränsa den tid, under vilken vederbörande tjänsteman bliver av egendomens transporterande hindrad att fullgöra andra tjänstställganden, ävensom att befria honom från nödvändigheten att bedöma, vid vilken domstol målet skall handläggas — något som ansetts vara av betydelse särskilt i sådana fall, då egendom anhållits av polis- eller lots-tjänsteman. Såsom en följd av denna bestämmelse innehåller förslaget jämväl en föreskrift, att, där anhållen egendom sålunda överlämnats till tullförvaltning å annan ort än där målet skall anhängiggöras, det åligger tullförvaltningen att översända egendomen till tullförvaltningen å sistnämnda ort, såvida icke sådant anses onödigt eller olämpligt.

Den i § 138 mom. 1 nu förekommande definitionen på 'beslagare' synes styrelsen icke vara avfattad på ett tillfredsställande sätt. Enligt sagda definition avses med beslagare den, genom vilkens angivning eller åtgärd olovlig varuinförsel eller försök därtill upptäckes. Då emellertid gods enligt tullstadgan skall tagas i beslag även i andra fall än då olovlig varuinförsel föreligger — såsom enligt §§ 149 och 162 — är definitionen i § 138 mom. 1 ofullständig. Vidare torde det icke kunna förnekas, att densamma även är mindre lämplig i så måtto, att den huvudsakligen åsyftar den person, som eljest i lagstiftningen och enligt allmänt språkbruk benämnes 'angivare'. I § 149 ställes 'beslagare' i motsats till angivare och användes alltså i en annan betydelse än definitionen i § 138 innebär. Slutligen har det visat sig, att samma definition ej sällan lett till missförstånd och tvist om vem den andel i böter för olovlig varuinförsel och värdet av förverkad egendom, som enligt § 169 skall tillfalla beslagare, rätteligen borde tillkomma.

Under sådana förhållanden har det synts styrelsen angeläget, att begreppet 'beslagare' så bestämdes, att definitionen därå finge giltighet för alla de fall, då enligt tullstadgan egendom skall tagas i beslag, och tillika komme att överensstämma med den mening, vari ordet användes i vanligt språkbruk. Med beslagare bör således enligt styrelsens åsikt avses sådan i förslagets § 137 mom. 1 första stycket nämnd tjänsteman, som på grund av andra stycket i samma moment eller annan bestämmelse i förevarande kapitel verkställt den förberedande åtgärd, som erfordras för att egendom, vilken enligt tullstadgan skall vara förverkad, ock må bliva lagligen dömd förverkad. d. v. s. som anhållit egendomen för laga beivran. I förslagets § 138 har alltså beslagare definierats på nu omförmålt sätt. Någon definition på begreppet 'angivare' torde däremot lika litet i tullstadgan som i andra författningar vara av behov påkallad.

Sista punkten i nuvarande § 138 mom. 1 har i något förändrad avfattning överflyttats till förslagets § 171 mom. 1.

Slutligen motsvaras § 138 mom. 2 i tullstadgan av förslagets § 139, som emellertid formulerats i syfte att mera tydligt än nu är fallet framhålla, att bestämmelsen innebär en inskränkning i den angivare enligt § 169 mom. 1 tillkommande rätt till andel i böter och värdet av förverkad dömd egendom.»

Nuvarande legaldefinition på beslagare går tillbaka till 1741 års luren drejeriförordning, som i punkt 9 innehåller:

»Härjemte, och althenstund Wi förnummit, et olika begrep wara upkommit om rätta förståndet af Luren drägeri-Förordningens 2 §, i thet at Tull-Betienterne skola wilja påstå och tilägna sig Beslagare-Andelen, blott för thet the kommit wid Visitationen at taga Waran som man velat inpracticera, under Beslag, tå likwål en annan först uptäkt thet intenderade Luren drägeriet; Ty hafwe Wi funnit nödigt, at till hwars och ens tydelige underrättelse, bemålte 2 § i Förordningen än ytterligare så förklara, likmätigt egenteliga förståndet och klara orden i samma §, at, eho then wara må, igenom hwilkens första åtgärd eller föranstaltande, något påsyftat Luren drägeri först upptäckes, then samma

bör therföre åtniuta then i Förordningen utsatte Beslagare-Andelen af then påföljande Confiscationen.»

Lika med generaltullstyrelsen anser jag benämningen beslagare böra förbehållas den tjänsteman, som tager godset i beslag — detta jämväl i andra författningar nyttjade uttryck synes vara att föredraga framför det av generaltullstyrelsen använda »anhåller för laga beivran». Jag utgår alltså från berörda terminologi i den föreslagna 10 §.

Jag har emellertid ansett mig böra gå än ett steg längre. Enskild angivare synes mig nämligen över huvud icke böra tilläggas någon självständig rätt inom ifrågavarande lagstiftningsområde. Såväl angivarens anspråk på andel i böter m. m. och hans rätt att föra egen talan som ock hans säregna rätt enligt § 147 tullstadgan att rekvirera vakt eller manskap till biträde böra sålunda enligt min mening bortfalla. Det förefaller föga tilltalande, att angivelser skola kunna utnyttjas såsom en direkt inkomstkälla för enskilda personer. Då något praktiskt behov av att för tillsyn över lagens efterlevnad bygga på ett angivaresystem — att döma efter statistiska uppgifter, som jag under hand inhämtat från generaltullstyrelsen — ej heller torde vara förhanden, finner jag det ej önskvärt, att nu gällande bestämmelser i förevarande del kvarstå.

Den bestämmelse i 10 §, varigenom vederbörande åklagare tillägges skyldighet att i första hand pröva beslaget, likasom stadgandena om återgång i visst fall av beslag m. m. hava tillkommit i rättssäkerhetens intresse.

11 § har i huvudsak samma innehåll som § 137 mom. 2 i generaltullstyrelsens förslag, dock att densamma särskilt i fråga om kommons skyldighet att skaffa förvaringsrum för beslagtagen egendom jämkats till större överensstämmelse med gällande tullstadga, samt att ett nytt 3 mom. tillagts i anslutning till ändringen i 10 § och den nya bestämmelsen i 16 § om rätt att få fråga om åtal underställd generaltullstyrelsens prövning. Den rätt, som här inrymts åt generaltullstyrelsen att låta beslaget äga bestånd i avbidan på slutlig prövning, om skäl till åtal föreligger, finner givetvis sin begränsning i stadgandet i 10 § därom att beslaget återgår, om åtal ej väckts inom en månad från den den faktiska beslagsåtgärden.

12 § ansluter sig i huvudsak till § 137 mom. 1 i generaltullstyrelsens förslag.

13 och 14 §§.

Generaltullstyrelsens motivering till § 142 lyder som följer:

»Denna och närmast följande paragrafer i förslaget äro avsedda att i vissa hänseenden närmare reglera den rätt till undersökning efter olovligen infört gods,

som jämlikt § 137 mom. 1 i förslaget skulle tillkomma där nämnd tjänsteman. Förevarande § 142 skulle härvid ersätta de delar av §§ 140—142 samt § 144 i gällande tullstadga, som avse undersökning inom enskildas lägenheter. Rätten härtill har, på grund av vad redan förut anförts, ansetts böra vara bunden allenast vid de förutsättningar och villkor, som angivas i paragrafen. Endast följande torde behöva här tilläggas. De nuvarande bestämmelserna om närvaro av vittnen vid undersökning inomhus äro i synnerlig mån ägnade att hindra tullpersonalen från upptäckande av olovligen infört gods, enär anskaffandet av lämpliga och villiga vittnen lätt kan försäka en tidsutdräkt, som kan användas till godsets bortförande. — De förnämligast i § 140 tullstadgan förekommande inskränkningarna i undersökningsrätten hava ansetts böra bortfalla såsom alltför hinderliga för ett mera verksamt spanande efter olovligen infört gods. Erinras må, att det under kristiden befanns erforderligt att i viss mån temporärt undanröja vissa av dessa inskränkningar; enligt kungörelse den 11 oktober 1918 (nr 788) skulle nämligen undersökningsrätten enligt § 140 mom. 1 tullstadgan tills vidare intill utgången av sagda år utsträckas att omfatta även andra trafikleder än gator och vägar samt att gälla inom ett avstånd av tolv mil från saltsjön eller riksgräns. — Slutligen hava de i § 144 tullstadgan meddelade bestämmelserna angående den tid å dygnet, då undersökning inom hus må företagas, synts styrelsen onödigt detaljerade och ersatts med föreskriften i mom. 3.»

Vid avfattandet av bestämmelserna rörande rätt till husrannsakan har det synts mig lämpligt att i tillämpliga delar i huvudsak följa det förslag till lag angående polisundersökning i brottmål samt häktning m. m., vilket, utarbetat inom justitiedepartementet, varit på grund av remiss den 27 februari 1920 föremål för lagrådets granskning, och vars fjärde kapitel innehåller bestämmelser om, bland annat, husrannsakan. Jag har emellertid med hänsyn till vikten att skydda den enskildes hem mot obehöriga husrannsakingar uttryckligen framhållit, att misstanken för brottet och antagandet, att genom brottet förverkad egendom skall anträffas vid husrannsaking hos annan än den misstänkte, skola vara grundade å *sannolika skäl*.

Jag anser mig böra framhålla, hurusom med den lydelse, förevarande paragraf sålunda föreslagits skola erhålla, rätten till husrannsakan, om ock till sin omfattning mer preciserad än enligt generaltullstyrelsens förslag, i stort sett torde ej mindre än nämnda förslag tillgodose de befogade krav på sådan rätt, som från tullmannahåll framställts.

Vid § 143 yttrar generaltullstyrelsen:

15 §.

»Förevarande paragraf innehåller bestämmelser om undersökning å person efter olovligen infört gods och motsvarar paragrafen med samma nummer i tullstadgan, enligt dess lydelse i kungörelsen den 14 februari 1919 (nr 43). Från denna

lydelse skiljer sig den föreslagna förnämligast därutinnan, att dels undersökningsrätt skulle tillkomma varje i § 137 mom. 1 nämnd tjänsteman, vars tjänstäligganden kunna giva anledning därtill, dels ock vissa chefsmyndigheter i tullverket skulle äga befogenhet att vid behov förordna om utsträckt tillämpning av kroppsvisitation. Den nuvarande begränsningen av rätten till kroppsvisitation till i regel tjänsteman av högre grad medför, att t. ex. en vaktmästare, som bevakar ett avsides liggande fartyg, icke kan verkställa ens den flyktigaste undersökning å en person, som lämnar fartyget, även om han har aldrig så god anledning misstänka, att denne på sig förstuckit gods i avsikt att olovligen införa detsamma. Den föreslagna befogenheten för vissa tullverkets chefsmyndigheter skulle, efter vad erfarenheten givit anledning antaga, vid vissa tillfällen vara av mycket stort värde.»

För att vinna garanti mot att omförmälda rätt att förordna om utsträckt tillämpning av kroppsvisitation ej begagnas i oträngt mål har intagits bestämmelse därom, att beslut i sådant hänseende skall ofördröjligen underställas generaltullstyrelsens prövning. Styrelsens beslut kan givetvis sedermera av den, vars rätt av beslutet beröres, överklagas hos Kungl. Maj:t i vanlig ordning.

Då det för åstadkommande av full bevisning om vad vid undersökningen förekommit kan vara av betydelse, att vid undersökningen närvarit mer än ett vittne, har jag vidtagit härav påkallad jämkning i generaltullstyrelsens förslag.

*Fråga om
straff för
olaga hus-
och kropps-
rannsakan.*

Generaltullstyrelsen har vid § 144 uttalat sig på följande sätt:

»Det förhållande, att enligt § 144 tullstadgan straff inträder för undersökningsman, som verkställt undersökning å annan än medgiven undersökningstid, även om olovligen infört gods därvid upptäckes, torde vara ägnat att motverka uppdraget av förelupen olovlig varuinförsel. Styrelsen har därför i nu förevarande paragraf ansett sig böra föreslå, att där undersökning, som avses i § 142 av förslaget, i eljest behörig ordning företages å annan tid, än i § 142 mom. 3 sägs, ansvar för vederbörande skall inträda allenast i det fall, att olovligen infört gods därvid icke anträffas; dock har även i sådant fall något straff ansetts icke böra ifrågakomma, därest giltig anledning till undersökningens anställande å annan tid än den i allmänhet bestämda visas hava förelegat.»

Vid § 145 anför generaltullstyrelsen följande:

»Enligt § 145 mom. 1 tullstadgan är behörig undersökningsman, som i föreskriven ordning verkställt undersökning enligt § 140 eller § 141, utan att därvid olovligen infört gods påträffats, underkastad bötesansvar, såvida icke skälig anledning till åtgärden prövas hava förefunnits. Då i §§ 142 och 143 i förslaget vissa förutsättningar för undersökningens berättigande angivits, har i § 145 av förslaget såsom anledning till straff för till undersökning berättigad person upptagits allenast, att undersökningen verkställts i strid mot stadgandena i § 142 eller § 143, men däremot det förhållande, huruvida olovligen infört gods påträffats eller icke, lämnats

utan avseende. Straffet har, med hänsyn till den utvidgade befogenheten till undersöknings verkställande, ansetts böra vara strängare än vad som för närvarande är fallet. Har till undersöknings företagande berättigad person annorledes än genom överträdelse av § 142 eller § 143 förbrutit sig vid undersökningstillfället, lär han vara underkastad straff enligt allmän lag, varom antydan gjorts i § 146 av förslaget.»

Vid högsta domstolens granskning av det förslag, som låg till grund för gällande tullstadga, hemställde ett justitieråd, att sista punkten i § 144 och hela § 145 måtte få utgå, så att dessa förseelser hemfölle under strafflagen. Jag anser goda skäl föreligga att nu godtaga den ståndpunkt, som sålunda fått sitt uttryck, därvid beaktande, att man vid utformningen av bestämmelserna om husrannsakan nu sökt följa allmänna rättsprinciper. Det torde härvid böra framhållas, att det förut omnämnda förslaget till lag angående polisundersökning i brottmål samt häktning m. m. icke innehöll några som helst straffbestämmelser.

Om förlust av andel i böter m. m. i händelse av olaga undersökning stadgas i 20 § andra stycket.

Vid § 171 har generaltullstyrelsen andragit:

16 och 17 §§.

»På sätt här ovan, i motiveringen till § 138, antytts, har sista punkten i nuvarande § 138 mom. 1 överflyttats till nu förevarande paragraf i den något förändrade formen av ett medgivande för angivare eller beslagare att själv anställa åtal för brott mot tullstadgan, vilket medgivande förbundits med ett berättigande för honom att i sådant fall erhålla biträde av vederbörande kronoåklagare för målets utförande. Såsom regel skulle åtalsrätten fortfarande tillkomma tullverkets vederbörande åklagare, nämligen tullfiskaler eller tullförvaltningsföreståndare; uttrycklig föreskrift härom, som nu saknas, har ansetts lämpligen böra intagas i mom. 1 av föreliggande § 171 av förslaget.

Bestämmelserna i förslaget angående forum skilja sig från de nuvarande i följande hänseenden. Medan enligt gällande tullstadga forum för mål om brott mot tullstadgan är bestämt med hänsyn till den ort, där brottet skett *eller* upptäckts, skulle enligt förslaget forum vara beroende allenast av den plats, där brottet *upptäckts*, dock med det undantag, att, då brottet upptäckts under fartygs resa, forum skulle bestämmas såsom om brottet i stället upptäckts å den ort inom riket, dit den skyldige med fartyget sedermera ankommer eller där han eljest anträffas. Berörda förändring i nu gällande regel har föranletts av önskvärdheten av att ovisshet eller tvist om rätt forum må förekommas; undantaget från den föreslagna regeln utgör en generalisering och närmare utveckling av den tanke, som ligger till grund för bestämmelserna i nuvarande § 171 mom. 2, eller att ett under fartygs resa begånget, vid inloppsort upptäckt brott mot tullstadgan lämpligare bör upptagas av behörig domstol i fartygets destinationsort, än av den till inloppsorten närmast belägna behöriga domstol. Vidare skulle enligt förslaget den nuvarande

bestämmelsen, att mål om brott mot tullstadgan skall upptagas vid rådhusrätt i den stad, där brottet skett eller upptäckts — sålunda oavsett om där finnes tullförvaltning eller ej — i så måtto modifieras, att dylikt mål skulle handläggas allenast av rådhusrätt i stad, där jämväl tullkammare eller, såsom i Stockholm, Göteborg och Malmö är förhållandet, på avdelningar fördelad tullförvaltning förefinnes. Det måste nämligen enligt styrelsens mening betraktas såsom olämpligt att, såsom för närvarande är fallet, tullmål kunna komma att handläggas även i stad, där tullförvaltning ej finnes, något som föranleder, bland annat, att den tullförvaltningsföreståndare, som är åklagare i målet, måste för åtalets utförande lämna sin tjänstgöringsort. Slutligen skulle enligt förslaget mål angående brott mot tullstadgan, då detsamma upptäckts å annan ort än stad med såväl rådhusrätt som tullkammare eller å avdelningar fördelad tullförvaltning — med undantag för ovanberörda fall, då upptäckten skett under fartygets resa — i regel handläggas vid rådhusrätten i närmaste stad, där tullkammare eller dylik tullförvaltning finnes. För närvarande gäller i nu ifrågavarande fall, att målet skall handläggas vid rådhusrätten i närmaste stad, där tullförvaltning, oavsett beskaffenheten av densamma, finnes. Förändringen har föreslagits i syfte, att föreståndare för de i några mindre städer befintliga smärre tullförvaltningar med inskränkt befogenhet, tullexpeditioner och tullstationer, skulle befrias från bestyret med åklagarskap i tullmål, ett bestyr, för vilket de såsom regel torde vara mindre väl skickade än föreståndarna för tullkamrarna, vilka måste förutsättas vara i besittning av större kompetens och erfarenhet. — Den i förslaget kvarstående bestämmelsen, att målet skall handläggas vid gränstullrätt, där sådan är närmare, har numera betydelse endast för trakterna vid riksgränsen mot Finland, då övriga förut befintliga gränstullrätter indragits.»

16 § motsvarar § 171 mom. 1 i generaltullstyrelsens förslag. Den rätt för angivare eller beslagare att själv anhängiggöra åtal, vilken generaltullstyrelsen tänkt sig bibehållen, har emellertid, såsom förut påpekats, borttagits.

Vad härefter angår 17 §, vilken motsvarar § 171 mom. 2 i generaltullstyrelsens förslag, har jag funnit mig kunna med ett undantag biträda de principer, på vilka generaltullstyrelsen byggt sitt förslag. Undantaget gäller, att forum torde böra bestämmas med hänsyn till den ort, där brottet skett eller upptäckts, att med andra ord den härutinnan nu stadgade valrätten fortfarande bör bibehållas. Härvid har det synts mig vara värt att beakta, dels att i brottmålsprocessen platsen för brottets begående är det principiellt avgörande vid bestämmande av rätt domstol, dels ock att praktiska skäl tala emot avskaffande av den nuvarande valfriheten, då nämligen därigenom skulle beredas ökade möjligheter för en tilltalad att genom invändning om domstols behörighet onödigt uppehålla rättegången.

»Enligt mom. 3 skulle domstol vara befogad att, även då ägare av anhållen egendom blivit anträffad med stämning, utan hinder av hans uteblivande pröva frågan, huruvida från honom anhållen egendom skall dömas förverkad, sedan kungörelse om anhållandet i vanlig ordning utfärdats. Den omständighet, att stämning kunnat delgivas ägaren, synes nämligen icke skäligen böra utgöra hinder för prövning av sagda fråga, då ägaren avrest från landet utan att ställa ombud för sig att svara i målet.»

För det fall, att ägare eller forslare av beslagtagna egendom blivit lagligen stämd, synes det ifrågasatta kungörelseförfarandet icke vara av behov påkallat. I stället torde domstolen böra berättigas att, även när dylik person genom utevaro lyckas undgå ett domfällande, genom särskilt beslut förordna om egendomens förverkande. I enlighet härmed har paragrafen omredigerats.

Vidare har den i paragrafen angivna anslagstiden ansetts kunna, i anslutning till en från generaltullstyrelsens sida under hand uttryckt önskan, förkortas från nuvarande tre månader till sextio dagar, d. v. s. samma tidrymd, som omförmäles i 5 § av gällande förordning angående rusdryckers förverkande i vissa fall m. m.

Generaltullstyrelsen har vid § 141 anfört:

19 §.

»Det i 17 kap. 11 § rättegångsbalken förekommande stadgande om vittnesrätt i vissa fall för vakter och dem, som Konungens befallningshavandes bud och ärenden gå, har ansetts böra här intagas såsom gällande för de tjänstemän, som enligt § 137 mom. 1 i förslaget skulle vara behöriga att anställa undersökning om brott mot tullstadgan. Bestämmelsen erfordras huvudsakligen till förekommande därav, att person, som påträffas i färd med olovlig varuinförsel, skulle kunna genom förnekande av brottet undgå straff och egendomskonfiskation vid sådana tillfällen, då andra vittnen än den eller de tjänstemän, som verkställt undersökning eller anhållit egendom, icke funnits. Fall hava förekommit, då sådan person vid anhållandet erkänt sig skyldig men sedermera inför domstolen bestritt, att brott förelegat. — Tjänsteman, som sålunda vittnar i egen sak, lär emellertid icke böra vara berättigad att åtnjuta beslagarandel, där sådan eljest skolat tillkomma honom.»

I generaltullstyrelsens förslag har jag gjort den ändring, att bestämmelsen rörande undantag från rätt till andel i böter och förverkad egendom utbrutits. Denna bestämmelse återfinnes i stället i 20 § andra stycket.

Vid § 169 anför generaltullstyrelsen:

20 §.

»Enligt § 169 tullstadgan tillkomma av böter för olovlig varuinförsel tre fjärdedelar beslagaren och en fjärdedel kronan. Därest icke annorlunda är särskilt stadgat, såsom exempelvis enligt § 149, skall på enahanda sätt fördelas behållna försäljnings-

summan för eller i stället utgivna värdet av enligt stadgan förbruten dömd egendom. Undantag från den sålunda bestämda fördelningsgrunden gäller dock för det fall, att ägare eller forslare av olovligen infört gods icke kunnat ertappas och överbevisas om gärningen; i sådant fall skola kronan och beslagaren skifta lika.

På grund av den i § 138 mom. 1 tullstadgan lämnade definitionen på beslagare lärer sålunda, om särskild angivare finnes, ovanberörda beslagarandel tillfalla denne, men icke den tulltjänsteman, som i anledning av angivelsen anhållit godset eller, enligt tullstadgans terminologi, tagit detsamma i beslag. Finnes däremot icke någon särskild angivare, utan har brottet upptäckts av tulltjänstemannen, exempelvis vid visitation av inkommet fartyg eller av ankommande resandes effekter, lärer tulltjänstemannen äga åtnjuta beslagarandelen, men icke på grund därav, att han tagit godset i beslag, utan därför, att han genom upptäckandet av brottet bör betraktas såsom angivare. Ordet 'åtgärd' i definitionen på beslagare torde möjligen syfta härå. I praktiken torde sistberörda fall vara det vanligaste; och detta förhållande, i förening med den betydelse, som i vanligt språkbruk tillägges ordet 'beslagare' och som avviker från definitionen i § 138 mom. 1 tullstadgan, har givit anledning till en ganska allmänt spridd uppfattning, att enligt tullstadgan ovanberörda andel i böter och godsets värde tillkommer den, som verkställt beslaget å godset. Till och med i tullstadgan, nämligen i § 149, förekommer — ehuru visserligen i fråga om annat gods än sådant som olovligen införts — uttrycket 'beslagarens andel' i denna bemärkelse. Till vinnande av klarhet i denna fråga och undanröjande av nyssnämnda missuppfattning torde det enligt generaltullstyrelsens mening vara lämpligt, att bestämmelserna om fördelning av ifrågavarande böter och värdebelopp, med utgångspunkt från det vanligast förekommande fallet, avvattas på det sätt, att viss andel förklaras skola tillkomma den, som enligt förslagets definition i § 138 är att anse såsom beslagare, d. v. s. den tjänsteman, som för laga beivran anhållit egendom, vilken enligt stadgan är förverkad, men, om särskild angivare finnes, denne. Återstoden skulle i varje fall tillkomma kronan. Då emellertid en angivelse ofta kan vara mera obestämd till tid och ort och därför icke av beskaffenhet att leda till omedelbar upptäckt av begången eller planlagd olovlig varuinförsel, utan härför kan erfordras, att av vederbörande tjänsteman vid efterspaning nedlägges ett särskilt nitiskt, ofta långvarigt och med risk förbundet arbete, har möjlighet ansetts böra förefinnas för domstolen att efter sig företeende sådana omständigheter tillerkänna beslagaren intill högst hälften av angivarens andel. För att angivare skall komma i åtnjutande av angivarandel, förutsättes emellertid, att han vid åtalets utförande på ett eller annat sätt uppträder såsom angivare; är angivelsen anonym eller gjord under förbehåll av att bli hemlighållen, lär beslagaren böra få behålla beslagarandelen oförminskad. Enhanda torde förhållandet böra bli i fall, då angivaren på grund av stadgandena i § 139 eller § 140 icke är berättigad att utbekomma angivarandel. Någon särskild föreskrift i nu berörda hänseenden torde emellertid knappast vara erforderlig.

För närvarande utgör 'beslagarandelen' tre fjärdedelar av böterna och värdet av egendomen, medan en fjärdedel tillfaller kronan. Dels med hänsyn till den höjning av böterna, som ifrågasatts i förslaget, dels ock för att kronans andel må bringas till överensstämmelse med vad som enligt olika författningar eljest plägar tillkomma kronan, har styrelsen ansett ifrågavarande böter och värdebelopp böra till en tredjedel gå till kronan och till två tredjedelar tillfalla beslagaren eller angivaren eller

delas mellan dessa. — Från denna regel har, i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu gäller, ansetts böra undantagas sådana fall, då egendom dömes förverkad under omständigheter, som i § 170 mom. 3 avses. I dessa fall skulle värdet av den förverkade egendomen fortfarande delas lika mellan kronan och beslagaren, respektive angivaren.»

Såsom redan förut framhållits, föreslås enskild angivares anspråk på andel i böter och förverkad egendom skola avskaffas.

Under senare tid hava inom ett flertal lagstiftningsområden åklagares med fleras andelar i böter och förverkad egendom maximerats. Jag har ansett enahanda åtgärd böra vidtagas med beslagarrätten enligt förevarande lag. Härigenom avses att förekomma, att andelarna i fråga skola stiga till belopp, som stå i uppenbart missförhållande till vad från beslagarens sida åtgjorts i och för beslaget, något som ej minst med hänsyn till förslagets bestämmelser om beslag av fartyg eljest utan tvivel torde kunna bliva fallet. Maximibeloppet har föreslagits skola utgöra femhundra kronor, särskilt för bötesandel och särskilt för andel i förverkad egendom eller i stället utgivna värdet därav. Att märka är härvid, att böter för ifrågavarande brott ofta ej utgå, antingen därför att den brottslige genom avvikande undandrager sig deras uttagande eller därför att förvandlingsstraff träder i stället.

För att emellertid de andelar av böter och förverkad egendom, som utan dylik maximering skulle tillkommit beslagaren, i sin helhet måtte tillgodokomma det ändamål, som beslagarandelarna äro avsedda att tjäna, nämligen bekämpandet av den olovliga varuinförseln, har jag i anslutning till vad som i viss utsträckning gäller enligt rusdrycksförfattningarna föreslagit, att vad å beslagaren skolat belöpa utöver maximibeloppen skall tillfalla en fond att användas till uppmuntran för ådagalagt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel eller eljest till motverkande av sådan införsel. Härigenom skulle en viss frihet ernås att använda medlen på det sätt, som vid varje tillfälle befundes mest ändamålsenligt, bland annat jämväl till anskaffande av materiell för begagnande vid den olovliga varuinförseln bekämpande. Dispositionen över denna fond torde böra anföras åt generaltullstyrelsen.

De bestämmelser i § 169 tullstadgan, som gälla böter för seglationsbrott m. m., hava utbrutits ur förevarande sammanhang för att kvarstå i tullstadgan.

21 § överensstämmer med § 169 mom. 2 i generaltullstyrelsens förslag.

21 §.

22 §.

Generaltullstyrelsen har i sin motivering till § 170 anført:

»Enär enligt gällande lagstiftning om rusdrycker och tobaksvaror m. m. vissa varor vid sådana tillfällen, då de enligt tullstadgans bestämmelser skulle säljas å auktion, i stället skola behandlas på annat sätt, har erinran härom intagits i mom. 1.»

Förevarande paragraf ansluter sig till § 170 mom. 1 och 2 i generaltullstyrelsens förslag. Endast vissa redaktionella ändringar hava vidtagits.

23 §.

23 § motsvarar § 174 i generaltullstyrelsens förslag.

Förslaget till
förordning
angående för-
bud i vissa
fall mot in-
försel av rus-
drycker till
svenskt
territorial-
vatten m. m.

1 § 1 och 3
mom.

Jag övergår härefter till den speciella motiveringen för förslaget till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m.

I generaltullstyrelsens förslag hade § 1 mom. 1 följande lydelse:

»Rusdrycker, som avses i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker, må icke med farkost av mindre avgiftspliktig dräktighet än etthundra ton införas från internationellt eller utländskt område till svenskt territorialvatten; dock äge generaltullstyrelsen att för särskilt fall medgiva undantag från sagda förbud.»

Generaltullstyrelsens motivering härtill är följande:

»§ 1 mom. 1 bestämmer den åtgärd, som, enligt vad styrelsen ovan framhållit, borde vara förbjuden. Ehuru den hittills bedrivna smugglingen huvudsakligen avsett spritdrycker, har styrelsen dock ansett lämpligast, att förbudet komme att gälla alla de slag av drycker, som i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker innefattas under denna benämning, huvudsakligen av det skäl, att definitionen på spritdrycker och vin i sagda förordning icke överensstämmer med vad som enligt tulltaxan avses med brännvin och sprit samt vin. Förbudet har ansetts böra inskränkas till det fall, att införseln sker med farkost av mindre avgiftspliktig dräktighet än etthundra ton, och detta närmast i syfte att icke genom förbudet hinder må läggas för legitim införsel av rusdrycker, vilken endast mycket sällan torde ske med fartyg av nyssnämnda låga dräktighet. För sådana undantagsfall, vilka förnämligast, om ej uteslutande, torde avse de jämförelsevis smärre kvantiteter av rusdrycker, som införas för att uppläggas å provianteringsfrilager i vissa städer, har generaltullstyrelsen ansett sig böra föreslå bemyndigande för styrelsen att medgiva dispens från förbudet. Uttrycket 'svenskt territorialvatten' är hämtat från § 3 b) i förordningen om straff för olovlig varuutförsel m. m. den 3 mars 1916 (nr 49), sådant detta lagrum lyder enligt kungörelsen den 18 september samma år (nr 388), och torde böra tolkas på enahanda sätt som enligt berörda författningsrum.»

Tontalet för de fartyg, som skola falla under det ifrågasatta förbudet, har jag på grund av inhämtade upplysningar ansett böra be-

stämmas till högst etthundratjugo. I övrigt äro de förändringar, som vidtagits i 1 § 1 mom., av uteslutande redaktionell art. Bestämmelsen rörande generaltullstyrelsens dispensrätt återfinnes i ett särskilt 3 mom.

§ 2 i generaltullstyrelsens förslag lyder på följande sätt:

1 § 2 mom.

»I § 1 stadgat förbud skall icke utgöra hinder för införsel till svenskt territorialvatten av rusdrycker:

a) då rusdryckerna äro att hänföra till skeppsproviant för den farkost, med vilken de forslas, eller tillhöra med farkosten följande resande eller ombord å densamma anställda personer, i den mån rusdryckerna prövas icke överstiga behovet under resan och för så vitt icke anledning finnes antaga, att de äro avsedda för annat ändamål; samt

b) då den farkost, med vilken rusdryckerna forslas, nödgas passera territorialvattnet på den grund, att gränsvattnet mellan svenskt och främmande land är av mindre bredd än två geografiska mil, eller av annan allmänt giltig orsak.»

I motiveringen har generaltullstyrelsen vid denna paragraf anført:

»I § 2 äro angivna de fall, då förbudet i § 1 icke skulle äga tillämpning, nämligen dels sådana fall, då rusdryckers förekomst ombord å fartyget kan hänföras till ett legitimt behov, och dels sådana fall, då fartyget antingen på grund av farvattnets beskaffenhet eller av tvingande nöd föranledes att passera svenskt territorialvatten.»

I fråga om passagerares och besättnings rätt att medföra rusdrycker hava av generaltullstyrelsen föreslagits två restriktioner: dels skulle rusdryckerna icke få överstiga behovet under resan, och dels skulle anledning icke få förekomma, att rusdryckerna vore avsedda för annat ändamål. Sistberörda restriktion har jag uteslutit såsom alltför vittgående, och i den förstnämnda har jag vidtagit någon jämkning, i syfte att bestämmelsen icke må utgöra hinder för begagnande av lagstadgad rätt till införsel av rusdrycker i viss mindre kvantitet jämväl utöver resebehovet.

I punkten b) har i stället för generaltullstyrelsens formulering »allmänt giltig orsak» använts uttrycket »trängande nöd», vilket uttryck torde få anses äga en bestämdare samt tillika mera begränsad innebörd, och vilket för övrigt synes bättre ansluta sig till den av styrelsen i motiveringen brukade termen »tvingande nöd».

Punkten c) motsvarar generaltullstyrelsens bestämmelse under b) i fråga om farkost, som »nödgas passera territorialvattnet på den grund, att gränsvattnet mellan svenskt och främmande land är av mindre bredd än två geografiska mil». Den av mig nu förordade formuleringen avser att mera direkt träffa det syfte, man egentligen vill vinna. Erinras må, att trafiken i Öresund icke genom den föreslagna undantagsbestämme-

sen kommer att lämnas utan all kontroll, då nämligen § 6 mom. 2 tullstadgan innefattar med de förevarande i viss mån likvärdiga restriktioner.

2 §. I generaltullstyrelsens förslag har § 1 mom. 2 och 3 följande lydelse:

»Mom. 2. Bryter någon mot det i mom. 1 stadgade förbud, straffes såsom för olovlig varuinförsel enligt tullstadgan; och vare rusdryckerna samt, där för förslingen använd farkost icke är av större avgiftspliktig dräktighet än fyrtio ton, jämväl farkosten förverkade.

Mom. 3. Har någon med vetskap om eller skälig anledning att misstänka, att egendom är att enligt denna kungörelse anses såsom förverkad, föranlett, att egendomen ej kan tillrättaskaffas, gälda han dess värde.»

Motiveringen till dessa bestämmelser har följande lydelse:

»Mom. 2 av § 1 innehåller i fråga om brott mot förbudet och påföljderna därför en hänvisning till bestämmelserna i tullstadgan, dock med den avvikelse från ovanberörda förslag till ändrad lydelse av kap. 9 tullstadgan, att för förslingen använd farkost föreslagits skola vara förverkad, såvida dess avgiftspliktiga dräktighet icke överstiger fyrtio ton, under det att i förslaget gränsen ansetts böra sättas till allenast tjugoton. Denna skärpning har givetvis ifrågasatts i syfte att göra förbudet mera effektivt än som skulle bliva fallet med bibehållande av den lägre gränsen.

Slutligen innefattar mom. 3 en föreskrift, motsvarande den i § 168 av nyssberörda förslag förekommande.»

I och med det att i författningen utsäges, att däri omhandlat förfarande skall *anses såsom* olovlig varuinförsel, bortfaller i princip behovet av ett speciellt angivande av rättsföljderna därav. Allenast för så vitt man vill gå längre än som skett i lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m., måste detta i författningen givas tillkänna. Så skulle enligt generaltullstyrelsens förslag vara fallet i fråga om förverkande av farkost. Ehuru i princip anslutande mig till styrelsens uppfattning härutinnan, har jag dock ansett bestämmelserna i detta ämne böra, för att icke träffa den jämförelsevis oskyldige med den skyldige, utformas med någon försiktighet. Såsom villkor för förverkandet har jag sålunda velat stipulera, bland annat, att mängden olovligen införda rusdrycker minst uppgår till, beträffande farkost, för vilken avgiftsplikt förefinnes, tio liter för varje ton av farkostens avgiftspliktiga dräktighet eller, beträffande annan farkost, en tjugonedel av vikten utav hela den å farkosten befintliga lasten, dock ej under fem liter. Å andra sidan har jag ansett tontalet för förverkande underkastade farkoster skäligen kunna bestämmas till sextio, ävensom funnit en bevispresumption böra stadgas, varigenom bevisbördan i fråga om ägarens vetskap om den olovliga införseln blivit i viss mån överflyttad från vederbörande åklagare till den tilltalade.

Andra stycket i 1 mom. utgör i viss mån ett motstycke till 1 § 5 mom. i lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Uppenbart är, att, om i något enstaka fall bestämmelsen om förverkande av farkost i lagen om olovlig varuinförsel skulle medföra sådan påföljd men ej det nu förevarande stadgandet, den förra bestämmelsen blir tillämplig.

§ 3 i generaltullstyrelsens förslag lyder:

3 §.

»Tull-, polis- och lotstjänsteman åligger att övervaka efterlevnaden av denna kungörelse samt att, där brott mot densamma upptäckts, ofördröjligen anmäla det till åtal.

Vid berörda övervakande äge sådan tjänsteman att å farkost av i § 1 mom. 1 sagd dräktighet, som finnes å svenskt territorialvatten, utan hinder av bestämmelserna i § 2 tullstadgan företaga den visitation, som erfordras för utrönande av, huruvida mot stadgat förbud rusedrycker medföras i farkosten.»

Motiveringen härtill är följande:

»I § 3 meddelas bestämmelse om vilka tjänstemän övervakandet av det ifrågasatta förbudets efterlevnad skulle tillkomma, nämligen desamma, som enligt § 137 mom. 1 av förslaget till ändrad lydelse av kap. 9 tullstadgan skulle hava att i allmänhet söka förekomma eller upptäcka brott mot tullstadgan. Då emellertid den enligt § 2 tullstadgan tulltjänsteman tillkommande rätt att visitera fartyg, som anträffas i svenskt farvatten, är i vissa hänseenden ganska starkt inskränkt och i alla händelser icke tillräcklig för övervakande av det föreslagna förbudets efterlevande, har i förevarande § 3 en för sådant ändamål erforderlig visitationsrätt ansetts böra uttryckligen tillerkännas vederbörande.»

Enligt § 2 tullstadgan äger i avseende å fartyg i svenskt farvatten tulltjänsteman, bland annat, dels att gå ombord, när och varest han det fordrar, dels att taga kännedom om de till fartyg och last hörande handlingar, dels ock att å segelfartyg av högst fyrtio tons nettodräktighet så ock å fartyg av vad slag och dräktighet som helst, vilket finnes vara bestämt till svensk hamn eller anträffas i skärgård, verkställa den visitation, som lastens beskaffenhet medgiver, och vartill särskilda omständigheter kunna föranleda, därvid dock luckorna till fartygets lastrum icke må mot befälhavarens vilja öppnas.

Lika med generaltullstyrelsen anser jag den sålunda medgivna visitationsrätten otillräcklig för övervakande av ifrågavarande förbuds efterlevnad. Å andra sidan har jag dock med hänsyn till den fara för liv och egendom, som ett öppnande av fartygets luckor ute i rum sjö kan innebära, funnit mig böra till den lydelse, generaltullstyrelsen givit förevarande paragraf, göra ett inskränkande tillägg.

Av general-
tullstyrelsen
föreslagna
ytterligare
bestämmelser.

I generaltullstyrelsens förslag finnas ytterligare två paragrafer, så lydande:

»§ 4. Om anhållande av vara och farkost, som enligt denna kungörelse skola vara förverkade, så ock om anhängiggörande av åtal för brott mot kungörelsen samt om fördelning och förvandling av enligt densamma ådömda böter ävensom beträffande förfarande med jämlikt kungörelsen anhållen eller förverkad dömd sådan egendom och med därför influtna medel gälle i tillämpliga delar vad i tullstadgan är föreskrivet om olovlig varuinförsel; dock att beträffande varans avyttring jämväl skall iakttagas, vad i gällande förordning angående försäljning av rusdrycker är stadgat.

§ 5. Innefattar gärning, som enligt vad ovan sägs är förbjuden, tillika brott mot de i tullstadgan givna bestämmelser om olovlig varuinförsel, dömes efter vad där stadgas; dock skall även i sådant fall vad i § 1 mom. 2 här ovan föreskrives om förverkande av farkost äga tillämpning.»

Vid de sålunda föreslagna paragraferna har generaltullstyrelsen utlåtit sig:

»Rörande anhållandet av egendom, som vid överträdelse av förbudet skulle vara förverkad, anställande av åtal för sådan överträdelse, fördelning och förvandling av böter samt förfarande med anhållen eller förverkad dömd egendom och med därför influtna medel torde i tillämpliga delar böra gälla tullstadgans motsvarande bestämmelser vid fall av olovlig varuinförsel; och har i § 4 av förslaget stadgande härom intagits.

I fall då med överträdelse av ifrågavarande förbud är förbunden gärning, som enligt tullstadgan är hänförlig till olovlig varuinförsel, lärer ansvar böra ådömas enligt tullstadgan; dock torde även i sådant fall ovanberörda strängare bestämmelse rörande gränsen för fartygs förverkande böra vara tillämplig. Föreskrift härom har ansetts böra intagas i § 5 av förslaget.»

Av vad jag anfört vid behandlingen av 2 § lärer framgå, att de i den föreslagna § 4 intagna bestämmelserna icke äro av behov påkallade.

Ej heller den föreslagna § 5 torde kunna anses erforderlig.

Ikraftträdan-
det av ifråga-
varande lag-
stiftning
m. m.

I avseende å ikraftträdandet har generaltullstyrelsen beträffande de av styrelsen föreslagna ändringarna i tullstadgan icke uttalat sig. Beträffande förslaget till kungörelse angående förbud mot införsel av rusdrycker med mindre farkost till svenskt territorialvatten har däremot styrelsen föreslagit:

»Denna kungörelse träder i kraft två veckor efter det densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.»

Motiveringen till detta förslag är så lydande:

»Med hänsyn å ena sidan till angelägenheten därav, att förbudet må snarast möjligt träda i kraft, och å andra sidan till billigheten av att någon tid ställes till förfogande för att författningen må komma till allmän kännedom har slutligen

föreslagits, att densamma må träda i kraft två veckor efter det den utkommit från trycket.»

Ehuru det givetvis är önskvärt, att ifrågavarande lagstiftning träder i kraft snarast möjligt, har jag dock med hänsyn till den tid, som kan antagas bliva erforderlig för frågans behandling inom lagrådet och riksdagen funnit mig icke kunna räkna med ett tidigare ikraftträdande än från och med den 1 maj 1923; och, vad särskilt angår förbudet mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten, har jag ansett detsamma böra träda i kraft först en månad senare, på det att tillräcklig kännedom om förbudet i fråga må hinna spridas jämväl till främmande sjöfartsidkande stater.

Med hänsyn till den särskilda karaktären hos den lagstiftning, som innefattas i sistnämnda förbud, har jag ansett mest rådligt, att densamma göres allenast provisorisk. Giltighetstiden har å andra sidan ansetts ej böra tilltagas alltför kort. På grund härav har såsom sluttermin föreslagits utgången av år 1925.

Departementschefen uppläser härafter de av honom omförmälda författningsförslagen av den lydelse, bilagorna 1 och 2 vid detta protokoll utvisa, samt hemställer, att för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler lagrådets utlåtande över förslagen måtte genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall.

Ur protokollet:

Fritiof Englund.

Bilaga 1.

Förslag

till

lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Olovlig
varuinförsel
och ansvar
därför m. m.

1 mom. Var, som utan behörig tullangivning till riket inför tullpliktig vara, skall för olovlig varuinförsel böta från och med två till och med sex gånger beloppet av den avgift, som för varan bort erläggas till tullverket, dock minst trettio kronor. Sker den olovliga införseln i större omfattning eller yrkesmässigt, vare straffet böter från och med fyra till och med tio gånger beloppet av nämnda avgift, dock minst etthundra kronor, eller fängelse i högst ett år.

2 mom. Har vid förövandets av den olovliga varuinförseln gärningsmannen varit beväpnad, och kan skäligen antagas, att vapnet varit avsett att begagnas till våld eller hot mot den, som velat hindra eller vederbörligen anmäla den olovliga varuinförseln,

eller har den olovliga varuinförseln förövats å järnväg eller å färja, som kan medföra tåg, av någon därstädes anställd eller vid där anordnad postavdelning tjänstgörande person, vilken till brottets underlättande begagnat sig av denna sin ställning,

må i fall, som i första punkten av 1 mom. sägs, dömas till fängelse och i fall, som i andra punkten av samma mom. omförmäles, dömas till straffarbete i högst ett år.

Vad nu är sagt skall ej gälla, därest enligt 7 § strängare straff skall ådömas.

3 mom. Har i fall, som i andra punkten av 1 mom. sägs, den olovliga varuinförseln haft till föremål rusdrycker eller tobaksvaror, och äro omständigheterna synnerligen försvårande, må till straffarbete i högst ett år dömas.

4 mom. Har tobaksvara olovligen införts av annan än resande, skall till grund för beräkning av böter läggas den tullavgift, som skolat utgå, därest resande infört varan.

5 mom. Framgår av omständigheterna, att olovlig varuinförsel icke skett i avsikt att undandraga varan stadgad avgift till tullverket, vare straffet böter, minst tjugo kronor.

Vad sålunda stadgats skall dock ej äga tillämpning, då införsel skett av vara, som ej får till riket införas, eller då villkor, som föreskrivits för rätt till införsel av varan, ej iakttagits.

6 mom. Olovligen infört gods vare förverkat; dock skall sådan påföljd icke inträda:

a) då den olovliga varuinförseln straffas efter vad i 5 mom. första stycket sägs; samt

b) då i följd av gärningsmannens minderårighet eller av annan särskild anledning strafffrihet äger rum eller straffet förfaller.

I fall, som under a) och b) sagts, skola föreskrivna avgifter till tullverket för godset utgöras.

7 mom. Är olovligen infört gods förverkat, vare ock förverkat:

a) emballage eller kärl, vari godset förvaras, ävensom annan förvaringspersedel, i vilken godset påträffats, därest persedeln på grund av dess beskaffenhet är särskilt ägnad att användas i och för olovlig varuinförsel; samt

b) farkost av mindre nettodräktighet än tjugo ton eller odäckad, vilken för den olovliga varuinförseln begagnats antingen vid resa, som måste antagas hava ägt rum i väsentligt syfte att företaga olovlig varuinförsel, eller eljest vid transport från större fartyg till land eller från ett till annat upplagsställe vid kust eller i skärgård, ävensom dragare och fordon, som nyttjats för transport av olovligen infört gods, allt dock endast för så vitt forslingsredskapet tillhör godsets ägare eller annan, som finnes hava ägt kännedom om den olovliga varuinförseln eller skäligen anledning att misstänka densamma, samt tillika godset anträffats under forslingen.

2 §.

1 mom. Finnes i fartyg eller å tåg tullpliktigt gods så förstuckett eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, och varder icke någon förvunnen till gärningen, straffes fartygets eller tågets befälhavare, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i godsets införskaffande i fartyget eller å tåget, såsom för olovlig varuinförsel. Gitter han göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om sagda åtgörande, dömes allenast för bristande tillsyn över fartyget eller tåget till böter, svarande mot högst dubbla beloppet av de avgifter, som för godset bort erläggas till tullverket, dock minst tjugo kronor.

Undandöljande i fartyg eller å tåg av tullpliktigt gods.

Har sådant försticket eller undandöljande av tullpliktigt gods, som i första stycket sägs, ägt rum, och varder någon förvunnen till gärningen, dömes fartygets eller tågets befälhavare, där ej enligt annan bestämmelse i denna lag strängare påföljd skall ådömas honom, allenast för bristande tillsyn, såsom ovan sagts.

Godset skall i varje fall dömas förverkat.

2 mom. Böter för bristande tillsyn enligt 1 mom. må icke ådömas i det fall, att å passagerarfartyg eller tåg gods anträffas förstuckett eller undandolt på plats, vilken är upplåten till medföljande resandes personliga begagnande.

3 §.

1 mom. Befinnes vid tullbehandling av inkommet gods eller eljest, att åtgärd vidtagits i uppenbar avsikt att genom tulltjänstemans vilseledande vid tullbehandlingen helt eller delvis undandraga vara stadgad avgift till tullverket, skall mottagaren eller, där denne är ombud för annan här i riket, vilken äger förfoga över varan, denne senare straffas såsom för olovlig varuinförsel, ändå att det icke styrkts, att han ägt vetskap om den vidtagna åtgärden. Innefattar åtgärden brott, som enligt allmän lag är belagt med straff, dömes till ansvar efter vad i ty fall är stadgat.

Tullsvok.

Har han före tullbehandlingen till namn och beskaffenhet eller värde riktigt

angivit eller låtit angiva varan, eller gitter han göra sannolikt, att åtgärden vidtagits utan hans vetskap eller tillskyndan, vare han fri från ansvar.

Vara, med avseende å vilken åtgärd, som i detta mom. sägs, vidtagits, skall i varje fall, där den icke behörigen angivits före tullbehandlingen, dömas förverkad.

2 mom. Har någon vid utförsel ur riket av gods, för vilket ifrågasättes restitution av eller befrielse från avgift till tullverket, i angivningsinläga eller annan handling uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, vilken kunnat obehörigen medföra dylik restitution eller befrielse, eller har någon annorledes uppsåtligen sökt obehörigen tillgodogöra sig restitution eller befrielse, som här avses, straffes med böter från och med två till och med sex gånger beloppet av den avgift, som sålunda oriktigt kunnat bli föremål för restitution eller befrielse, dock minst trettio kronor, eller, vid synnerligen försvårande omständigheter, med fängelse i högst sex månader.

Har restitution eller befrielse, som i detta mom. avses, erhållits, skall straff ådömas enligt allmän lag.

Vara, med avseende å vilken åtgärd, som i detta mom. avses, vidtagits, skall dömas förverkad.

4 §.

1 mom. Såsom olovlig varuinförsel skall anses:

Åtgärder,
vilka skola
anses såsom
olovlig varu-
införsel.

a) därest bland resandes effekter tullpliktigt gods förstuckits eller undan- gömts i uppenbart syfte att därigenom undandraga det tullpersonalens uppmärksamhet;

b) om inrikes förpassning underkastat men oförpassat gods, vilket icke visas vara inom riket alstrat eller tillverkat eller där införtullat, så förstuckits, att det ej kan upptäckas annorledes än genom visitation, eller om sådant gods föres från fartyg i annan ordning än i gällande tullstadga föreskrives i fråga om vederbörligen förpassat gods; samt

c) då oförtullat utländskt gods, som varit föremål för tullangivning, bortsmygges eller förbytes inom svenskt territorium; skolande, därest den, som beträdes med sådant brott, begagnat sig av tullupplagsrätt för godset, brottet anses vara begånget under försvårande omständigheter.

2 mom. Kan beskaffenheten av gods, varom i 1 mom. b) eller c) sägs, icke utrönas eller är godset tullfritt, skola, där bötesstraff ifrågakommer, böterna bestämmas till belopp från och med tjugo till och med femtusen kronor.

5 §.

Upprepad
olovlig
varuinförsel.

Förövar den, som två eller flera gånger straffats för olovlig varuinförsel av annat slag, än som avses i 1 § 5 mom. första stycket, ånyo enahanda brott av beskaffenhet att icke vara hänförligt under sagda mom., dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande, må dömas till böter efter de för varje särskilt fall i 1 och 4 §§ stadgade grunder.

I fråga om olovlig införsel av rusdrycker skall ansvar, som i föregående stycke sägs, ådömas redan då den brottslige en gång förut straffats för enahanda förbrytelse.

Beträffande gods, förvaringspersedel och forslingsredskap vare lag, som i 1 § 6 och 7 mom. sägs.

6 §.

Den, som uppsåtligt förleder annan till olovlig varuinförsel, vilken icke är att hänföra under vad i 1 § 5 mom. första stycket sägs, eller vid utförande av sådant brott med råd eller dåd uppsåtligt hjälper, så att gärningen därigenom sker, straffes som vore han själv gärningsman. Har någon före brottets utförande eller vid utförandet, dock i mindre mån än nyss är sagt, med råd eller dåd gärningen främjat, straffes efter ty som han provas hava till brottet bidragit. Om någon utan att hava sådan del i brottet, som nu sagts, sedan brottet timat, med vetskap därom varit gärningsmannen behjälplig att godset dölja, förbyta eller föryttra, straffes efter som brottet var till, dock mindre än om han själv varit gärningsman.

Delaktighet
i olovlig varu-
införsel.

7 §.

1 mom. Varder tjänsteman vid tullverket eller vid lotsverket i sin tjänst beträdd med olovlig varuinförsel, som icke är hänförlig under 1 § 5 mom. första stycket, eller finnes dylik tjänsteman hava i tjänsten gynnat eller befordrat sådant brott, dömes till straffarbete i högst två år, och vare därjämte i fråga om gods, förvaringspersedel och forslingsredskap lag, som i 1 § 6 och 7 mom. sägs.

Olovlig varu-
införsel av
vissa tjänste-
män.

Vad sålunda stadgats gälle ock, därest tjänsteman vid postverket eller vid statens järnvägar förbryter sig på sätt, som nu är sagt, med avseende å gods, vilket han i och för sin tjänst har under händer eller till vilket han av sådan anledning har tillträde.

2 mom. Har tjänsteman vid tullverket eller vid lotsverket utom tjänsten gjort sig skyldig till olovlig varuinförsel eller delaktighet däri, skall brottet anses begånget under synnerligen försvårande omständigheter.

8 §.

Vad här ovan stadgats om olovlig varuinförsel gälle ock om försök därtill.

Försök till
olovlig varu-
införsel.

9 §.

Förskingrar någon egendom, som enligt denna lag skolat dömas förverkad, gälde dess värde.

Ersättning
för försking-
rad egendom.

10 §.

Tulltjänsteman, polisman eller lotstjänsteman, som anträffar egendom, vilken skäligen kan antagas enligt denna lag vara förverkad, skall taga egendomen i beslag och ofördröjligen anmäla förhållandet hos vederbörande åklagare, vilken har att pröva, huruvida beslaget skall äga bestånd. Har ej för den brottsliga gärning, som föranlett beslaget, åtal väckts inom en månad från beslagets verkställande, gånge beslaget åter. Innan domstol haft tillfälle att pröva beslag, må den, som drabbats av åtgärden, kunna hos generaltullstyrelsen påkalla beslagets hävande.

Beslag.

11 §.

1 mom. Egendom, som, på sätt i 10 § sägs, tagits i beslag, skall av vederbörande tjänsteman genast avlämnas till den tullförvaltning, dit den bekvämligast kan föras; och åligger det tullförvaltningen såväl att mottaga sådan egendom i sin vård som ock att, i fall då åtal skall anhängiggöras vid domstol å annan ort,

Förfarandet
med beslag-
tagen egen-
dom.

till därvarande tullförvaltnings vård översända samma egendom, såvitt ej särskilda omständigheter göra en sådan försändning obehöfelig eller olämplig.

Tullförvaltning, som mottagit beslagtagna egendom, skall, där så äskas, ej allenast meddela bevis över mottagandet utan även, där så lämpligen kan ske, låta egendomen förseglas av ägaren och den, som avlämnat densamma.

2 mom. Finnes ej i stad, där egendom jämlikt 1 mom. avlämnas, konfiskationsmagasin eller tullpackhus, åligger magistraten att på tullförvaltningens rekvisition anskaffa tjänligt förvaringsrum.

3 mom. Har åklagare förklarat, att verkställt beslag skall återgå, må egendomen, om beslagare det önskar och tullförvaltningen finner skäl därtill, kvarbliva i tullförvaltningens vård under sex dagar från åklagarens beslut eller den längre tid, generaltullstyrelsen föreskriver.

12 §.

Undersök-
ningsrätt.

Tulltjänsteman äger, där honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, med iakttagande av vad i denna lag föreskrives, anställa undersökning angående brott, som i denna lag avses.

Enahanda undersökningsrätt tillkommer jämväl polisman och lotstjänsteman, i den mån deras tjänsteåligganden kunna giva anledning därtill; dock må å fartyg, liggande i hamn, där tullförvaltning finnes, dylik undersökning icke företagas av annan än tulltjänsteman.

13 §.

Rätt till hus-
rannsakan.

1 mom. För eftersökande av egendom, som kan antagas enligt denna lag vara förverkad, må husrannsakan inom lägenhet, som enligt sin bestämmelse är tillgänglig för envar, så ock inom lägenhet, som plägar tjäna till härberge eller tillhåll för lösdrivare eller personer, vilka äro straffade eller misstänkta för brott, ävensom uti magasin, upplagsbodar och uthus, företagas av tulltjänsteman eller polisman, där dem anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, ävensom av landsfogde, lands- eller stadsfiskal.

2 mom. Är någon på sannolika skäl misstänkt för brott, varå straffarbete eller fängelse enligt denna lag kan följa, må husrannsakan företagas hos honom för eftersökande av egendom, som kan antagas vara genom brottet förverkad. För samma ändamål må husrannsakan i anledning av brott, varå enligt denna lag kan följa straffarbete, äga rum hos annan än den misstänkte, därest sannolika skäl äro, att genom brottet förverkad egendom skall där anträffas.

Konungens befallningshavande, landsfogde, lands- och stadsfiskal, tulldirektör, tullförvaltare och tullverkets vederbörande åklagare äga förordna om husrannsakan, som i detta mom. avses; och må sådan verkställas, förutom av tjänsteman, som nu nämnts, av tulltjänsteman i lägst överuppsyningsmans ställning eller av polisman i befälsställning, som av Konungens befallningshavande därtill särskilt förordnats. Utan förordnande, varom nyss sagts, må husrannsakan, när fara är i dröjsmål, företagas av tulltjänsteman i lägst överuppsyningsmans ställning eller, där egendom, som kan antagas förverkad, på färsk gärning följts eller spårats till lägenheten, jämväl av annan tulltjänsteman eller av polisman.

14 §.

Förfarandet
vid husrann-
sakan.

1 mom. Vid husrannsakan skola såvitt möjligt såsom vittnen närvara två av förrättningsmannen därtill anmodade ojäviga personer. Den, hos vilken husrannsakan sker, äge jämväl tillkalla vittnen, likväl utan att undersökningen därigenom må uppe-

hållas. Har varken han eller av honom tillkallade vittnen närvarit, skall underrettelse meddelas honom om den vidtagna åtgärden.

Öppnas ej stängd lägenhet, må erforderligt våld användas. Är ej vare sig den misstänkte eller lägenhetens innehavare eller någon av dennes husfolk tillstädes, må sådant ej ske utan i vittnens närvaro. Öppnad lägenhet skall efter verkställd förrättning på lämpligt sätt åter tillslutas.

Vid husrannsakan må olägenhet eller skada ej förorsakas utöver vad som är oundgängligen nödvändigt.

Husrannsakan må ej, utan att trängande skäl därtill föranleda, företagas mellan klockan sju eftermiddagen och klockan sex förmiddagen.

Över vad vid husrannsakan förekommit skall protokoll föras av förrättningsmannen.

2 mom. Angående husrannsakan, som jämlikt 13 § 2 mom. i stad företages av tulltjänsteman, skall underrettelse lämnas vederbörande polismyndighet före förrättningens början, såframt det medhinnes, men eljest så snart ske kan.

15 §.

1 mom. Undersökning å person efter olovligen infört gods må företagas allenast då mot någon, som från utlandet ankommer till ort, där tullförvaltning finnes, eller som anträffas vid gräns- eller kustort, föreligger på sannolika skäl grundad misstanke, att han har på sig förstuckat gods; dock må, där vederbörande chef för tull-, kust- eller gränsbevakning finner skärpning av tullkontrollen å persontrafiken från utlandet med viss lägenhet eller för viss tidrymd å någon plats oundgängligen nödvändig, dylik undersökning efter bevakningschefens bestämmande verkställas å envar med lägenheten eller under tidrymden från utlandet till platsen ankommande person. Sådant förordnande skall ofördröjligen underställas generaltullstyrelsens prövning.

Kropparann-
sakan.

2 mom. Den i 1 mom. omförmälda undersökning skall, där den är av mera väsentlig omfattning, verkställas inomhus samt, om undersökningsman eller den misstänkte det äskar och det utan större omgång kan ske, i vittnens närvaro. Är den misstänkte kvinna, må undersökningen ej verkställas utan genom tillkallad person av samma kön samt i avskilt rum; och skall såsom vittne, om sådant ifrågakommer, anlitas kvinna.

16 §.

Åtal för brott, som avses i denna lag, ankommer på tullverkets vederbörande åklagare, beslagare obetaget att, därest åklagaren vägrar åtala, underställa frågan generaltullstyrelsens prövning.

Åtalsrätt.

17 §.

1 mom. Mål angående brott, som i denna lag avses, skall anhängiggöras vid tullmålsdomstolen för den plats, där brottet skett eller blivit upptäckt. Där brottet skett eller upptäckts å inkommande fartyg, skall så anses, som om brottet skett eller upptäckts å fartygets första bestämmelseort inom riket.

Laga
domstol.

2 mom. Tullmålsdomstol är för stad, där såväl rådhusrätt som tullkammare eller på avdelningar fördelad tullförvaltning finnes, stadens rådhusrätt och för annan ort rådhusrätten i närmaste stad, där tullkammare eller tullförvaltning, som nyss nämnts, finnes, eller gränstullrätt, om sådan är närmare.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

18 §.

Om domstolsförfarande i visst fall. då ägaren av beslagtagna egendom ej anträffas.
m. m.

Då egendom tagits i beslag, utan att ägare eller forslare ertappats eller kunnat med stämning anträffas, skall vederbörande domstol på framställning av åklagaren låta genom dennes försorg i allmänna tidningarna införa kungörelse angående anhållandet, med föreläggande för vederbörande att inom sextio dagar från kungörandet anmäla sig hos domstolen, vid äventyr att frågan om egendomens förverkande avgöres utan hinder av hans uteblivande.

Har ägare eller forslare av beslagtagna egendom, ehuru lagligen stämd, ej inställt sig vid rätten, må utan hinder härav frågan om egendomens förverkande av domstolen avgöras.

19 §.

Vittnesrätt.

Tjänsteman, som enligt 12 § äger anställa undersökning om brott, som i denna lag avses, må själv edligen vittna om det, honom vid sådan undersökning händer, så ock om det han därvid uträttat, där ej andra vittnen finnas.

20 §.

Fördelning av böter
m. m.

Av böter, som ådömas enligt denna lag, så ock av behållna försäljningssumman för förverkad egendom eller av belopp, som jämlikt 9 § utgivits i stället för sådan egendom, skola, där ej nedan annorlunda stadgas, två tredjedelar eller, där egendom dömes förverkad under omständigheter, som avses i 18 § första stycket, hälften tillfalla beslagaren och återstoden kronan. Ej må dock beslagare utfå mer än femhundra kronor av böternas belopp och femhundra kronor av den förverkade egendomens värde; skolande vad därutöver å beslagare belöper ställas till generaltullstyrelsens förfogande att användas till uppmuntran av tulltjänstemän och polismän, som ådagalagt synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel, eller till särskilda åtgärder för motverkande av sådan införsel.

Tjänsteman, som med stöd av 19 § avlagt vittnesmål, må icke åtnjuta andel i böter eller värdet av förverkad egendom. Den, som ådömes straff för det han förbrutit sig vid hus- eller kroppsrannsakan, vare tillika underkastad förlust av andel i böter och värdet av förverkad egendom. Andelar, som nu sagts, tillfalla kronan.

21 §.

Bötesförvandling.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter, som ådömas enligt denna lag, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

22 §.

Avyttring av förverkad egendom.

1 mom. Egendom, som genom laga kraft ägande utslag förklarats förverkad, skall, där ej föreskrift i särskild författning till annat föranleder, av vederbörande tullförvaltning försäljas å offentlig auktion. Förvaringspersedel må likväl försäljas allenast för så vitt den gjorts otjänlig att användas såsom redskap för olovlig varuinförsel; skolande, där detta icke lämpligen kan ske, med persedeln förfaras på sätt generaltullstyrelsen bestämmer.

2 mom. Forslingsredskap, som tages i beslag, må försäljas utan annat uppskov, än som erfordras för auktionens behöriga kungörande.

I fall, då beslagtagen annan egendom ådagalägges vara underkastad förskämning eller snar förstörelse eller annan nedgång i värde, så samt avyttringen därav fördröjes, äge på anmälan därom den domstol, å vilkens handläggning målet beror, att utan avbidan på ägares inställelse meddela beslut om egendomens avyttring.

Köpeskilling, som influtit vid avyttring enligt detta mom., skall, intill dess utslag fallit och vunnit laga kraft, nedsättas i tullkassan.

23 §.

Utslag, varigenom enligt denna lag ansvar blivit ådömt eller egendom förklarats förverkad, skall på generaltullstyrelsens föranstaltande befordras till verkställighet.

Verkställighet av utslag.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1923, då §§ 129—147 ävensom, så vitt de avse brott, varom i denna lag är fråga, §§ 169 och 170 i tullstadgan den 1 juli 1904 (nr 35) skola upphöra att gälla utom beträffande brott, som begåtts före lagens ikraftträdande.

Bilaga 2.**Förslag**

till

förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

1 mom. Rusdrycker må icke med farkost av mindre nettodräktighet än ett-hundratjugo ton införas från internationellt eller utländskt område till svenskt territorialvatten.

2 mom. Vad sålunda stadgats skall icke utgöra hinder för införsel till svenskt territorialvatten av rusdrycker:

a) då rusdryckerna äro att hänföra till skeppsproviant för den farkost, med vilken de forslas, eller tillhöra med farkosten följande resande eller ombord å den-samma anställda personer, i den mån rusdryckerna prövas icke överstiga behovet under resan eller rusdryckerna jämlikt stadgandet i 10 § 4 mom. c) i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker få till riket införas;

b) då den farkost, med vilken rusdryckerna forslas, av trängande nöd tvingas att inkomma till svenskt territorialvatten, samt

c) vid genomfart genom Öresund mellan Falsterbo rev och Kullens fyr från internationellt eller utländskt område till annat sådant område.

3 mom. Från det i denna paragraf stadgade förbud äger generaltullstyrelsen för särskilt fall medgiva undantag.

**2 §.**

1 mom. Bryter någon mot det i 1 § stadgade förbud, vare det ansett såsom olovlig varuinförsel enligt lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Framgår uppenbarligen av omständigheterna, att avsikten icke varit att olovligen till riket införa rusdryckerna, må dock ej till högre straff än fem-hundra kronors böter dömas. Ej heller må i sådant fall påföljd av förverkande äga rum.

2 mom. Skola rusdrycker dömas förverkade på grund av vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m. eller i 1 mom. här ovan stadgas, skall, även om de i 1 § 7 mom. nämnda lag angivna förutsättningar icke äro förhanden, farkost, som begagnats vid införseln av rusdryckerna, dömas förverkad under förutsättning:

att farkosten är av mindre nettodräktighet än sextio ton eller odäckad;

att mängden olovligen införda rusdrycker minst uppgår till, beträffande farkost, för vilken avgiftsplikt kan förefinnas, tio liter för varje ton av farkostens avgiftspliktiga dräktighet eller, beträffande annan farkost, en tjugondedel av vikten utav hela den å farkosten befintliga lasten, dock ej mindre än fem liter;

att farkostens ägare ej kan göra sannolikt, att han icke ägt kännedom om eller skäl att misstänka den olovliga införseln; samt

att rusdryckerna anträffats under forslingen.

3 mom. Vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m. stadgas i fråga om egendom, som dömes förverkad, skall jämväl äga tillämpning beträffande farkost, som i 2 mom. avses.

3 §.

För att övervaka efterlevnaden av denna förordning äger tulltjänsteman, som avses i 12 § av lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m., att, utan hinder av föreskrifterna i gällande tullstadga, å farkost av i 1 § här ovan omförmäld beskaffenhet, vilken befinner sig å område, där enligt vad ovan sagts införsel av rusdrycker med sådan farkost ej må äga rum, företaga den visitation, som oundgängligen erfordras för att utröna, huruvida mot förbudet rusdrycker medföras; dock må luckor till farkostens lastrum ej öppnas, därest fara härigenom kan uppstå för farkostens säkerhet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1923 och gäller till och med utgången av år 1925.

Har brott, som i förordningen avses, blivit begånget före utgången av år 1925, skola de i förordningen meddelade bestämmelserna fortfarande tillämpas med avseende å brottet.

Utkast

till

kungörelse om ändring i vissa delar av tullstadgan den 1 juli 1904 (nr 35).

Härigenom förordnas, att §§ 168, 170 och 171 i tullstadgan den 1 juli 1904 skola upphöra att gälla, samt att §§ 169 och 174 ävensom rubriken till kap. 9 i samma stadga skola erhålla följande ändrade lydelse:

KAP. 9.

Särskilda ansvarsbestämmelser m. m.

§ 169.

Av böter, som ådömas enligt denna stadga, skall, där ej bestämmelserna i §§ 150, 161 och 165 till annat föranleda, hälften tillfalla kronan och hälften tullstatens enskilda pensionsinrättning.

Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter, som ådömas enligt denna stadga, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 174.

Vad lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m. innehåller i 9 § om ersättning för förskingrad egendom, i 16 § om åtalsrätt, i 17 § om laga domstol, i 18 § om domstolsförfarande i visst fall, då ägare av beslagtagna egendom ej anträffas, m. m., i 22 § om avyttring av förverkad egendom samt i 23 § om verkställighet av utslag skall äga motsvarande tillämpning i fråga om brott, som avses i denna stadga.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 maj 1923; dock skola de äldre bestämmelserna äga tillämpning med avseende å brott, som begåtts före kungörelsens ikraftträdande.

Billaga 4.*Gällande tullstadga.*

KAP. 9.

Om olovlig varuinförsel och andra överträdelser av föreskrifterna i denna stadga; så ock om laga domstol och rättegång i tullmål.

§ 129.

Mom. 1. Var, som utan behörig tullangivning införer tullpliktig vara, böte för olovlig varuinförsel från och med två till och med fyra gånger beloppet av den tullavgift, som för varan bort erläggas, dock icke under tio kronor.

Mom. 2. Föröva flere än två olovlig varuinförsel gemensamt, dömes till böter från och med fyra till och med sex gånger den tullavgift, som belöper å det gemensamt införda godset; dock vare minsta bot, som i mom. 1 sägs.

Olovlig varuinförsel, förövad av flere å samma tid och ställe, skall anses förövad av dem gemensamt, såframt icke skäligen antagas kan, att sammanträffandet varit tillfälligt.

Lika med förbrytelse, som förut i detta moment är sagd, skall ock straffas olovlig varuinförsel av den, som är beväpnad, såframt skäligen antagas kan, att vapnet var avsett att begagnas till våld eller hot emot den, som den olovliga införseln hindra eller vederbörligen anmäla ville.

Mom. 3. Med böter från och med tre till och med fem gånger belöpande tull, dock lägst tio kronor, skall olovlig varuinförsel beläggas:

a) då godset till riket inkommer i för-

Generaltullstyrelsens förslag.

KAP. 9.

Särskilda ansvarsbestämmelser.

§ 129.

Mom. 1. Var, som utan behörig tullangivning till riket inför tullpliktig vara, dömes för olovlig varuinförsel till böter från och med fyra till och med tio gånger beloppet av den avgift, som för varan bort erläggas till tullverket, dock icke under trettio kronor, eller till fängelse i högst sex månader. Åro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete i högst ett år.

Mom. 2. Är enligt gällande stadgan den vara belagd med olika hög avgift till tullverket alltefter omständigheterna vid varans införsel, skall vid bestämmande enligt detta kapitel av böter, vilka bero av sådan avgift, dessa böter beräknas å den högsta avgift av berörda slag, som kan utgå för varan.

Mom. 3. Vid utmätande av straff, som i mom. 1 sägs, skola såsom försvårande omständigheter anses:

a) då vid förövandets av den olovliga varuinförseln gärningsmannen varit beväpnad, såframt skäligen kan antagas, att vapnet varit avsett att begagnas till våld eller hot emot den, som ville hindra eller vederbörligen anmäla den olovliga varuinförseln;

b) då den olovliga varuinförseln förövat av två eller flera gemensamt; sko-

Gällande tullstadga.

varingsrum, särskilt svåra att upptäcka och uppenbarligen förfärdigade eller inredda för begagnande vid olovlig varuinförsel;

b) då den olovliga införseln förövas sålunda, att någon, som begagnar nederlagsrätt, bortsmyer eller förbyter sitt nederlagsgods vare sig å nederlaget eller under godsets försling från ett till annat upplagsställe eller under dess utförsel till utrikes ort; och

c) då den olovliga införseln sker å järnväg samt förövas av någon, som är anställd vid järnvägen och till förbrytelsens underlättande begagnar sig av denna sin ställning; dock att med avseende å gods, vilket i och för tjänstens omhändertagande eller till vilket av sådan anledning tillträde äger rum, skall i fråga om den, som är anställd vid statens järnvägsförvaltning, lända till efterrättelse vad i § 135 stadgas.

Mom. 4. Kan det visas, att olovlig varuinförsel, vartill någon gjort sig skyldig, icke skett i avsikt att undandraga varan stadgad tullavgift, vare straffet böter från och med tio till och med femtio kronor.

Mom. 5. Olovligen infört gods vare, utom i det fall, som i mom. 4 avses, förverkat; och må det tagas i beslag, där det anträffas, under förslingen eller sedermera, enligt vad här nedan stadgas. Lag samma vare om mindre farkoster, vilka begagnas vid olovlig varuinförsel för att föra godset från större fartyg i land eller från ett till annat upplagsställe vid kust eller i skärgård, så ock om dragare och körredskap, som nyttjas för landväga transport av olovligen infört gods, allt dock endast i det fall, att godset anträffas under förslingen och skall anses förverkat samt att farkost, dragare eller körredskap tillhör godsets ägare eller annan, som finnes hava ägt kännedom om den olovliga in-

Generaltullstyrelsens förslag.

lande olovlig varuinförsel, förövad av två eller flera å samma tid och ställe, anses vara förövad av dem gemensamt, såframt icke skäligen kan antagas, att sammanträffandet varit tillfälligt;

c) då godset till riket inkommit i förvaringsrum, särskilt svårt att upptäcka och uppenbarligen förfärdigat eller inrett för begagnande vid olovlig varuinförsel;

d) då den olovliga varuinförseln skett å järnväg eller å färja, som kan medföra järnbantåg, samt förövat av någon, som är därstädes anställd eller tjänstgör vid där anordnad postavdelning och till förbrytelsens underlättande begagnat sig av denna sin ställning; samt

e) då den olovliga varuinförseln skett med luftfartyg.

Mom. 4. Kan det visas, att olovlig varuinförsel, vartill någon gjort sig skyldig, icke skett i avsikt att undandraga varan stadgad tullavgift, vare straffet böter dock minst trettio kronor. Äro omständigheterna synnerligen förmildrande, må böterna nedsättas till lägst tio kronor.

Vad sålunda stadgas gälle dock icke, då, enligt vad i särskilda författningar må vara föreskrivet, varan är förbjuden till införsel eller får införas allenast under vissa villkor men dessa villkor icke äro uppfyllda.

Mom. 5. Olovligen infört gods vare förverkat; dock att, där ej annorlunda är särskilt stadgat, sådan påföljd icke skall inträda i följande fall:

a) då den olovliga varuinförseln straffas efter vad i mom. 4 sägs; samt

b) då i följd av gärningsmannens minderårighet eller av annan särskild anledning icke någon kan ådömas straff för den olovliga varuinförseln.

Mom. 6. Skall olovligen infört gods dömas förverkat, vare ock förverkad:

a) förvaringspersedel, i vilken godset

Gällande tullstadga.

förseln eller skälig anledning att den misstänka.

Mom. 6. I fall, som i mom. 4 sägs, så ock då, beträffande annan olovlig varuinförsel, inträffar att i följd av gärningsmannens minderårighet eller annan särskild grund straffrihet äger rum eller straffet förfaller, skall belöpande tullavgift för godset utgöras.

(Jfr § 129 i förslaget.)

§ 130.

Mom. 1. Finnes i fartyg eller å järnbantåg tullpliktigt gods så förstucket eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, straffes fartygets eller tågets befälhavare, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i godsets inpraktiserande i fartyget eller å tåget, såsom för olovlig varuinförsel. Gitter han göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om sagda åtgörande, må endast ansvar för underlåtenhet i tillsynen om fartyget eller tåget honom ådömas; och böte han i sådant avseende högst ett mot dubbla tullavgiften svarande belopp, dock icke under tio kronor. Godset skall i varje fall tagas i beslag och dömas förbrutet.

Mom. 2. Böter för underlåten tillsyn, enligt vad i mom. 1 sägs, må icke ådömas i det fall, att å passagerareångfartyg eller tåg gods anträffas förstucket eller undandolt på plats, vilken är till

Generaltullstyrelsens förslag.

påträffats, därest persedeln på grund av dess beskaffenhet är särskilt ägnad att användas i och för olovlig varuinförsel; samt

b) farkost av mindre avgiftspliktig dräktighet än tjugu ton eller odäckad, dragare och körredskap, som begagnats vid godsets införsel eller eljest för transport av detsamma, för så vitt forslingsredskapet tillhör godsets ägare eller annan, som finnes hava ägt kännedom om den olovliga varuinförseln eller skälig anledning att misstänka densamma, samt tillika godset anträffats under forslingen.

Mom. 7. I fall, då enligt vad i mom. 5 sägs, olovligen infört gods icke skall anses förverkat, skola belöpande avgifter till tullverket för godset utgöras.

(Jfr § 129 i gällande tullstadga.)

§ 130.

Mom. 1. Har i fartyg eller å järnbantåg tullpliktigt gods så förstuckits eller undandolts, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, och varder icke någon förvunnen till gärningen, straffes fartygets eller tågets befälhavare, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i godsets införskaffande i fartyget eller å tåget, såsom för olovlig varuinförsel.

Gitter han göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om sagda åtgörande, dömes allenast för bristande tillsyn över fartyget eller tåget till böter, svarande mot dubbla beloppet av de avgifter, som för godset bort erläggas till tullverket, dock icke under trettio kronor.

Godset skall i varje fall dömas förverkat.

Mom. 2. Böter för bristande tillsyn enligt vad i mom. 1 sägs må icke ådömas i det fall, att å passagerarfartyg eller järnbantåg gods anträffas förstucket

Gällande tullstadga.

medföljande resandes personliga begagnande upplåten.

(Jfr § 130 i förslaget.)

§ 131.

Visar sig uti det sätt, varpå inkommet gods blivit inpackat, eller av vad eljest vid införseln förekommer uppenbar avsikt att genom tulltjänstemans vilseledande vid tullbehandlingen helt eller delvis undandraga godset stadgad tullavgift, såsom om en vara finnes förstucken ibland eller insmugen uti en annan, med lägre tull belagd, om anbragta märken eller skyltar angiva en lägre tullbeskattad vara än den befintliga, om med avseende å en varas beskaffenhet, benämning eller tillämnade användning lämnats uppgift, som kunnat föranleda, att varan kommit att beläggas med lägre tull, än som rätteligen hade bort utgå, om ibland ett parti till utseende och emballage lika kolli, vilka enligt vanligt handelsbruk innehålla en viss vara, någon del befinnes innehålla annat, med högre tull belagt gods eller om, där tullavgift skall utgå med vissa procent av varans värde, skriftlig handling eller annan bevisning företes, ägnad att bibringa tjänsteman, som tullbehandlingen verkställer, övertygelse om ett lägre värde å varan än det verkliga: eller om genom själva godsets beskaffenhet sådan sviklig avsikt, som ovan sägs, framstår, såsom om en tullpliktig vara genom blandning med eller tillsättning av något främmande ämne bibringats likhet med annan vara, som drager lägre tull eller är tullfri: då skall emottagaren eller, där denne är ombud för annan här i riket, vilken äger över varan förfoga, denne senare, såvida han ej före tullbehandlingen till namn, beskaffenhet och tillämnad användning, vikt eller värde

Generaltullstyrelsens förslag.

eller undandolt på plats, vilken är upplåten till medföljande resandes personliga begagnande.

(Jfr § 130 i gällande tullstadga.)

§ 131.

Mom. 1. Befinnes det vid tullbehandling av inkommet gods, att uppenbar avsikt förelegat att genom tulltjänstemans vilseledande vid tullbehandlingen helt eller delvis undandraga vara stadgad avgift, som av tullverket uppbäres, skall mottagaren eller, där denne är ombud för annan här i riket, vilken äger förfoga över varan, denne senare straffas såsom för olovlig varuinförsel, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i försöket att undandraga varan avgift, som ovan avses.

Har han före tullbehandlingen till namn och beskaffenhet eller värde riktigt angivit eller låtit angiva varan eller gitter han göra sannolikt, att försöket blivit vidtaget utan hans vetskap eller tillskyndan, vare han fri från ansvar.

Den vara, med avseende å vilken försök, som i detta moment sägs, vidtagits, skall i varje fall, där den icke behörigen angivits före tullbehandlingen, dömas förverkad.

Mom. 2. Har någon vid utförsel ur riket av gods, för vilket ifrågasattes restitution av eller befrielse från avgift, som av tullverket uppbäres, i angivningsinlägga eller annan handling uppsåtligt lämnat oriktig uppgift, vilken kunnat medföra dylik restitution eller befrielse för vara, som icke är därtill berättigad, eller till högre belopp, än honom verkligen skolat tillkomma, eller har någon annorledes sökt obehörigen tillgodogöra sig restitution eller befrielse, som här avses, straffes med böter från och med fyra till och med tio gånger beloppet av den avgift, som sålunda oriktigt kun-

Gällande tullstadga.

riktigt angivit eller låtit angiva det gods, med avseende å vilket slik åtgärd vidtagits, ändå att han icke kunnat övertygas om delaktighet i det försök att undandraga godset tull, straffas såsom för olovlig varuinförsel. Gitter han göra sannolikt, att försöket blivit vidtaget utan hans vetskap eller tillskyndan, vare från ansvar fri. Det gods, med avseende å vilket åtgärd, som nu är sagd, vidtagits, skall i varje fall, där det icke behörigen angivits före tullbehandlingen, tagas i beslag och dömas förbrutet.

Den, som falskeligen, i syfte att undandraga införd vara stadgad tull, avgiver skriftligt intyg eller försäkran om befintligheten av sådant förhållande, som författningsenligt kan föranleda varas tullfria utlämnande, straffes såsom för olovlig varuinförsel, varjämte varan skall tagas i beslag och dömas förbruten.

(Jfr § 131 mom. 1 i förslaget.)

§ 132.

Såsom olovlig varuinförsel skall ock anses:

a) därest vid visitation av resandes effekter tullpliktigt gods anträffas förstucket eller undangömt, i uppenbart syfte att såmedelst undandraga det tullbetjäningens uppmärksamhet;

b) om förpassning underkastat, men oförpassat gods, vilket icke uppenbarligen är inom riket alstrat eller tillverkat, befinnes så förstucket, att det icke kan upptäckas annorledes än genom visitation, eller om sådant gods olovligen smyges i land från fartyg;

c) då efter fartygs utklarering annat, för återutförsel inlastat, oförtullat gods, än i § 129 mom. 3 b) sägs, utan vederbörlig anmälan återinföres i lastningsorten eller eljest i svenskt farvatten; samt

Generaltullstyrelsens förslag.

nat bliva föremål för restitution eller befrielse, dock icke under trettio kronor, eller med fängelse i högst sex månader. Äro omständigheterna synnerligen försvårande, dömes till straffarbete i högst ett år.

Den vara, med avseende å vilken försök, som i detta moment sägs, vidtagits, skall dömas förverkad.

Mom. 3. Har på grund av förfarande, varom i mom. 1 eller 2 förmäles, vara utlämnats från tullverket utan avgift eller mot lägre avgift, än som vederbort, eller för vara restitution av eller befrielse från avgift obehörigen tillgodonjutits, straffes enligt allmän lag.

(Mom. 1: jfr § 131 i gällande tullstadga.

Mom. 2 och 3: utan motsvarighet däri.)

§ 132.

Mom. 1. Såsom olovlig varuinförsel skall anses:

a) därest bland resandes effekter tullpliktigt gods förstuckits eller undangömts, i uppenbart syfte att därigenom undandraga det tullpersonalens uppmärksamhet;

b) om inrikes förpassning underkastat men oförpassat gods, vilket icke visas vara inom riket alstrat eller tillverkat eller där införtullat, så förstuckits, att det ej kan upptäckas annorledes än genom visitation, eller om sådant gods föres från fartyg i annan ordning än i §§ 56 och 58 föreskrives i fråga om vederbörligen förpassat gods; samt

c) då oförtullat utländskt gods, vare sig det varit föremål för tullangivning eller icke, bortsmyges eller förbytes inom svenskt territorium; skolandet, därest den,

Gällande tullstadga.

d) i händelse transitupplags- eller transitgoods eller restitutionsupplagsgoods bortsmygges eller förbytes å upplag eller under forsling inom landet.

Kan beskaffenheten av gods, varom under b), c) eller d) sägs, icke utrönas eller är godset tullfritt, varde böterna bestämda till belopp från och med tio till och med femhundra kronor.

(Jfr § 132 i förslaget.)

§ 133.

Har den, som gjort sig förfallen till ansvar för förbrytelse, varom i § 129 mom. 2 stadgas, förut undergått bestraffning för olovlig varuinförsel, vilken icke är att hänföra under vad i mom. 4 av samma paragraf sägs, dömes till fängelse från och med en månad till och med två år eller till straffarbete från och med två månader till och med två år.

Förövar den, som två eller flera gånger straffats för olovlig varuinförsel av annat slag, än som avses i § 129 mom. 4, ånyo enahanda förbrytelse av beskaffenhet att icke vara hänförlig under sagda moment, dömes till fängelse eller straffarbete, efter vad nyss är stadgat.

Äro i fall, som i denna paragraf avses, omständigheterna synnerligen förmildrande, då må till böter efter ovan stadgad grund dömas.

I fråga om godset vare lag, som i § 129 mom. 5 sägs.

(Jfr § 133 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

som beträdes med sådant brott, begagnat sig av tullupplagsrätt för godset, brottet anses vara begånget under försvårande omständigheter.

Mom. 2. Kan beskaffenheten av gods, varom under mom. 1 b) eller c) sägs, icke utrönas eller är godset tullfritt, skola, där urbota straff icke prövas böra ådömas, böterna bestämmas till belopp från och med femtio till och med femtusen kronor.

Mom. 3. Gods, som i mom. 1 avses, skall, därest det anträffats eller dess beskaffenhet eljest kan utrönas, vara förverkat. Lag samma vare om förvaringspersedel och forslingsredskap i fall, som i § 129 mom. 6 sägs.

(Jfr § 132 i gällande tullstadga.)

§ 133.

Förövar den, som två eller flera gånger straffats för olovlig varuinförsel av annat slag, än som avses i § 129 mom. 4, ånyo enahanda förbrytelse av beskaffenhet att icke vara hänförlig under sagda moment, dömes till fängelse eller straffarbete i högst två år. Äro omständigheterna synnerligen förmildrande, må dömas till böter efter de i §§ 129 och 132 stadgade grunder.

I fråga om gods, förvaringspersedel och forslingsredskap vare lag, som i § 129 mom. 5 och 6 sägs.

(Jfr del av § 133 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 134.

Den, som hjuder, lejer, trugar eller eljest uppsåtligen förleder annan till olovlig varuinförsel, vilken icke är att hänföra under vad i § 129 mom. 4 sägs, straffes, som vore han själv gärningsman. Lag samma vare, om någon vid brottets utövande med råd eller dåd uppsåtligen hjälper, så att gärningen därigenom sker, eller, sedan den olovliga införseln skett, med vetskap därom är gärningsmannen behjälplig att godset dölja, förbyta eller föryttra.

(Jfr § 134 i förslaget.)

§ 135.

Beträdes ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid tullverket eller vid lotsverket med olovlig varuinförsel, som icke är hänförlig under § 129 mom. 4, eller finnes han hava sådan förbrytelse gynnat eller befordrat, dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år, och vare därjämte lag, som i § 129 mom. 5 sägs.

Vad sålunda stadgats gälle ock, därest ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid postverket eller vid statens järnvägsförvaltning förbryter sig på sätt, som nu är sagt, med avseende å gods, vilket han i och för sin tjänst har under händer eller till vilket han av sådan anledning har tillträde.

(Jfr § 135 i förslaget.)

§ 136.

Vad här ovan stadgas om olovlig varuinförsel, skall ock i tillämpliga delar gälla om försök till olovlig varuinförsel.

(Jfr § 136 i förslaget.)

§ 134.

Mom. 1. Har någon medverkat därtill, att gärning, som enligt de i denna stadga givna bestämmelser är belagd med straff, förövas av den, vilken är från straff fri, vare han ansedd såsom gärningsman.

Mom. 2. Delaktighet i brott mot denna stadga straffes efter ty i 3 kap. strafflagen är stadgat, där icke, enligt vad i § 135 sägs, strängare ansvar skall ädömas.

(Jfr § 134 i gällande tullstadga.)

§ 135.

Beträdes tjänsteman vid tullverket eller vid lotsverket med olovlig varuinförsel, som icke är hänförlig under § 129 mom. 4, eller finnes han hava gynnat eller befordrat sådant brott, dömes till straffarbete från och med sex månader till och med två år, och vare därjämte i fråga om gods, förvaringspersedel och forslingsredskap lag, som i § 129 mom. 5 och 6 sägs.

Vad sålunda stadgas gälle ock, därest tjänsteman vid postverket eller vid statens järnvägar förbryter sig på sätt, som nu är sagt, med avseende å gods, vilket han i och för sin tjänst har under händer eller till vilket han av sådan anledning har tillträde.

(Jfr § 135 i gällande tullstadga.)

§ 136.

Vad här ovan stadgas om olovlig varuinförsel gälle ock om försök därtill.

(Jfr § 136 i gällande tullstadga.)

§ 137.

Gods, som är taget i beslag, skall genast avlämnas till tullförvaltningen i den stad, vid vars rådstuvurätt beslagsmålet skall handläggas, eller till vederbörande gränstullförvaltning, där målet skall vid gränstullrätt anhängiggöras; åliggande tullförvaltningen att sådant gods i sin vård emottaga samt, där så äskas, ej allenast meddela bevis över emottagandet utan även låta beslagare och ägare försegla de avlämnade varorna. Finnes ej i stad, som nu är sagd, konfiskationsmagasin eller packhus, åligge magistraten, på tullförvaltningens rekvisition, att anskaffa tjänligt förvaringsrum.

(Jfr § 137 mom. 2 i förslaget.)

§ 137.

Mom. 1. Tulltjänsteman äge, var inom sitt tjänstgöringsområde och, där honom anbefalld tjänstgöring därtill föranleder, även utanför detta, med iakttagande av vad i detta kapitel föreskrives anställa undersökning angående olovlig varuinförsel och andra brott mot denna stadga. Enahanda undersökningsrätt tillkomme jämväl polis- och lotstjänsteman, i den mån hans tjänståligganden kunna giva anledning därtill; dock må å fartyg, liggande i hamn, där tullförvaltning finnes, dylik undersökning icke företagas av annan än tulltjänsteman.

Därest vid sådan undersökning påträffas gods, som skäligen kan antagas vara olovligen infört eller eljest enligt tullstadgan är att anse såsom förverkat, skall godset av tjänstemannen för laga beivran anhållas. Lag samma vare om förvaringspersedel och forslingsredskap, då sådan egendom enligt tullstadgan är förverkad.

Mom. 2. Gods, förvaringspersedel eller forslingsredskap, som sålunda anhållits, skall genast avlämnas till den tullförvaltning, dit det bekvämligast kan föras; och åligger det tullförvaltningen såväl att mottaga sådan egendom i sin vård som ock att, i fall då det åtal, som föranledes av anhållandet, skall anhängiggöras vid domstol å annan ort än där tullförvaltningen är belägen, till därvarande tullförvaltnings vård översända samma egendom, såvitt ej särskilda omständigheter uppenbarligen göra en sådan försändning obehövlig eller eljest ur tullverkets synpunkt oläglig.

Tullförvaltning, som mottagit anhållen egendom, skall, där så äskas, ej allenast meddela bevis över mottagandet utan även, där så lämpligen kan ske, låta

Gällande tullstadga.

Generaltullstyrelsens förslag.

egendomen förseglas av ägaren och den, som avlämnat densamma.

Finnes ej till tullförvaltningens förfogande för egendomens förvarande erforderligt, tjänligt utrymme, åligge magistrat eller, där sådan ej finnes, annan vederbörande kommunal myndighet att på tullförvaltningens rekvisition tillhålla dylikt utrymme.

(Mom. 1: jfr delar av § 129 mom. 5 samt av §§ 140, 141, 142 och 143 i gällande tullstadga.

Mom. 2: jfr § 137 däri.)

§ 138.

Mom. 1. Beslagare är den, genom vilkens angivning eller åtgärd olovlig varuinförsel eller försök därtill upptäckes. Vill beslagare vid domstol anhängiggöra talan angående förbrytelse, som nu är sagd, vare han, där han det äskar, berättigad att till målets utförande erhålla biträde av kronoåklagare.

§ 138.

I denna stadga förstås med beslagare sådan i § 137 mom. 1 nämnd tjänsteman, som för laga beivran anhållit egendom, vilken enligt stadgan skall vara förverkad.

Rörande den rätt till andel i böter eller värdet av förverkad dömd egendom, som i särskilda fall må tillkomma beslagare och, där särskild angivare finnes, denne, är nedan stadgat.

(Jfr del av § 138 mom. 1 i gällande tullstadga.)

§ 139.

Mom. 2. Angiver annan än befälhavare eller den i hans ställe är, att i fartyg finnes förtegat gods, och utvisar han bestämt ställe, där godset är förstuckat, njute han beslagarerätt, såframt angivningen göres antingen före eller efter, men ej under den visitation å fartyg, som tullbetjäning åligger förrätta.

(Mom. 1: jfr § 138 och del av § 171 mom. 1 i förslaget.)

Mom. 2: jfr § 139 i förslaget.)

Angiver någon, att i fartyg finnes förtegat gods, må han åtnjuta den andel i böter och värdet av förverkad dömd egendom, som enligt § 169 mom. 1 tillkommer angivare, endast under villkor, att han utvisat bestämt ställe i fartyget, där godset är förstuckat, samt att angivelsen gjorts före eller efter men ej under den visitation å fartyget, som det åligger tullpersonal att förrätta; dock må sådan andel icke under några förhållanden tillkomma fartygets befälhavare eller den i hans ställe är.

(Jfr § 138 mom. 2 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 139.

Angivelse angående olovlig varuinförsel eller försök därtill må ej göras av föräldrar och barn eller av makar eller syskon mot varannan, ej heller av annan skyldeman mot den, hos vilken han kost eller underhåll njuter; ej av fosterbarn mot fosterföräldrar och ej heller av tjänstehjon mot husbondfolk under den tid, det i tjänsten är.

(Jfr § 140 i förslaget.)

§ 140.

Angivarandel, varom i detta kapitel förmäles, tillkommer ej angivare, då angivelsen skett av föräldrar mot barn, barn mot föräldrar, makar eller syskon mot varandra, annan skyldeman mot den, hos vilken han njuter kost eller underhåll, fosterbarn mot fosterföräldrar eller tjänare mot husbondfolk under den tid, de äro i tjänsten.

(Jfr § 139 i gällande tullstadga.)

§ 141.

Tjänsteman, som enligt § 137 mom. 1 äger anställa undersökning om brott mot denna stadga, må själv edligen vittna om det, honom vid sådan undersökning händer, så ock om det, han därvid uträttat, där ej andra vittnen finnas; dock må han i sådant fall icke åtnjuta beslagarandel, som eljest skolat tillkomma honom, utan gånge den andel till kronan.

(Utan motsvarighet i gällande tullstadga.)

§ 140.

Mom. 1. Vid tullplats och riksgräns ävensom på kustbevakningens patrulleringsområde tillkomme tullbevakningspersonalen, var å sin ort, stadgad visitations- och anhållningsrätt; varförutom undersökning efter olovligen infört gods må inom en mil från saltsjön eller riksgräns jämväl anställas:

1:o på vägar och på gator;

2:o uti hus och boningsrum på viloställen å landet, där varutransporter befinnas eller varor till vidare försling uppläggas; samt

3:o i allmänhet uti magasin, upplagsbodar, uthus, vindar och källare, belägna på landet eller i skärgård.

Mom. 2. Denna undersökningsrätt må,

Gällande tullstadga.

inom envars tjänstgöringsdistrikt, utövas av tullkammare-, tullinspektions- eller tullstationsföreståndare, kust- eller gränsbevakningschef, kronofogde, länsman, lands- eller stadsfiskal, överuppsyningsman eller uppsyningsman vid tull-, kust- eller gränsbevakning samt gränsridare.

(Jfr § 137 mom. 1 och § 142 mom. 1 i förslaget.)

§ 141.

Om någon av de i § 140 uppräknade undersökningsmän upptäcker och under forsling eftersätter olovligen infört gods samt följer transporten tätt i spåren, till dess godset varder inom hus eller gård undandolt, då må kronofogde, tullkammare- eller tullinspektionsföreståndare, kust- eller gränsbevakningschef, antingen han själv följt godset eller han av annan undersökningsman på antagliga skäl där- om anmodas, kunna företaga undersökning i varje inom samma hus och gård befintlig lägenhet, som innehaves av den, mot vilken skälig anledning till misstanke förekommer, att godset blivit till honom infört, utan avseende å det ändamål, vartill lägenheten begagnas; börande, om gården är belägen i stad, vederbörande polismyndighet underrättas om undersökningen före undersökningens början, såframt det medhinner, men eljest så fort ske kan.

(Jfr § 142 mom. 1 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 142.

Mom 1. Undersökning inom hus och gård efter olovligen infört gods må icke företagas, med mindre omständigheterna därtill föranleda, och ej heller av annan än i § 137 mom. 1 nämnd tjänsteman, i den mån hans tjänståligganden giva anledning därtill.

Inom bostads- eller affärlägenhet må dock undersökning företagas allenast då på sannolika skäl grundad misstanke föreligger, att olovligen infört gods där förvaras; och skall undersökningen verkställas av tjänsteman i förmansställning eller under överinseende av sådan tjänsteman, varjämte, om lägenheten är belägen i stad, vederbörande polismyndighet skall underrättas före undersökningens början, såframt det medhinner, men eljest så snart ske kan.

Den, hos vilken undersökning sker, äge att tillkalla vittnen, likväl utan att undersökningen därigenom må uppehållas.

Mom. 2. Därest vid undersökningsmans ankomst till lokal, vari undersökning skall äga rum, denna är låst samt tillika lokalens innehavare håller sig undan eller eljest är frånvarande och icke kan anträffas, må lokalen endast i vittnes närvaro öppnas och undersökas; och skall lokalen sedermera bevakas, till dess innehavaren återkommer, eller likaledes i vittnes närvaro låsas.

Mom. 3. Undersökning, som i mom. 1

Gällande tullstadga.

Generaltullstyrelsens förslag.

sägs, må företagas mellan klockan 6 förmiddagen och klockan 7 eftermiddagen.
(Jfr §§ 140, 141, 142 och 144 i gällande tullstadga.)

§ 142.

Mom. 1. Vid undersökning inom hus skall undersökningsmannen vara åtföljd av minst två vittnen, men vid visitation utom hus äge han rätt att utan vittnens närvaro anhålla godset, dock ej att vidare undersöka detsamma, innan vittnen hunnit anskaffas. Den, hos vilken undersökning sker, stånde i alla händelser öppet att vittnen tillkalla, likväl utan att undersökningen därigenom må uppehållas.

Mom. 2. Därest vid undersökningsmans ankomst till hus eller lägenhet, vari undersökning får äga rum, ägaren håller sig undan eller eljest är frånvarande och icke kan anträffas, må huset eller lägenheten, i vittnens närvaro, öppnas och undersökas, men skall sedermera bevakas, till dess ägaren återkommer, eller, likaledes i vittnens närvaro, låsas och förseglas.

(Jfr § 142 i förslaget.)

§ 143.

Då någon, som till tullplats ankommer eller vid gräns- eller kustort anträffas, kan skäligen misstänkas hava på sig förstuckat gods, må undersökning efter detsamma kunna av tulltjänsteman av högre grad eller, om sådan icke finnes på platsen anställd, av tulltjänsteman av lägre grad, vilken därstädes utövar överinseendet, verkställas i vaktstuga eller annat rum samt, om undersökningsman eller den misstänkte det önskar, i två vittnens närvaro. Anträffar annan tulltjänsteman av lägre grad å någon av nämnda orter sålunda misstänkt person, må denne an-

§ 143.

Mom. 1. Undersökning å person efter olovligen infört gods må företagas allenast då mot någon, som ankommer till ort, där tullförvaltning finnes, eller anträffas vid gräns- eller kustort, föreligger på sannolika skäl grundad misstanke, att han på sig förstuckat gods i avsikt att olovligen införa detsamma; dock att, där vederbörande chef för tull-, kust- eller gränsbevakning finner skärpning av tullkontrollen å persontrafiken från utlandet med viss lägenhet eller för viss tidrymd å någon plats oundgängligen nödig, dylik undersökning må efter bevakningschefens

Gällande tullstadga.

hållas, men undersökning ej företagas, förrän behörig undersökningsman kommit tillstädes. Är den misstänkte kvinna, må undersökningen ej verkställas utan genom tillkallad person av samma kön samt i avskilt rum. Gör undersökningsman vid undersökningstillfället sig skyldig till våld eller oskick, vare, i avseende å rätt till beslagarandel, påföljd som i § 146 sägs.

(Jfr § 143 i förslaget.)

§ 144.

Undersökning uti de under 2:o) och 3:o) i mom. 1 av § 140 omnämnda lägenheter eller vid det tillfälle, som i § 141 omförmäles, må ej börjas på annan tid av dygnet än emellan klockan nio förmiddagen och klockan tre eftermiddagen i januari, februari, oktober, november och december månader, emellan klockan åtta förmiddagen och klockan fem eftermiddagen i mars, april och september samt emellan klockan sex förmiddagen och klockan åtta eftermiddagen i övriga månader. Behörig undersökningsman, som häremot bryter, böte, evad olovligen infört gods vid undersökningen upptäckes eller ej, från och med fem till och med ett hundra kronor.

(Jfr § 142 mom. 3 och § 144 i förslaget.)

§ 145.

Mom. 1. Har behörig man i föreskriven ordning gjort undersökning enligt § 140 eller § 141, men olovligen infört gods vid sådan undersökning ej anträffats, och prövas icke skäligen anledning till den vidtagna åtgärden hava

Generaltullstyrelsens förslag.

bestämmande verkställas å envar med lägenheten eller under tidrymden från utlandet till platsen ankommande person.

Mom. 2. Den i mom. 1 omförmälda undersökning skall, där den är av mera väsentlig omfattning, verkställas inomhus samt, om undersökningsman eller den misstänkta det äskar och så utan större omgång kan ske, i vittnes närvaro. Är den misstänkta kvinna, må undersökningen ej verkställas utan genom tillkallad person av samma kön samt i avskilt rum; och skall, om vittne ifrågakommer, såsom sådant anlitas kvinna.

(Jfr § 143 i gällande tullstadga.)

§ 144.

Företages undersökning, varom i § 142 förmäles, å annan tid än där sägs, utan att olovligen infört gods påträffas, böte förrättningsmannen eller, där förrättningen utförts under överinseende av förman, denne senare från och med fem till och med femtio kronor, där ej giltig anledning till undersökningen visas hava förelegat.

(Jfr del av § 144 i gällande tullstadga.)

§ 145.

Har undersökning efter olovligen infört gods av därtill berättigad person företagits i strid mot stadgandena i § 142 mom. 1 och 2 eller § 143, straffes förrättningsmannen eller, där förrättningen utförts under överinseende av för-

Gällande tullstadga.

förefunnits, då skall undersökningsmannen vara förfallen till böter från och med fem till och med ett hundra kronor.

Mom. 2. Har undersökningsman försummat medtaga vittnen, böte från och med fem till och med ett hundra kronor.
(Jfr § 145 i förslaget.)

§ 146.

Var som till undersöknings verkställe lande oberättigad varit, så ock därtill berättigad person, som vid beslagstillfället sig förbrutit, efter ty här ovan sägs, have förverkat beslagarandel, som honom eljest enligt § 169 tillkommit, och gånge den till kronan.

(Jfr § 146 i förslaget.)

§ 147.

Äskar beslagare vakt eller manskap till biträde, skola vederbörande därom utan uppskov föranstalta.

(Jfr § 147 i förslaget.)

§ 148.

Mom. 1. Befälhavare å från utrikes ort kommande fartyg, vilken, evad fartygets bestämmelseort är svensk hamn eller icke, utan att vara av trängande nöd därtill föranledd, inlöper till annan svensk plats, än i § 5 sägs, eller i något avseende underlåter att ställa sig till efterrättelse vad honom enligt samma paragraf åligger, böte från och med femtio till och med fem hundra kronor. Är fartyget under tjugu ton eller odäckt samt till större eller mindre del med varor lastat, skall vid straffets bestäm-

Generaltullstyrelsens förslag.

man, denne senare med böter, dock ej under tio kronor, eller fängelse i högst sex månader.

(Jfr § 145 i gällande tullstadga.)

§ 146.

Har någon, utan att vara därtill berättigad, verkställt undersökning, varom i § 142 eller § 143 förmäles, eller har till sådan undersökning berättigad person förbrutit sig vid undersökningstillfället, vare han underkastad, förutom straff enligt allmän lag eller enligt denna stadga, jämväl förlust av beslagarandel, som eljest skolat tillkomma honom; och gånge den andel till kronan.

(Jfr § 146 i gällande tullstadga.)

§ 147.

Äskar beslagare vakt eller manskap till skydd eller biträde, skola tull-, polis- eller militärmyndigheterna i orten föranstalta därom utan uppskov.

(Jfr § 147 i gällande tullstadga.)

§ 148.

Mom. 1. Därest befälhavare å fartyg eller den i hans ställe är bryter mot eller underlåter att ställa sig till efterrättelse vad han enligt denna stadga har att iakttaga beträffande fartyget eller dess last, förnödenheter, proviant och ombord anställda eller eljest befintliga personer eller trafiken till och från detsamma eller dess resa, dömes, där ej enligt särskilda föreskrifter i stadgan annan påföljd skall drabba honom för brottet, till böter från och med etthundra till och med ettusen kronor.

Gällande tullstadga.

mande detta anses såsom försvärande omständighet.

Mom. 2. Till enahanda ansvar, som i mom. 1 sägs, vare ock fartygsbefälhavare, som utklarerat till utrikes ort, förfallen, därest han, oaktat i fartyget nederlags-, transitupplags- eller transitgods inlastats för återutförsel eller andra utländska oförtullade varor innehavas eller till utförsel intagits inhemska varor, för vilka restitution av tull- eller tillverkningsavgift blivit i stadgad ordning ifrågasatt, utan trängande nöd eller annan giltig orsak inlöper med fartyget i annan svensk hamn, än dit han jämlikt § 41 äger insegla, eller tager annan farled, än i § 5 sägs, eller förbiseglar där nämnd inloppsstation utan vederbörlig anmälan hos tullpersonalen på stället.

(Jfr § 148 i förslaget.)

§ 149.

Anträffas fartyg, som i § 6 mom. 2 sägs, under segling eller rodd i det enligt sagda lagrum förbjudna vattenområde utan att vara av trängande nöd föranlett till fart därstädes, skall fartyget inbringas till tullkammaren i distriktet samt det medförda tullpliktiga godset tagas i beslag och dömas förbrutet till lika fördelning mellan kronan och beslagaren. Finnes särskild angivare, tage denne hälften av beslagarens andel.

(Jfr § 149 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

Mom. 2. Är med brott, som i mom. 1 avses, förenad olovlig varuinförsel eller försök därtill, vare dessutom i avseende därå lag, som ovan är stadgat.

(Jfr § 148, delar av § 151, § 157 mom. 1 och 3, delar av § 158, § 160 mom. 2 i gällande tullstadga.)

§ 149.

Anträffas av i § 137 mom. 1 nämnd tjänsteman fartyg, som i § 6 mom. 2 sägs, i det enligt sistnämnda lagrum förbjudna vattenområde utan att vara av trängande nöd föranlett att uppehålla sig därstädes, skall fartyget av tjänstemannen inbringas till huvudtullförvaltningen i det tullkammardistrikt, inom vilket fartyget anträffats.

Det medförda tullpliktiga godset skall av tjänstemannen för laga beivran anställas och dömas förverkat till lika fördelning mellan kronan och beslagaren; dock skall, om särskild angivare finnes och denne icke är, på grund av stadgandet i § 140, till utbekommande av angivarandel oberättigad, angivaren erhålla hälften av beslagarens andel. Lag samma vare om fartyget, där detsamma är av mindre avgiftspliktig dräktighet än tjugu ton eller odäckt.

(Jfr § 149 i gällande tullstadga.)

§ 150.

Verkställes under fartygs resa från utrikes ort lossning, som i § 6 förbjudes, böte befälhavaren för den olaga lossning från och med femtio till och med femhundra kronor till lika fördelning mellan kronan och angivaren. Är lossat gods med tull belagt, vare dessutom i avseende därå lag, som om olovlig varuinförsel är stadgat. Är fartyget under tjugu ton eller odäckt, vare därjämte, om tullpliktigt gods lossats, fartyget eller dess värde förbrutet. Vad sålunda stadgats gälle ock om sådan olaga lossning under fartygs resa till utrikes ort, som i § 41 omförmäles.

(Jfr § 153 mom. 1 i förslaget.)

§ 151.

Mom. 1 Sättes fartyg under resa från eller till utrikes ort för ankar, där sådant enligt §§ 6 och 41 icke må äga rum, eller sker landgång från eller ombordgående å fartyg eller lastning däri i strid mot vad i sagda paragrafer stadgas, böte fartygets befälhavare femtio kronor.

Mom. 2. Till samma ansvar, som i mom. 1 sägs, vare ock den fartygsbefälhavare förfallen, som

bryter mot vad i § 11 mom. 1 stadgas rörande landläggning eller brister i den honom enligt samma lagrum åliggande tillsyn å förbindelsen mellan fartyg och land eller

underlåter att ställa sig till efterrättelse vad honom enligt § 11 mom. 2 eller enligt § 12 mom. 2 eller enligt § 17 åligger eller

låter lossning vare sig börjas, innan densamma enligt § 19 mom. 1 må före-

§ 150.

Underlåter fartygsbefälhavare att, då sådant enligt § 17 honom åligger eller då eljest vederbörande tullförvaltning det äskar, till tullförvaltningen ingiva de för fartyget utfärdade handlingar, vilka skola tjäna till bestyrkande av dess nationalitet, straffes, där ej underlåtenheten visas häröra av omständigheter, över vilka han ej kunnat råda, med böter till belopp, motsvarande en krona för varje hel ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet, dock minst etthundra kronor.

(Jfr del av § 151 i gällande tullstadga.)

§ 151.

Anträder fartygsbefälhavare resa med bestämmelse till utrikes ort, innan tullpass eller vederbörlig anteckning därå, enligt vad i § 36 sägs, erhållits, böte ett belopp, motsvarande två kronor för varje hel ton av fartygets avgiftspliktiga

Gällande tullstadga.

tagas, eller äga rum å tid, då sådan förrättning enligt § 19 mom. 2 och 3 icke är medgiven, eller underlåter sådan anmälan, som i § 7 sägs, eller

bryter mot vederbörande tullförvaltnings genom bevakningsförmannen meddelade föreskrift enligt § 20 eller § 41 beträffande antalet luckor, som må hållas öppna vid lossning eller lastning, eller överträder vad i § 33 mom. 1 stadgas eller

anträder resa med bestämmelse till utrikes ort, innan tullpass eller vederbörlig anteckning därå, enligt vad i § 36 sägs, erhållits.

Mom. 3. Ar med överträdelse, som i mom. 1 eller 2 sägs, förenad olovlig varuinförsel eller försök därtill, vare dessutom i avseende därå lag, som ovan är stadgat.

(Jfr § 148, § 150 och § 151 i förslaget.)

§ 152.

Har någon, oaktat förbud av fartygets befälhavare eller av tullbetjäning, begivit sig från eller ombord å fartyg, ankommet från utrikes ort, eller eljest haft omedelbar förbindelse därmed, då sådant enligt § 11 icke fått äga rum, straffes med böter från och med tjugu till och med ett hundra kronor. Lag samma vare ock, därest medföljande resande mot befälhavarens förbud lämnar fartyget, innan tullbevakning kommit ombord.

(Jfr § 152 i förslaget.)

§ 153.

Låter annan än befälhavaren eller den, i hans ställe är, från fartyg, sedan detta

Generaltullstyrelsens förslag.

dräktighet, dock icke under tvåhundra kronor.

(Jfr del av § 151 i gällande tullstadga.)

§ 152.

Har någon mot förbud av fartygets befälhavare eller av tullpersonal begivit sig från eller ombord å fartyg, ankommet från utrikes ort, eller eljest haft omedelbar förbindelse med fartyget, då sådant enligt § 11 icke får äga rum, straffes med böter från och med femtio till och med femhundra kronor; dock att, där omständigheterna äro synnerligen förmildrande, böterna må nedsättas till lägst tjugufem kronor.

Lag samma vare, därest medföljande resande mot befälhavarens förbud lämnar fartyget, innan tullbevakning kommit ombord.

(Jfr § 152 i gällande tullstadga.)

§ 153.

Mom. 1. Verkställles under fartygs resa från utrikes ort lossning, som i §

Gällande tullstadga.

kommit under tullbevakning, föra gods, innan behörigt lossningstillstånd meddelats, böte, såframt icke, enligt vad ovan stadgats, strängare ansvar bör å gärningen följa, från och med tjugu till och med ett hundra kronor.

(Jfr § 153 mom. 2 i förslaget.)

§ 154.

Underlåter fartygsbefälhavare att till vederbörande tullbetjänt vid anfordran avlämna stadgad märkrulla eller i fall, som i § 5 mom. 5 sägs, att uppvisa märkrullan och avlämna avskrift därav, böte femtio kronor och sedermera tio kronor för varje dag, han försummar sådant fullgöra.

(Jfr § 154 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

6 förbjudes, böte befälhavaren för den olaga lossningen från och med etthundra till och med ettusen kronor till lika fördelning mellan kronan och angivaren; dock skola, där angivaren på grund av stadgandet i § 140 är till utbekommande av angivarandel oberättigad, böterna delas på sätt i § 169 mom. 1 stadgas beträffande andra böter än sådana, som ådömas för olovlig varuinförsel. Är lossat gods belagt med tull, vare dessutom med avseende därå lag, som om olovlig varuinförsel är stadgat. Är fartyget av mindre avgiftspliktig dräktighet än tjugu ton eller odäckt, vare därjämte, om tullpliktigt gods lossats, fartyget förverkat.

Vad sålunda stadgas gälle ock om sådan olaga lossning under fartygs resa till utrikes ort, som i § 41 omförmäles.

Mom. 2. Låter annan än befälhavaren eller den, i hans ställe är, från fartyg, sedan detta kommit under tullbevakning, föra gods, innan behörigt lossningstillstånd meddelats, böte, såframt icke, enligt vad ovan stadgas, strängare ansvar bör följa å gärningen, från och med femtio till och med ettusen kronor. Äro omständigheterna synnerligen förmildrande, må böterna nedsättas till lägst tjugufem kronor.

(*Mom. 1: jfr § 150 i gällande tullstadga.*

Mom. 2: jfr § 153 däri.)

§ 154.

Underlåter fartygsbefälhavare att till vederbörande tullpersonal vid anfordran avlämna stadgad märkrulla eller i fall, som i § 5 mom. 5 sägs, att uppvisa märkrullan och avlämna avskrift därav, böte etthundra kronor och sedermera ytterligare samma belopp för varje dag, han försummar sådant fullgöra.

(*Jfr § 154 i gällande tullstadga.*)

Gällande tullstadga.

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 155.

Har fartygsbefälhavare underlåtit att å avlämnad märkrulla uppgiva i fartyget varande lönnrum eller hemlig tillgång till lasten, straffes med böter från och med femtio till och med fem hundra kronor. Kan han göra sannolikt, att han om lönnrummet eller den hemliga lasttillgången ej ägt kännedom, vare från sagda ansvar fri, men böte för underlåtenhet i tillsynen om fartyget minst tio, högst femtio kronor.

(Jfr § 155 i förslaget.)

§ 156.

Mom. 1. Medhaver befälhavare i sitt fartyg gods, som, emot vad i kap. 1 stadgas, icke är uppfört å märkrullan, böte, om godset eller någon del därav är tullpliktigt och icke finnes i fartyget så förstuckett eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, högst ett mot dubbla tullavgiften svarande belopp, dock icke under tio kronor, och, om godset är tullfritt, från och med tio till och med femtio kronor.

Mom. 2. Saknas i fartyg gods, som å märkrulla är uppfört, och har befälhavaren underlåtit att förhållandet å märkrullan anteckna eller före den fullständiga inquisition å fartyget, som i § 16 sägs, anmäla, böte han från och med tjugu till och med två hundra kronor.

Mom. 3. Förekommer icke skälig anledning, att sådan bristande överensstämmelse mellan märkrulla och gods, som i mom. 1 och 2 sägs, beror på omständighet, som är att strängare anse än såsom försumlighet av fartygets befälhavare, äge tullförvaltningen pröva, huruvida förhållandet är av betydelse att böra föranleda åtal.

(Jfr § 156 i förslaget.)

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

§ 155.

Har fartygsbefälhavare underlåtit att å avlämnad märkrulla uppgiva i fartyget varande lönnrum eller hemlig tillgång till lasten, straffes med böter från och med tvåhundra till och med femtusen kronor.

Kan han göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om lönnrummet eller den hemliga lasttillgången, vare fri från sagda ansvar men böte för bristande tillsyn över fartyget minst femtio, högst tvåhundra kronor.

(Jfr § 155 i gällande tullstadga.)

§ 156.

Mom. 1. Medhar befälhavare i sitt fartyg gods, som, mot vad i denna stadga föreskrives, icke är uppfört å märkrulla, böte, om godset eller någon del därav är tullpliktigt och icke finnes i fartyget så förstuckett eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, högst ett mot dubbla tullavgiften svarande belopp, dock icke under trettio kronor, och, om godset är tullfritt, från och med trettio till och med femhundra kronor.

Mom. 2. Saknas i fartyg gods, som är uppfört å märkrulla, och har befälhavaren underlåtit att å märkrullan anteckna eller före den fullständiga inquisition å fartyget, som i § 16 sägs, anmäla förhållandet, böte han från och med femtio till och med femtusen kronor.

Mom. 3. Förekommer skälig anledning antaga, att sådan bristande överensstämmelse mellan märkrulla och gods, som i mom. 1 och 2 sägs, icke beror på svårare omständighet än försumlighet av fartygets befälhavare, äge tullförvaltningen pröva, huruvida förhållandet är av betydelse att böra föranleda åtal.

(Jfr § 156 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

§ 157.

Mom. 1. Inlastar fartygsbefälhavare å ort, som i § 35 mom. 1 sägs, gods för skeppning till utrikes ort, innan tillstånd därtill av tullförvaltningen erhållits och bevakning tillstädeskommit, böte från och med tjugu till och med två hundra kronor.

Mom. 2. Till enahanda bot, som i mom. 1 sägs, vare ock ägare av och befälhavare å fartyg, som i § 38 mom. 2 omförmäles, förfallne vid överträdelse av vad dem enligt sistnämnda lagrum åligger.

Mom. 3. Inlastar, i strid med vad i § 37 stadgas, fartygsbefälhavare gods för befordran till utrikes ort utan att angivningsinlaga till honom avlämnats eller underlåter befälhavare att inom i sagda § föreskriven tid till tullförvaltningen överlämna emottagen sådan inlaga, böte från och med tio till och med etthundra kronor.

(Mom. 1 och 3: jfr § 148 i förslaget.
Mom. 2: jfr § 157 i förslaget.)

§ 158.

Mom 1. Fartygsbefälhavare, som åsidosätter vad honom enligt § 53 åligger eller

underlåter att ställa sig till efterrättelse någon av föreskrifterna i § 55, § 56 mom. 1 och 2 samt § 58 eller

icke före avgång från plats, som avses i § 47, uppvisar innehavande årspass för påteckning eller,

då förpassat gods medhaves till tullplats eller kustbevakningsstation, därstädes före avgivande av sådan anmälan, som i § 56 mom. 2 sägs, lägger till vid land, sedan mörker inträtt, utan att sådan landläggning av tullbetjäning medgivits eller av därvarande hamns beskaflenhet nödvändiggjorts, eller

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 157.

Brister ägare av eller befälhavare å svenskt fartyg av mindre avgiftspliktig dräktighet än tjugu ton i vad honom enligt § 38 mom. 2 åligger i fråga om beteckning å fartyget vid dess nyttjande till utrikes fart, straffes med böter från och med femtio till och med ettusen kronor.

(Jfr § 157 mom. 2 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

låter verkställa lossning ur fartyg, vari förpassat gods medföres, i annan ordning, än i §§ 56 och 58 stadgas,

böte från och med tio till och med ett hundra kronor.

Mom. 2. Är med överträdelse, som i mom. 1 sägs, förenad olovlig varuinförsel eller försök därtill, vare dessutom i avseende därå lag, som ovan är stadgat.
(Jfr § 148 och del av § 158 i förslaget.)

§ 159.

Avgår fartygsbefälhavare utan att vara försedd med årspass eller förpassning å medfört gods, då sådana handlingar enligt denna stadga erfordras, skall han, utom den påföljd, vartill han, såsom själv varuägare, kan enligt § 52 hava gjort sig förfallen, tillika böta från och med tjugu till och med två hundra kronor.

(Jfr § 158 och § 159 i förslaget.)

§ 160.

Mom. 1. Kan fartygsbefälhavare, som under resa inrikes orter emellan anlöpt utländsk hamn, icke genom skeppsdagbok eller sjöförklaring, beedigad av besättningen, styrka, att han till räddande av fartyg eller last nödgats anlöpa den utländska hamnen, böte för sin olaga segling från och med femtio till och med femhundra kronor. Har han, oavsett om

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 158.

Underlåter fartygsbefälhavare att, där så är föreskrivet, före avgång från plats, som i § 47 sägs, uttaga årspass eller uppvisa innehavande årspass för påteckning, böte ett belopp, motsvarande tjugufem öre för varje hel ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet, dock minst femtio kronor.

(Jfr del av § 158 och del av § 159 i gällande tullstadga.)

§ 159.

Avgår fartygsbefälhavare utan att vara försedd med förpassning å medfört gods, då sådan handling enligt denna stadga erfordras, skall han, oavsett om han, såsom själv varuägare, drabbas av påföljd enligt § 52 eller icke, böta från och med femtio till och med femhundra kronor.

(Jfr del av § 159 i gällande tullstadga.)

§ 160.

Mom. 1. Kan fartygsbefälhavare, som under resa mellan inrikes orter anlöpt utländsk hamn, icke genom sjöförklaring styrka, att han av trängande nöd föranletts att anlöpa den utländska hamnen, böte för den olaga resan ett belopp motsvarande två kronor för varje hel ton av fartygets avgiftspliktiga dräktighet, dock icke under tvåhundra kronor.

Gällande tullstadga.

anlöpan det av den utländska hamnen föranletts av nödtvång eller icke, vid återkomsten till riket medfört, mot vad i § 60 stadgas, andra varor än dem, som bevisligen utgjort hans vid avseglingen inom riket intagna last, böte, ändå att han i föreskriven ordning anmält sig hos tullkammaren, likaledes från och med femtio till och med femhundra kronor.

Mom. 2. Finnes fartygsbefälhavare, som under resa inrikes orter emellan anlöpt utländsk hamn, hava underlåtit att vid återkomsten i svenskt farvatten anmäla sig hos tullkammare, på sätt i § 60 stadgas, böte från och med femtio till och med femhundra kronor.

Mom. 3. Beträdes inrikes seglande fartygsbefälhavare med att i öppen sjö eller svenskt farvatten hava olovligen inlastat varor ur fartyg, som ankommer från utrikes ort, eller som avgår till utrikes ort med utländskt oförtullat gods eller gods, för vilket restitution av tull eller tillverkningsavgift blivt i stadgad ordning ifrågasatt, eller med att från fartyg, som nu är sagt, hava utan trängande nöd eller annan allmänt giltig anledning fört någon ombord anställd person eller medföljande resande i land, vare lag, som angående otillåten lossning i § 150 stadgas.

(Mom. 1 och 3: jfr § 160 i förslaget.

Mom. 2: jfr § 148 i förslaget.)

§ 161.

Kan fartygsbefälhavare, som i § 60 mom. 2 sägs, icke visa giltig anledning till sin segling, böte från och med femtio till och med femhundra kronor till lika fördelning mellan kronan och den, som inbringat fartyget. Finnes särskild angivare, tage denne hälften av den senares andel.

(Jfr § 161 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

Har han, oavsett om anlöpan det av den utländska hamnen föranletts av nödtvång eller icke, vid återkomsten till riket medfört, mot vad i § 60 stadgas, andra varor än dem, som bevisligen utgjort hans vid avseglingen inom riket intagna last, böte, ändå att han i föreskriven ordning anmält sig, från och med femtio till och med femhundra kronor.

Mom. 2. Beträdes fartygsbefälhavare, som med sitt fartyg är stadd på inrikes resa, med att i öppen sjö eller svenskt farvatten hava ur fartyg, som ankommer från utrikes ort eller som avgår till utrikes ort med oförtullat utländskt gods eller gods, för vilket restitution av eller befrielse från tull- eller annan allmän avgift blivt i stadgad ordning ifrågasatt, i sitt eget fartyg inlastat gods under sådana förhållanden, att godset icke lagligen kunnat lossas ur det andra fartyget, eller med att utan trängande nöd eller annan allmänt giltig anledning hava fört någon ombord å sistnämnda fartyg varande person i land, vare lag, som stadgas i § 153 mom. 1 angående olaga lossning.

(Jfr § 160 mom. 1 och 3 i gällande tullstadga.)

§ 161.

Kan fartygsbefälhavare, som i § 60 mom. 2 sägs, icke visa giltig anledning till sin resa, böte från och med femtio till och med femhundra kronor till lika fördelning mellan kronan och den, som inbringat fartyget. Finnes särskild angivare och är denne icke, på grund av stadgandet i § 140, till utbekommande av angivarandel oberättigad, tage han hälften av inbringarens andel.

(Jfr § 161 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

§ 162.

Varder gods, för vilket transitupplagsrätt icke må åtnjutas, å transitupplag lagt, och kan därvid icke något skäliggen läggas tullmyndighet till last, skall godset tagas i beslag och dömas förbrutet, och böte ägaren från och med ett hundra till och med ett tusen kronor.

(Jfr § 162 i förslaget.)

§ 163.

Har transitupplags- eller transitgods gått förlorat under transport eller medan detsamma eljest befinner sig i fartygsbefälhavares eller järnvägsförvaltnings vård, utan att någon omständighet kan styrkas, som enligt § 107 föranleder befrielse från tullavgifts erläggande, vare, därest generaltullstyrelsen finner skäligt förordna om åtal, fartygets eller tågets befälhavare eller, där godset gått förlorat å järnvägsstation, stationsföreståndaren eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, förfallen till böter från och med tio till och med femhundra kronor.

(Jfr § 163 i förslaget.)

§ 164.

Anträffas å bantåg, vilket ankommit från utrikes ort till gränsstation, gods, förvarat å plats, där det jämlikt § 43 icke må föras, och är godset icke så förstuckt eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, böte tågbefälhavaren eller den särskilde tågbetjänt, som kan vara förordnad att utöva tillsyn å den del av tåget, där godset anträffas, för underlåtenhet i honom åliggande tillsyn om tåget från och med tio till och med femtio kronor.

(Jfr § 164 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 162.

Varder gods, för vilket transitupplagsrätt icke må åtnjutas, lagt å transitupplag och kan därvid icke något skäliggen läggas tullmyndighet till last, skall godset för laga beivran anhållas av tulltjänsteman samt dömas förverkat; och böte ägaren från och med ethundra till och med ettusen kronor.

(Jfr § 162 i gällande tullstadga.)

§ 163.

Har transitupplags- eller transitgods gått förlorat under transport med fartyg eller bantåg eller medan detsamma eljest befunnit sig i fartygsbefälhavares eller järnvägsförvaltnings vård, utan att någon omständighet kan styrkas, som enligt § 107 föranleder befrielse från tullavgifts erläggande, vare, därest generaltullstyrelsen finner skäl förordna om åtal, fartygets eller tågets befälhavare eller, där godset gått förlorat å järnvägsstation, stationens föreståndare eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, förfallen till böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

(Jfr § 163 i gällande tullstadga.)

§ 164.

Därest å bantåg, vilket ankommit från utrikes ort till station, där gränstullförvaltning är förlagd, anträffas gods, förvarat å plats, varest det jämlikt § 43 icke må föras, och godset icke är så förstuckt eller undandolt, att olovlig införsel därav uppenbarligen är tillämnad, böte tågets befälhavare eller den järnvägstjänsteman, som kan vara särskilt förordnad att utöva tillsyn å den del av tåget, där godset anträffas, för underlåtenhet i honom åliggande tillsyn från och med femtio till och med femhundra kronor.

(Jfr § 164 i gällande tullstadga.)

Gällande tullstadga.

§ 165.

Varder transitupplags- eller transit-gods, som befordras å järnväg, under transporten omlastat eller i bestämelseorten lossat i annan ordning, än i § 104 mom. 3 stadgas, böte föreståndaren för den station, där åtgården ägt rum, eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, från och med tio till och med femtio kronor till lika fördelning mellan angivaren och kronan. Gitter han visa, att han ej brustit i den tillsyn, som av honom skäligen kunnat fordras, vare från ansvar fri.

(Jfr § 165 i förslaget.)

§ 166.

Underlåter fartygsbefälhavare eller annan trafikerande att invänta ankomsten av tulltjänsteman eller betjänt, sedan anmaning eller signal därtill givits enligt vad i denna stadga sägs, eller vägras sådan tjänsteman eller betjänt tillträde, där han äger rätt att det fordra, eller hindras han eljest i utövningen av sin tjänst eller undandrager sig någon honom åliggande skyldighet att efter tillsägelse lämna tulltjänsteman eller betjänt biträde eller upplysningar i och för tjänsten, straffes den skyldige med böter från och med tjugu till och med tvåhundra kronor, där förseelsen icke är belagd med straff enligt allmän lag.

(Jfr § 166 mom. 1 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

§ 165.

Varder transitupplags- eller transit-gods, som befordras på järnväg, under transporten omlastat eller i bestämelseorten lossat i annan ordning, än i § 104 mom. 3 stadgas, böte föreståndaren för den station, där åtgården ägt rum, eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, från och med femtio till och med femhundra kronor till lika fördelning mellan kronan och angivaren; dock skola, där angivaren på grund av stadgandet i § 140 är till utbekommande av angivarandel oberättigad, böterna fördelas på sätt i § 169 mom. 1 stadgas beträffande andra böter än sådana, som ådömas för olovlig varuinförsel.

Gitter han visa, att han ej brustit i den tillsyn, som skäligen kunnat fordras av honom, vare fri från ansvar.

(Jfr § 165 i gällande tullstadga.)

§ 166.

Mom. 1. Underlåter fartygsbefälhavare eller annan trafikerande att invänta ankomsten av tulltjänsteman, sedan anmaning eller signal därtill givits enligt vad i denna stadga sägs, eller vägrar någon att lämna i § 137 nämnd tjänsteman tillträde, där han enligt samma stadga äger rätt att det fordra, eller hindrar någon honom eljest i utövningen av förrättning, som han enligt stadgan äger verkställa, eller undandrager någon sig föreskriven skyldighet att efter tillsägelse tillhandagå honom med biträde eller upplysning i och för sådan förrättning, straffes med böter från och med femtio till och med tvåhundra kronor, där förseelsen icke är belagd med straff enligt allmän lag.

Gällande tullstadga.

§ 167.

Mom. 1. Bryter någon olovligen lås, sigill eller plomber, som av tullmyndighet äro åsatta, straffes efter ty i strafflagen stadgas. Var han av trängande nöd tvingad till gärningen, vare från ansvar fri.

Mom. 2. Har av tullmyndighet åsatt lås eller försegling å fartyg eller bantåg eller å där medfört gods olovligen brutits, och varder icke någon till gärningen förvunnen, böte fartygets eller tågets befälhavare eller, där gärningen skett å järnvägsstation, stationsföreståndaren eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, för underlåtenhet i vården om förseglingen från och med tio till och med femtio kronor. Kan han göra sannolikt, att det skett av våda, vare från ansvar fri.

(Jfr § 167 i förslaget.)

§ 168.

Förskingrar någon gods eller forslingsredskap, som, enligt vad i denna stadga sägs, skall anses förverkat, gälde dess värde.

(Jfr § 168 i förslaget.)

§ 169.

Av böter för olovlig varuinförsel tillfalle tre fjärdedelar beslagaren och åter-

Generaltullstyrelsens förslag.

Mom. 2. Var, som utan att vara därtill behörig nyttjar någon av de i § 2 omförmälda standert- och ljussignaler, skall, därest han ej därför är enligt allmän lag förfallen till högre ansvar, böta minst femtio, högst tvåhundra kronor.

(Mom. 1: jfr § 166 i gällande tullstadga.)

Mom. 2: utan motsvarighet däri.)

§ 167.

Mom. 1. Bryter någon olovligen lås, plomb eller sigill, som är åsatt av tullmyndighet, straffes efter ty i strafflagen stadgas.

Var han av trängande nöd tvingad till gärningen, vare från ansvar.

Mom. 2. Har av tullmyndighet åsatt lås, plomb eller sigill å fartyg eller bantåg eller å där medfört gods olovligen brutits och varder icke någon förvunnen till gärningen, dömes fartygets eller tågets befälhavare eller, där gärningen skett å järnvägsstation, stationens föreståndare eller den, vilken i hans ställe haft att vårda sig om godset, för bristande vård om förseglingen till böter, dock ej under femtio kronor.

Kan han göra sannolikt, att förseglingsbrottet skett av våda, vare från ansvar.

(Jfr § 167 i gällande tullstadga.)

§ 168.

Har någon, med vetskap om eller skälig anledning att misstänka, att egendom är att enligt denna stadga anses såsom förverkad, föranlett, att egendomen icke kan tillrättaskaffas, gälde han dess värde.

(Jfr § 168 i gällande tullstadga.)

§ 169.

Mom. 1. Av böter, som ådömas för olovlig varuinförsel, så ock av behållna

Gällande tullstadga.

stoden kronan; skolande jämväl, såvida icke annorlunda är särskilt föreskrivet, på enahanda sätt förhållas med behållna försäljningssumman eller, enligt § 168, i stället utgivna värdet för varor samt farkoster och annan forslingsredskap, som enligt denna stadga dömas förbrutna; dock att, där ägare eller forslare av olovligen infört gods icke kunnat ertapas och om gärningen överbevisas, kronan och beslagare skifta lika. I övrigt skola böter enligt tullstadgan, där ej annorlunda är bestämt, tillfalla kronan och tullstatens enskilda pensionsinrättning till hälften vardera. Saknas tillgång till böters gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

(Jfr § 169 i förslaget.)

§ 170.

Mom. 1. Varor, som genom laga-kraftvunnet utslag förklarats förverkade, skola medelst offentlig auktion av vederbörande tullförvaltning försäljas till mestbjudandes fria disposition. Farkoster, dragare och körredskap, som under beslag anhållas, må å offentlig auktion försäljas utan annat uppskov, än som erfordras för auktionens behöriga kungörande; börande i slikt fall köpeskillingen, intill dess utslag fallit och vunnit laga kraft, i tullkassan nedsättas.

Generaltullstyrelsens förslag.

försäljningssumman för eller i stället jämlikt § 168 utgivna värdet av förverkad egendom tillfalle, där ej bestämmelserna i § 141, § 146 eller § 149 annorlunda föranleda, en tredjedel kronan och två tredjedelar beslagaren; dock skall, där egendomen dömes förverkad under omständigheter, som i § 170 mom. 3 avses, kronan och beslagaren taga hälften var av behållna försäljningssumman eller däremot svarande värde. Finnes särskild angivare, äge han, såvida ej på grund av § 139 eller § 140 hinder därför möter eller föreskriften i § 149 rörande angivares andel i värdet av förverkad dömd egendom är tillämplig, åtnjuta vad som, enligt vad nyss är sagt, tillkommer beslagaren; dock må domstolen efter sig företeende omständigheter förordna, att intill högst hälften av angivarens andel skall tillfalla beslagaren.

I övrigt skola, där ej enligt § 153 mom. 1, § 161 eller § 165 annan föreskrift är gällande, böter enligt denna stadga tillfalla kronan och tullstatens enskilda pensionsinrättning med hälften vardera.

Mom. 2. Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter, som ådömas enligt denna stadga, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

(Jfr § 169 i gällande tullstadga.)

§ 170.

Mom. 1. Egendom, som genom laga kraft ägande utslag förklarats förverkad, skall, där ej föreskrift i särskild författning till annat föranleder, av vederbörande tullförvaltning försäljas å offentlig auktion och, sedan köpeskillingen influtit, utlämnas till fri disposition. Förvaringspersedel må likväl försäljas, allenast för så vitt dess karaktär av redskap för olovlig varuinförsel dessförinnan blivit undanröjd; skolande, där detta icke lämpligen kan ske, med per-

Gällande tullstadga.

Mom. 2. Då beslag verkställas, utan att godsets ägare eller forslare ertappas, så ock då ägare eller forslare sedermera icke kan med stämning anträffas, bör vederbörande domstol låta, genom åklagarens försorg, i allmänna tidningarna införa kungörelse angående beslaget, med föreläggande för ägaren, vid äventyr av talans förlust, att inom tre månader anmäla sig hos domstolen.

Mom. 3. I alla de fall, då under beslag anhållet gods ådagalägges vara underkastat förskämning, minskning eller annan nedgång i värde, såvitt med försäljningen därav fördröjes, äge, på där-om skeende anmälan, den domstol, å vars handläggning målet beror, att, utan avbidan av ägares inställelse, meddela beslut om godsets försäljning.

(Jfr § 170 i förslaget.)

§ 171.

Mom. 1. Mål, som angår förbrytelse emot denna stadga, skall upptagas vid rådstuvurätt i den stad, där förbrytelsen skett eller blivit upptäckt, eller, om den timat eller upptäckts utom stads jurisdiktion, vid rådstuvurätt i närmaste stad, där tullförvaltning finnes, eller vid vederbörlig gränsetullrätt, då sådan är närmare.

Mom. 2. Upptäcket å inloppsort sådan förbrytelse, begången av inkommen fartygsbefälhavare, skall rådstuvurätten i lossningsorten däröver döma, även om

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

Generaltullstyrelsens förslag.

sedeln förfaras på sätt generaltullstyrelsen bestämmer.

Mom. 2. Forslingsredskap, som an- hålles, må försälas utan annat uppskov, än som erfordras för auktionens behöriga kungörande.

I fall, då anhållen annan egendom ådagalägges vara underkastad nedgång i värde, såframt avyttringen därav fördröjes, äge, på anmälan därom, den domstol, å vilkens handläggning målet beror, att utan avbidan på ägares inställelse meddela beslut om egendomens avyttring.

Köpeskillning, som influtit vid avyttring enligt detta moment, skall, intill dess utslag fallit och vunnit laga kraft, nedsättas i tullkassan.

Mom. 3. Då egendom anhållits, utan att ägare eller forslare ertappats eller kunnat med stämning anträffas eller, där stämning delgivits honom, icke inställt sig vid vederbörande domstol, skall domstolen låta genom åklagarens försorg i allmänna tidningarna införa kungörelse angående anhållandet, med föreläggande för vederbörande att inom tre månader anmäla sig hos domstolen, vid äventyr att frågan om egendomens förverkande avgöres utan hinder av hans uteblivande.

(Jfr § 170 i gällande tullstadga.)

§ 171.

Mom. 1. Åtal för brott mot denna stadga ankommer på tullverkets vederbörande åklagare; dock må angivare eller beslagare vid vederbörlig domstol anhängiggöra talan angående sådant brott, varvid han, där han det äskar, skall till målets utförande erhålla biträde av kronoåklagare.

Mom. 2. Brott, som i mom. 1 omförmäles, skall anhängiggöras, om det upptäckts i stad, där såväl rådhusrätt som tullkammare eller på avdelningar

Gällande tullstadga.

inloppsorten är till annan stad närmare belägen.

(Jfr § 171 mom. 2 i förslaget.)

§ 172.

Utslag och protokoll i mål rörande förbrytelse emot denna stadga skall inom tio dagar efter utslagets avkunnande avlämnas till tullfiskal, där sådan finnes, och i annat fall till vederbörande tullförvaltning.

(Jfr § 172 i förslaget.)

§ 173.

Om ordningen för fullföljd i högre rätt av mål rörande förbrytelse mot denna stadga gälla vad i allmänhet för brottmål är stadgat.

(Jfr § 173 i förslaget.)

§ 174.

Utslag, vari enligt denna stadga ansvar blivit ådömt eller gods förklarats förverkat, bör på generaltullstyrelsens föranstaltande befordras till verkställighet.

(Jfr § 174 i förslaget.)

Generaltullstyrelsens förslag.

fördelad tullförvaltning finnes, vid den stadens rådhusrätt men eljest vid rådhusrätten i närmaste stad, där tullkammare eller tullförvaltning, som nyas är nämnd, finnes, eller vid gränstullrätt, där sådan är närmare; dock skall, om brottet upptäckts under fartygs resa, målet anhängiggöras vid den rätt, som skolat upptaga detsamma, därest brottet i stället upptäckts å ort här i riket, dit den skyldige med fartyget ankommer eller där han eljest anträffas.

(Mom. 1: jfr del av § 138 mom. 1 i gällande tullstadga.)

Mom. 2: jfr § 171 däri.)

§ 172.

Utslag och protokoll i mål rörande brott mot denna stadga skola inom tio dagar efter utslagets avkunnande tillställas tullverkets vederbörande åklagare.

(Jfr § 172 i gällande tullstadga.)

§ 173.

Om ordningen för fullföljd i högre rätt av mål rörande brott mot denna stadga gälla vad i allmänhet är stadgat för brottmål.

(Jfr § 173 i gällande tullstadga.)

§ 174.

Utslag, vari enligt denna stadga ansvar blivit ådömt eller egendom förklarats förverkad, skall på generaltullstyrelsens föranstaltande befordras till verkställighet.

(Jfr § 174 i gällande tullstadga.)

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den
3 april 1923.*

Närvarande:

justitierådet SUNDBERG,
regeringsrådet THULIN,
justitierådet STENBERG,
justitierådet KÖERSNER.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över finans-
ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 januari
1923, hade Kungl. Maj:t förordnat, att för det ändamål § 87 regerings-
formen omförmäler lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättade
förslag till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m. och förordning
angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt
territorialvatten m. m.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet
föredragits av sekreteraren hos generaltullstyrelsen Johan Fredrik Hall-
man Hilding.

Desamma gävo anledning till följande uttalanden av lagrådet och
dess särskilda ledamöter.

Förslaget till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.

1 §.

Lagrådet:

Att i 1 mom. den avgift, efter vilken utmätandet av böter skall
ske, angivits såsom »den avgift, som för varan bort erläggas till tull-
verket» och icke, på sätt i § 129 tullstadgan skett, såsom »den tull-
avgift, som för varan bort erläggas» har föranletts därav, att hänsyn
bör tagas jämväl till sockerskatt, som skall erläggas till tullverket sam-
tidigt med tullen. I samma ordning skall numera betalas även skatt
för automobilgummiringar enligt förordning den 2 juni 1922 (nr 261).
Jämväl dylik skatt skall alltså tagas i beräkning vid bestämmandet av
bötesbelopp. Detta är däremot givetvis icke fallet beträffande sådana
avgifter till stad eller annan kommun eller ägare eller innehavare av

hamn, vilkas uppbörd, jämlikt kungörelse den 30 december 1922 (nr 595), enligt överenskommelse med generaltullstyrelsen mot särskild ersättning verkställes av tulltjänstemän, t. ex. hamnavgifter i Stockholm. Möjligen bör, till förebyggande av missförstånd härutinnan, i förevarande mom. likasom i 2 § 1 mom. första stycket angivas, att avgift, vartill hänsyn skall tagas, bort för statsverkets räkning erläggas till tullverket.

1 § 2 mom. samt 7 § av förslaget innehålla stadganden angående bestraffning av olovlig varuinförsel, som begås av tulltjänstemän eller vissa andra tjänstemän i eller utom tjänsten. Dessa stadganden sakna emellertid nödig klarhet beträffande det betydelsefulla spørsmålet, huruvida, där den olovliga varuinförseln tillika innefattar förbrytelse i tjänsten, denna förbrytelse skall anses bestraffad genom tillämpning av nämnda stadganden eller om i dylikt fall sagda tillämpning skall innebära straff allenast för tullförbrytelsen och den brottslige dessutom skall för tjänsteförbrytelsen bestraffas enligt 25 kap. strafflagen.

För bedömande av detta spørsmål anser sig lagrådet böra lämna redogörelse för tillkomsten av bestämmelserna härutinnan i gällande tullstadga.

Enligt § 159 i tullstadgan av den 7 december 1860 skulle ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid tull-, lots- eller postverket eller militär, kommenderad i och för tullbevakning eller postforsling, eller fabriksombudsman eller kronobetjänt, som beträddes med olovlig införsel eller utförsel av varor eller funnes hava sådan förbrytelse gynnat och befordrat, jämte det han dömdes till straff med arbete å fästning i 2 till 5 år, därtill mista sin tjänst och vara ovärdig att i allmän tjänst vidare nyttjas, så ock att taga del i val, som medborgerligt förtroende utmärka, eller att därvid själv komma under omröstning. Hade han genom försummelse eller vårdslöshet i sin tjänsteutövning varit vållande därtill att förbrytelsen skett eller ej blivit upptäckt, skulle han straffas, efter omständigheterna, med tjänstens förlust eller med viss tids suspension från tjänst och lön. I ett andra moment stadgades, att annan ämbets- eller tjänsteman eller betjänt, som bleve förvunnen till olovlig införsel eller utförsel av varor, skulle, då han andra resan beträddes med sådan förbrytelse, jämte det han dömdes till härför i allmänhet stadgat bötesstraff, dessutom mista tjänsten.

Någon tvekan kan ej råda därom att med dessa stadganden avsetts att bestraffa jämväl det begångna tjänstebrottet och att således särskilt straff därför ej kunde ifrågakomma.

Den 30 november 1863 avgav generaltullstyrelsen förslag till

ny tullstadga, därvid i § 159 bibehöllos nyss angivna, i 1860 års tullstadga intagna bestämmelser med utvidgning av deras tillämpning till ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid järnvägsstyrelsens trafikavdelning.

I anledning av detta förslag infortrade Kungl. Maj:t — med tillkännagivande att Kungl. Maj:t fattat beslut angående utfärdande av nya straff- och sjölagar samt med förklarande att Kungl. Maj:t ansåge det vara av vikt, att de särskilda lagar och föreskrifter, som i dessa ämnen bleve för framtiden gällande, bringades till full överensstämmelse sinsemellan — högsta domstolens utlåtande, huruvida och i vad mån ändringar i förslaget kunde till följd av nyssnämnda förordningar eller eljest med avseende å då antagna lagstiftningsgrunder vara av behovet påkallade.

Högsta domstolen avgav utlåtande den 20 april 1864; och innehåller dess protokoll vid förenämnda § 159 följande uttalande, som, då utlåtandet icke torde vara till trycket befordrat, här ordagrant återgives:

»För varje en tjänstemans överträdelse av de honom åliggande tjänsteplikter, evad den sker av uppsåt eller vårdslöshet, innehåller allmänna strafflagen tillfyllestgörande ansvarsbestämmelser, och om överträdelsen tillika innefattar annat brott, bör detta, enligt de i 25 kap. 18 § och 4 kap. 2 § nämnda lag uttryckta grunder, därjämte särskilt bestraffas. Om således en tjänsteman genom missbruk eller åsidosättande av sina ämbetsåligganden förövar lurendrejeri eller befrämjar sådant brott begående av annan, måste han för vardera av dessa brott, lurendrejeri och tjänstefel, till särskilt straff dömas, och ansvaret för den förstnämnda av dessa båda förbrytelser, vilket allena tillhör tullstadgan att upptaga, bör följaktligen utsättas utan hänsyn till det tjänstefel, som tillika må vara förövat. Att i allt fall ansvaret för tulltjänstemän och andra, till vilkas tjänsteplikt just hör att övervaka, förhindra och åtala lurendrejerier, då de själva med sådan förbrytelse beträdas, bör bliva högre än det därför i allmänhet bestämda, må väl vara billigt, men, vid betraktande av vad ovan blivit yttrat, syntes dock det i nämnda hänseende här föreslagna straff, däri ansvar för den tjänsteöverträdelse, som tillika må hava ägt rum, ej får anses inbegripet, icke stå i rättvist förhållande till brottets art och de straff, som för andra jämförliga brott i allmänna strafflagen bestämmas. Jämte hemställa att sista punkten i 1 mom. av denna §, som endast angår försummelse eller vårdslöshet i tjänsteutövning, måtte uteslutas, ansågs därför ansvaret för den i övrigt i samma mom. omförmälda förbrytelse böra nedsättas till straffarbete

från och med 6 månader till och med 2 år eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, till sådant arbete i högst 4 år. Då således straffarbete ändock alltid borde å brottet följa och den brottslige följaktligen enligt 25 kap. 20 § strafflagen jämväl komme att tillika dömas till avsättning, torde något särskilt stadgande härom i tullstadgan ej behövas, och att med straffet förena förlust av medborgerligt förtroende eller ovärdighet att vidare i rikets tjänst nyttjas syntes för ett brott av ifrågavarande beskaffenhet ej vara lämpligt.

Men, om även den nu föreslagna straffnedsättning godkännes, syntes dock ifrågavarande stadgande icke, såsom i förslaget skett, böra utsträckas även till de vid postverket eller järnvägsstyrelsens trafikavdelning anställda tjänstemän eller militärer, som till postforsling äro kommenderade. Dessa tjänstemän kunna nämligen ej, åtminstone annat än undantagsvis, anses hava till tjänsteåliggande att övervaka och förhindra lurendrejerier, och å dem är således ej den grund, som, vad tulltjänstemän angår, föranlett skärpning i straffet för sådant brott, tillämplig. Om ock en eller annan av postverkets eller järnvägsstyrelsens tjänstemän, på grund av sin befattning, skulle kunna bereda sig en lättare utväg att begå tullförsvinnning, lär han ej för ett sådant missbruk av sin tjänst kunna undgå särskilt ansvar och i allt fall torde därifrån ej kunna hämtas giltig anledning till skärpning i straffet även för övriga vid nämnda verk anställda ämbetsmän och betjante. Att t. ex. å en kanslist vid poststyrelsen eller en biljettförsäljare vid järnvägen, om dessa vid återkomst från en utländsk resa skulle försöka att utan tullavgifts erläggande införa några varor, ovillkorligen tillämpa straffarbete och avsättning, skulle onekligen innebära en onödig stränghet, som ej av rättvisa kunde försvaras, och det ansågs därför vara av högsta vikt, att stadgandet endast kommer att avse sådana tjänstemän eller betjante, som vid tullverket äro anställda eller eljest hava till omedelbart åliggande att övervaka och beivra tullförsvinnningar. Då slutligen strafflagen 25 kap. 20 § bestämmer de fall, då tjänsteman för brott, begångna i eller utom tjänsten, bör till avsättning dömas, samt något tillägg till eller ändring i de härför stadgade grunder ej lär genom tullstadgan böra meddelas, torde vad 2 mom. av förevarande § i detta avseende innehåller böra uteslutas.»

Ett sedermera, den 3 december 1875, av generaltullstyrelsen afgivet nytt förslag till tullstadga innehöll i § 147, att ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid tull- eller lotsverket, som beträddes med olovlig införsel av varor eller funnes hava sådan förbrytelse gynnat eller befordrat, skulle dömas till viss tids straffarbete, med straffskärpning för

det fall att brottet vore med synnerligen försvårande omständigheter förenat, och att detsamma skulle gälla annan i statens tjänst anställd person, som befunnes hava missbrukat denna sin ställning till förövande eller befrämjande av olovlig varuinförsel.

I den skrivelse, varmed detta förslag överlämnades till Kungl. Maj:t, anfördes, att förslaget uppgjorts med fästat avseende å högsta domstolens anmärkningar, dock att generaltullstyrelsen icke kunnat instämma i högsta domstolens åsikt, att ur tullstadgan borde utgå vad där funnes intaget angående ansvaret å andra ämbets- och tjänstemän samt betjänte än de vid tull- och lotsverken anställda, som vore förvunna till olaga varuinförsel.

Tullstadgan den 2 november 1877 upptog i § 140 de av generaltullstyrelsen föreslagna ansvarsbestämmelserna, dock, i överensstämmelse med högsta domstolens uttalade mening, att gälla allenast beträffande ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid tullverket eller lotsverket.

Då generaltullstyrelsen sedermera den 29 mars 1900 avgav förslag till ny tullstadga, intogos däri dels under § 129 mom. 3 c) stadgande därom att olovlig varuinförsel belades med skärpt bötesstraff, då införseln skedde å järnväg samt förövades av någon, som vore anställd vid järnvägen och till förbrytelsens underlättande begagnade sig av denna sin anställning, dock att med avseende å gods, vilket i och för tjänsten omhänderhades eller till vilket av sådan anledning tillträde ägde rum, skulle i fråga om den, som vore anställd vid statens järnvägsförvaltning, lända till efterrättelse vad i § 135 stadgades, dels ock i § 135 bestämmelser, att ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid tullverket eller vid lotsverket, som beträddes med olovlig varuinförsel eller funnes hava sådan förbrytelse gynnat eller befordrat, skulle dömas till straffarbete från och med 6 månader till och med 2 år, med skärpning av straffet intill 4 års straffarbete för brott, som vore förenat med synnerligen försvårande omständigheter, samt att vad sålunda stadgats ock skulle gälla, därest ämbets- eller tjänsteman eller betjänt vid postverket eller vid statens järnvägsförvaltning förbröte sig på angivet sätt med avseende å gods, vilket han i och för sin tjänst hade under händer eller till vilket han av sådan anledning hade tillträde.

Vid granskning inom högsta domstolen av detta förslag yttrade enligt högsta domstolens protokoll den 6 oktober 1903 justitierådet Quensel: § 135 i förslaget avsåge förbrytelser, begångna dels i tjänsten dels utom densamma. Där förbrytelse blivit begången i tjänsten, vore paragrafens förhållande till allmänna strafflagens bestämmelser om ansvar för tjänstefel icke nöjaktigt bestämt. Det framginge nämligen ej,

huruvida avsikten vore, att sistnämnda bestämmelser skulle ersättas med tullstadgans eller att handlingen skulle bestraffas både enligt tullstadgan och enligt allmänna strafflagen. Men vilkendera avsikten med förslaget vore, torde berättigade anmärkningar mot detsamma kunna framställas. Att, då allmänna strafflagen för varje tjänstefel bestämde straff, som för detsamma finge anses fullt tillräckligt, i en förordning av förevarande beskaffenhet för visst fel i tjänsten uppställa särskild straffsats, som därtill kunde uppgå till straffarbete i 4 år, torde ej vara lämpligt eller nödigt. Att åter åt allmänna strafflagen överlämna bestraffandet av handlingen såsom tjänstefel men det oaktat belägga tullförbrytelsen såsom sådan med högre straff än det normala, syntes, då den kvalificerande omständigheten skulle bestå allenast i gärningsmannens egen-skap av tjänsteman, i själva verket vara att i dubbel måtto bestraffa tjänstefelet. Hade någon av de i § 135 omförmälda personer utom tjänsten förbrutit sig mot tullstadgan, torde annat avseende å hans tjänstebefattning ej böra vid straffets bestämmande ifrågakomma, än att gärningen finge anses begången under försvårande omständigheter, vilket med den för tullför snillning i allmänhet uppställda latitud kunde vid straffets utmätande vinna tillbörligt beaktande. Då detta gällde jämväl det i § 129 mom. 3 punkt c) upptagna fall, hemställdes, att sistnämnda punkt ävensom hela § 135 måtte uteslutas, varav följderna torde bliva, att förseelse mot tullstadgan, begången av ifrågavarande tjänstemän, bestraffades enligt tullstadgans allmänna straffbestämmelser och därjämte, därest förseelsen blivit begången i tjänsten, från denna synpunkt bedömdes enligt strafflagen.

En annan ledamot av högsta domstolen, justitierådet Wijkander, hemställde, att särskilda bestämmelser måtte meddelas beträffande förbrytelser, som av tull- eller lotstjänsteman begåtts i tjänsten, och förbrytelser, som av sådan tjänsteman begåtts utom tjänsten, genom vilken anordning enligt justitierådets åsikt skulle vinnas dels att den av justitierådet Quensel redan påpekade oklarheten i fråga om den allmänna strafflagens tillämplighet å förbrytelse, begången i tjänsten, undanröjdes, dels ock att vid strafflatitudens bestämmande för förbrytelse, begången utom tjänsten, hänsyn kunde tagas till det förhållande, att sådan förbrytelse i allmänhet måste anses mindre straffbar än motsvarande, i tjänsten förövade förbrytelse.

De ifrågavarande bestämmelserna i 1900 års förslag blevo emellertid upptagna i 1904 års tullstadga utan annan ändring än att den i § 135 föreslagna straffskärpningen vid synnerligen försvårande omständigheter uteslöts.

Av nu lämnade redogörelse torde framgå, att gällande tullstadga med bestämmelserna i § 129 mom. 3 c) och § 135 avser att vid olovlig varuinförsel, begången av tjänsteman som i sistnämnda § sägs, bestraffa tullförbrytelsen men icke den tjänsteförbrytelse, densamma tillika i vissa fall innebär, utan att därutinnan 25 kap. strafflagen skall vinna tillämpning. Detta bestyrkes ock av rättspraxis, se högsta domstolens utslag den 24 april 1919, refererat i Nytt juridiskt arkiv årg. 1919 sid. 211.

Att någon principiell ändring i detta hänseende icke innefattas i bestämmelserna i 1 § 2 mom. av det föreliggande förslaget är uppenbart; och dylik ändring lär icke heller komma till stånd genom antagande av de i 7 § av förslaget införda straffbestämmelser, vilka, med bortseende från nedsättningen av strafflatitudens minimum, allenast i så måtto skilja sig från § 135 i gällande tullstadga, att olovlig varuinförsel eller delaktighet däri, som av tjänsteman vid tullverket eller lotsverket förövas utom tjänsten, skall enligt de förut i förslaget intagna reglerna bestraffas såsom brott begånget under synnerligen försvårande omständigheter.

Ändring, som nu antytts, synes icke heller vara att förorda. Vad i avseende å förhållandet till strafflagen anförts i högsta domstolens ovanintagna, år 1864 avgivna utlåtande äger fortfarande giltighet; att i ett sådant speciellt fall som beträffande tullförbrytelse frångå eljest i allmänhet gällande regler om bestraffning av ämbetsbrott är näppeligen tillrådligt.

Nödvändigt torde dock vara, att tydliga regler i detta ämne givas, så att varje tvekan om lagens ståndpunkt därutinnan varder hävd. Detta kan, såsom förut anmärkts, icke anses vara fallet med det föreliggande förslaget, beroende väsentligen därpå att stadgandena i 7 §, med framhävande av de där avsedda förbrytelseernas egenskap att kunna vara förövade i tjänsten, erhållit en självständig ställning i förhållande till de allmänna bestämmelserna om olovlig varuinförsel och delaktighet däri. Otydligheten synes lämpligen kunna undanröjas sålunda, att innehållet i 7 §, såvitt angår olovlig varuinförsel såsom huvudbrott, överflyttas till 1 § och där sammanföres med bestämmelserna i 2 mom. rörande den, som är anställd å järnväg eller å färja, som kan medföra tåg, eller tjänstgör vid där anordnad postavdelning, samt i ett sista mom. av samma § stadgas, att därest brott, som i paragrafen avses, tillika innefattar förbrytelse i tjänsten, därför skall dömas till ansvar enligt allmänna strafflagen. Med denna anordning kan vad i 7 § stadgas angående delaktighet utgå.

Ifrågasätts må tillika, om icke i straffatituden för brott, som avses i 7 § 1 mom., bör intagas jämväl fängelse för beredande av möjlighet att behörigen tillgodose billighetens krav i förekommande, särskilt lindriga fall.

Thulin:

På sätt framgår av generaltullstyrelsens motivering till förslaget till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m., synes det hava varit avsett, att under rusdrycker skulle hänföras ej endast spritdrycker utan även övriga i förordningen den 14 juni 1917 angående försäljning av rusdrycker omförmälda drycker, allt enligt de i nämnda förordning för spritdrycker, vin och öl givna definitionerna. Då emellertid termen rusdrycker ej förekommer i tulltaxan samt, enligt vad generaltullstyrelsen framhållit, definitionen på spritdrycker och vin i berörda förordning ej överensstämmer med vad som enligt tulltaxan avses med brännvin och sprit samt vin, och härtill kommer, att begreppet rusdrycker i lagstiftningen förekommer i olika betydelser (se t. ex. lagen den 28 april 1922 om folkomröstning angående rusdrycksförbud), synes mig nödvändigt, att i förevarande lag närmare angives vad med rusdrycker avses antingen genom hänvisning till gällande förordning angående försäljning av rusdrycker eller genom självständig definition, motsvarande den i nämnda förordning använda.

Stenberg:

Förslaget innehåller specialbestämmelser för fall, då olovlig införsel ägt rum av rusdrycker (1 § 3 mom. och 5 § andra stycket) eller tobaksvaror (1 § 3 och 4 mom.). Det torde vara avsett, att med rusdrycker skall förstås drycker, vilka betecknas såsom sådana i gällande förordning angående försäljning av dylika drycker, och med tobaksvaror varor, å vilka gällande förordning angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket äger tillämpning. Stadgande härom läser emellertid böra intagas i lagen; i fråga om rusdrycker är detta så mycket mera påkallat, som hithörande rubriker i tulltaxan icke lämna någon ledning för bedömande av omfattningen av begreppet rusdrycker.

Beträffande tobaksvaror, som resande från utrikes ort för eget bruk medför, gäller enligt 21 § av monopolförordningen, att varor intill viss mindre, av Kungl. Maj:t fastställd kvantitet må tullfritt införas, att om resande medför tobaksvaror i större myckenhet, han må, mot er-

läggande av stadgad tull, därav införa så stor kvantitet, som av Kungl. Maj:t för dylikt fall fastställts, samt att, om medförd kvantitet är större än den sistnämnda, för det överskjutande skall erläggas dubbelt högre tullavgift. Dessa regler skulle enligt 4 mom. av förevarande § bliva tillämpliga vid beräkning av böter, då tobaksvaror olovligen införts av annan än resande. I sådant fall skulle alltså, om den införda myckenheten ej överstege den för resande medgivna tullfria kvantiteten, grund saknas för beräkning av böterna och eljest bötesbeloppet komma att växla allteftersom den införda myckenheten fölle över eller under den för resande fastställda gränsen för beräkning av högre eller lägre tull — en olikhet, som icke synes hava något berättigande, då det gäller att utmäta ansvar för olovlig varuinförsel, varigenom staten undandragits tull-, licensavgifts- och skattebelopp, som icke utgå efter dylik grund. Med hänsyn till vad sålunda anförts torde det i 4 mom. föreslagna stadgandet lämpligen böra ändras därhän att, om tobaksvara olovligen införts av annan än resande, till grund för beräkning av böter skall läggas den högsta tullavgift, som är bestämd för resandes införsel av varan.

Lagrådet:

Av förarbetena till förslaget lär framgå, att det icke varit meningen att i fråga om straffet för olovlig varuinförsel, som skett utan avsikt att undandraga varan stadgad tullavgift, frångå tullstadgans anordning med en särskild böteslatitud, oberoende av beloppet av den tull, som bort erläggas för varan. För utmärkande härav torde första stycket av 5 mom. böra ändras sålunda, att latituden begränsas även uppåt.

5 mom. andra stycket synes böra utgå. Den omständigheten, att den olovliga införseln avsett vara, som ej får till riket införas, eller att, då införsel är tillåten endast under vissa villkor, dessa villkor icke iakttagits, bör nämligen icke inverka på frågan om de påföljder den olovliga införseln må medföra enligt den nu föreslagna lagen. Har införseln icke skett i avsikt att undandraga varan stadgad avgift till tullverket, bör således även beträffande dylik vara med tillämpning av samma lag straffet bestämmas enligt 5 mom. första stycket samt förverkande enligt 6 mom. vara uteslutet. Skulle de författningar, som reglera rätten att införa varan, innehålla särskilda föreskrifter om straff och förverkande såsom följd av förbrytelse mot själva införselförbudet eller villkoren för införseln, böra dessa föreskrifter i vanlig ordning konkurrera med bestämmelserna i här ifrågavarande lag. Och i den mån dylika före-

skrifter saknas men anses önskvärda bör denna brist avhjälpas genom införande av erforderliga bestämmelser i nyss antydda författningar.

2 §.

Lagrådet:

Varken i förevarande § eller i 1 § är här avsedda gärning, nämligen att, i ändamål att till riket olovligen införa tullpliktigt gods, försticka eller undandölja detsamma i fartyg eller å tåg, kriminaliserad. Straffbarheten av denna gärning förutsättes i 1 mom., särskilt dess andra stycke, men gärningens brottslighet framgår först av 8 §. En mera lämplig uppställning av ifrågavarande stadganden vinnes, om innehållet i 8 § får sin plats näst efter 1 §.

Stenberg:

Bestämmelserna i denna § torde böra utvidgas att omfatta fall, då förstickande eller undandöljande skett i luftfartyg.

Thulin:

Med den utveckling lufttrafiken kan förväntas erhålla och denna trafiks i tullavseende säregna beskaffenhet synas särskilda regler därom ej kunna undvaras i förevarande lag. Framför allt gäller detta i det av justitierådet Stenberg angivna fallet.

Då befälhavaren bör befrias från straff såsom för olovlig varuinförsel i varje fall, då utredning om gärningsmannen föreligger, och således även om på grund av minderårighet eller av annan anledning åtal mot den senare ej väckes, synes det i 1 mom. använda uttrycket »förvunnen till gärningen» böra utbytas mot ett uttryck av mera allmän innebörd.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Då i 1 § 7 mom. intagits föreskrift om förverkande av emballage eller kärl, vari olovligen infört gods förvaras, eller annan förvaringspersedel, vari godset påträffats, synes motsvarande stadgande böra meddelas beträffande gods, som enligt 2 § 1 mom. eller 3 § 1 eller 2 mom. dömes förverkat.

3 §.

Lagrådet:

Då för brott enligt denna § städse förutsättes, att gods, varom fråga är, varit föremål för tullbehandling, men detta blivit mindre tydligt

genom de i början av 1 mom. tillagda orden »eller eljest», och tillägget ej heller torde vara erforderligt i det av departementschefen angivna syftet, enär, därest åtgärden ej upptäckes vid tullbehandlingen, undantagslöst torde föreligga sådant fall, som avses i andra punkten av första momentets första stycke, lära nämnda båda ord böra uteslutas.

Den i nämnda punkt upptagna bestämmelsen avser det fall att tullsveket lyckats, så att genom den ifrågavarande åtgärden något avgiftsbelopp undandragits tullverket. Det synes lämpligt, att detta kommer till tydligare uttryck i lagtexten, på sätt skett med avseende å motsvarande stadgande i 2 mom. andra stycket.

Samma bestämmelse i 1 mom. synes lämpligen böra nedflyttas efter andra stycket i momentet dels för undvikande av den misstolkning, att stadgandet i sistnämnda stycke skulle äga tillämplighet jämväl till fredande mot ansvar för bedrägeri, och dels för att vinna närmare anknytning med stadgandet i tredje stycket, som skall äga tillämpning även vid ådömande av straff enligt strafflagen.

I såväl 1 som 2 mom. torde uttrycket »allmän lag» utbytas mot »allmänna strafflagen».

6 §.

Lagrådet:

Avfattningen av denna § läser skola innebära, att därest olovlig varuinförsel är att hänföra under vad i 1 § 5 mom. första stycket sägs, ansvar för delaktighet i införseln ej må ådömas. Önskligt synes vara, att denna stadgandets innebörd tydligare uttalas.

Sundberg och Stenberg:

Att den, till vilken olovligen införd vara avyttrats, ej skall vara förfallen till ansvar för delaktighet i den olovliga införseln torde böra uttryckligen stadgas, på sätt som skett i de såsom förebilder för bestämmelserna i förevarande § använda förordningarna rörande rusdrycker.

10 §.

Lagrådet:

Då person, som enligt 16 § är åtalsberättigad, är att anse såsom tulltjänsteman och i denna sin egenskap äger beslagsrätt enligt nu förevarande §, torde den i första punkten stadgade anmälningsskyldigheten böra inskränkas till det fall, att beslagaren icke själv äger anställa åtal.

Önskligt synes, att den förändring av begreppet beslagare, som med förslaget är avsedd, bleve tydligare utmärkt än i förslaget skett, något som måhända skulle kunna ske därigenom att sagda anmälnings-skyldighet angåves åligga »beslagaren».

Att ett av vederbörande åklagare verkställt beslag kan, innan åtal väckts, när som helst av honom själv hävas, torde, i betraktande av beslagsinstitutets natur, utan vidare vara givet.

Har beslag skett jämlikt stadgandet i 18 § första stycket, bör framställning av åklagaren, varom där sägs, i fråga om beslagets bestånd äga samma verkan som åtals väckande. Stadgande i sådant avseende synes vara erforderligt.

11 §.

Stenberg:

Den i 2 mom. föreslagna bestämmelsen synes icke vara av beskaffenhet att böra upptagas i förevarande lag.

Thulin och Kôersner:

Det kan ifrågasättas, om det är lämpligt att, på sätt som föreslagits i 2 mom., i allmän lag stadga åliggande för magistraterna att anskaffa de i momentet omförmälda förvaringsrum. Frågan om städernas skyldighet i detta hänseende synes nämligen stå i sådant samband med spörsmålet om städernas förpliktelser överhuvudtaget beträffande tillhandahållande av tullbyggnader, att en specialbestämmelse av ifrågavarande innehåll icke torde böra här införas. Vi hemställa förty, att 2 mom. måtte ur förslaget uteslutas.

I 3 mom. torde avsikten med stadgandet bättre komma till uttryck, om det föreskrives, att egendomen på framställning av beslagaren må, om tullförvaltningen finner skäl därtill, kvarbliva i tullförvaltningens vård, dock ej längre än sex dagar från dagen för åklagarens beslut, för såvitt ej generaltullstyrelsen beslutar, att varan skall ånyo vara under beslag. Därjämte bör genom en hänvisning till 10 § göras klart, att emellertid åtal måste vara väckt eller framställning, som i 18 § sägs, vara gjord inom en månad från beslagets första verkställande vid äventyr att egendomen eljest måste frigivas.

Sundberg:

Angående den i 3 mom. omförmälda rätt att, sedan verkställt beslag av åklagare förklarats skola återgå, kvarhålla det beslagtagna godset i tullförvaltningens vård synes böra uttryckligen stadgas, att

densamma upphör, därest den i 10 § andra punkten angivna tid går till ända utan att åtal, som där sägs, blivit väckt eller framställning gjorts enligt 18 §.

12 §.

Köersner:

Att undantaga polisman från rätten att anställa undersökning å fartyg, liggande i hamn, där tullförvaltning finnes, torde icke överensstämma med de allmänna befogenheter och åligganden, som tillkomma dylik tjänsteman. Då lotstjänstemans undersökningsrätt är beroende av att hans tjänsteåligganden giva honom anledning till undersökningsföretagande, synes det ej heller vara förenat med några olägenheter att även för denne bibehålla rätten jämväl beträffande fartyg, liggande i hamn. Jag hemställer därför, att senare delen av andra stycket i paragrafen utgår.

13 §.

Lagrådet:

Då landsfogde, landsfiskal och stadsfiskal, som här avses, äro att hänföra till polismän, synes någon omformulering böra ske av vad paragrafen innehåller angående de befattningshavare, som äga företaga husrannsakan.

14 §.

Thulin:

Enligt förslaget må vid husrannsakan erforderligt våld användas, om stängd lägenhet ej öppnas, dock att, om ej vare sig den misstänkte eller lägenhetens innehavare eller någon av dennes husfolk är tillstädes, sådant ej må ske utan i vittnens närvaro. Vad sålunda stadgats torde väl även äga tillämpning, där till viss lägenhet hörande rum, garderob etc. ej öppnas. Däremot saknar förslaget bestämmelser om befogenhet för undersökaren att låta öppna andra låsta förvaringsrum, såsom skåp, koffertar etc., liksom ock föreskrifter till skydd för enskilda handlingar, i enlighet med vad som stadgats i det förslag till lag angående polisundersökning i brottmål, som legat till grund för föreliggande förslags bestämmelser om husrannsakan. Det senare torde vara av mindre vikt, då det här allenast gäller undersökning efter olovligen infört gods. Däremot skulle det hava stor betydelse att i lag få fastslaget, att undersökaren, under iakttagande av vad om öppnande av stängd lägenhet finnes stadgat, må låta öppna jämväl andra låsta förvaringsrum, såsom

skåp, koffertar etc., därest skälig anledning föreligger misstänka, att det eftersökta godset däri förvaras. Skall en sådan befogenhet utan vidare anses ligga i husrannsakens begrepp och sålunda vara medgiven redan enligt förslaget i dess nuvarande lydelse, måste i varje fall, särskilt med hänsyn till stadgandet i 19 § om undersökares vittnesrätt, uttrycklig föreskrift meddelas därom, att sådant öppnande ej må i vederbörandes frånvaro ske utan att vittnen äro tillstädes.

15 §.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Då anledningen till att rätten att förordna om allmän undersökning å personer, som från utlandet inkomma med viss lägenhet eller under viss tidrymd, tillagts den lokale bevakningschefen, lärar vara, att ett sådant beslut kan behöva komma till omedelbar tillämpning, torde med den på föredragande departementschefens hemställan tillagda föreskriften, att förordnandet skall underställas generaltullstyrelsens prövning, böra förenas bestämmelse, att beslutet dock genast går i verkställighet.

17 §.

Lagrådet:

Det lärar vara meningen, att åtal angående brott, som i förslaget avses, skall anhängiggöras vid tullmålsdomstol även då det gäller brott, som i allmänna strafflagen är belagt med straff och förty bör bestraffas enligt samma lag. Uttryckligt stadgande härom synes emellertid vara erforderligt.

Att, där brott skett eller upptäckts å inkommande fartyg, till grund för bestämmandet av forum lägga fartygets första bestämmelseort inom riket, d. v. s. den ort i riket, dit fartyget först är destinerat, synes ej vara fullt tillfredsställande för det fall, att fartyget för anlöpande av nödhamn eller av annan anledning inkommer till annan plats än nämnda bestämmelseort. Bäst tillämpligt för varje förekommande fall torde vara ett stadgande, som i överensstämmelse med motsvarande bestämmelser i 328 § sjölagen och 89 § sjömanslagen till rätt forum gör tullmålsdomstolen för den ort, dit den brottslige med fartyget först ankommer eller där han eljest träffas.

Sundberg:

Benämningen »rådhusrätt» torde utbytas mot den lagfästa benämningen »rådstuvurätt».

19 §.

Sundberg:

Att tjänsteman, som i 13 § sägs, skall tillerkännas befogenhet att enligt 14 § företaga husrannsakan utan att hava anmodat ojäviga personer att närvara därvid såsom vittnen och sedermera själv edligen vittna om vad vid förrättningen förekommit torde, med hänsyn till vikten därav att största varsamhet iakttages i fråga om lagfästande av rätt till husrannsakan, ej vara tillrådligt. På grund härav och då förevarande stadgande lär vara av mindre vikt i fråga om kroppsrannsakan, hemställer jag, att stadgandet, som saknar motsvarighet i gällande tullstadga, måtte ur förslaget uteslutas.

Bifall härtill medför givetvis bortfallande av första punkten i andra stycket av 20 §.

20 §.

Köersner:

Ehuru jag delar den i motiven uttalade meningen, att det är föga tilltalande, att angivelser skola kunna utnyttjas såsom en direkt inkomstkälla för enskilda personer, är jag tveksam, om det icke ännu så länge är i viss mån nödvändigt att räkna med att tullförbrytelsers effektiva upptäckande och beivrande är beroende på den fortsatta tillvaron av enskilda angivelser och att därför angivarna åtminstone i vissa fall böra ekonomiskt uppmuntras. Jag anser mig emellertid icke böra avstyrka det föreslagna borttagandet av angivarens andel i böter och förverkad egendom. Däremot hemställer jag, att i förevarande § måtte inrymmas rätt för generaltullstyrelsen att använda de enligt paragrafen till dess förfogande ställda medel ej blott till uppmuntran av tulltjänstemän och polismän samt till särskilda åtgärder för motverkande av olovlig införsel utan ock till skälig gottgörelse åt angivare, som ådagalagt särskilt nit och intresse eller ådragit sig kostnader för att medverka till upptäckten av sådan förbrytelse.

Stenberg:

Med avseende å de särskilda förhållanden, under vilka arbetet med uppdragandet av brott mot tullförfattningarna måste bedrivas, anser jag tillrådligt och skäligt, att tjänsteman, som gjort beslag, tillerkännes någon ersättning i form av andel i böter och värdet av förverkad egendom. Mot de bestämmelser, förslaget i detta hänseende innehåller, har jag ej annan erinran än att, då skäl torde saknas att vid bestämmande

av beslagarens andel betrakta medel, som influtit i böter och för förverkad egendom, annorledes än såsom en enhetlig summa, det högsta belopp, beslagaren må erhålla, bör räknas icke särskilt å böterna och särskilt å egendomens värde utan å det sammanlagda beloppet av böterna och nämnda värde. Att i anledning av sådant beräkningssätt — vilket för övrigt överensstämmer med rusedrycksförfattningarnas regler — höja det i förslaget upptagna maximibeloppet, 500 kronor, lär ej vara påkallat.

Thulin:

Den uppfattningen har alltmer börjat träda fram, att man ej genom andel i böter och beslagtaget gods skall behöva uppmuntra den statspersonal, som tillsatts att övervaka en lags efterlevnad och därför avlönas, att fullgöra sin tjänsteplikt. I varje fall synes sådan andel i böter och beslagtaget gods endast böra ifrågakomma, där vederbörande tjänsteman genom särskilda åtgärder gjort sig förtjänt därav. Har t. ex. beslaget föranletts allenast av en detaljerad angivelse, finnes givetvis ingen anledning att belöna den faktiske beslagaren. Man har väl framhållit, att han borde hava sådan andel för att i sin ordning kunna ersätta angivaren. Men borttages, på sätt förslaget avser, angivarens beslagsandel, synas sådana transaktioner mellan angivare och beslagare ej böra uppmuntras. Skall angivare i särskilt fall få någon belöning, bör det allenast vara efter högre myndighets prövning och av medel, som för ändamålet kunna hava anvisats. Det synes mig, som skulle tjänstemännens och statens intressen lämpligen tillgodoses, om den för beslagaren avsedda delen av böterna inginge till tullstatens enskilda pensionsinrättning och hans andel i beslagtaget gods till den i förslaget omförmälda, till generaltullstyrelsens förfogande ställda fonden, vilken i så fall skulle användas, bland annat, för att belöna tjänstemän, som genom särskilda åtgärder för beslag gjort sig därav förtjänta. Bibehålles beslagarens andel i böter och beslagtaget gods, torde begränsningen till 500 kronor böra gälla bådaddera tillsammans. I varje fall erfordras, med hänsyn till den införda begränsningen till 500 kronor, närmare regler huru denna begränsning skall iakttagas, där i ett mål förekomma flera åtalade, vilka var för sig dömas till bötesstraff som gärningsmän eller delaktiga, eller flera beslag behandlas i ett sammanhang eller beslagarna äro flera än en.

23 §.

Lagrådet:

Den här upptagna, från gällande tullstadga hämtade bestämmelsen lär ej kunna hava annan innebörd än att generaltullstyrelsen har att hos vederbörande myndigheter påkalla de åtgärder, som erfordras för verkställighet av utslag i mål av förevarande art. Då ett stadgande av sådant innehåll ej torde hava sin plats i den föreslagna lagen, synes ifrågavarande § böra utgå.

Slutstadgandet.

Lagrådet:

Därest efter den föreslagna lagens ikraftträdande åtal ifrågakommer rörande i lagen avsett brott, som dessförinnan begåtts, skola enligt den här givna regeln för åtalets anhängiggörande och målets behandling gälla bestämmelserna i tullstadgan. Samma regel föranleder ock därtill att tidigare begången förbrytelse skall bestraffas med tillämpning av tullstadgans bestämmelser, även där dessa leda till ett strängare bedömande än den nya lagen.

En dylik anordning, som skulle stå i avgjord strid mot eljest tillämpade regler på straff- och processlagstiftningens områden, synes icke vara att förorda, utan hemställes, att föreskrift här meddelas om upphävande, såvitt de avse brott, varom i förslaget är fråga, jämväl av § 168 och §§ 171—174 i 1904 års tullstadga samt att undantaget för brott, begånget före den föreslagna lagens ikraftträdande, uteslutes.

Sundberg:

Med hänsyn till de för tolkningen av gällande tullstadga såväl i de delar, om vilka nu är fråga, som jämväl i åtskilliga andra hänseenden synnerligen värdefulla utlåtanden, som av högsta domstolen avgivits den 11 april 1859, den 20 april 1864 och den 6 oktober 1903, hemställer jag, att dessa utlåtanden, vilka, såvitt känt, icke förefinnas i tryck, måtte till trycket befordras.

Förslaget till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m.

Sundberg:

Det föreliggande förslaget innehåller icke någon bestämning av vad som skall förstås med den däri använda beteckningen svenskt territorialvatten. Givetvis avses därmed detsamma, som i gällande tullstadga § 1 benämnes svenskt farvatten och i samma § mom. 2 beräknas sträcka sig till och med en geografisk mil (4 minuter eller 7,420 meter) från kusten eller ytterst därutanför liggande holmar och skär, som icke ständigt av vattnet översköljas, dock att i gränsvatten av mindre bredd än två geografiska mil gränslinjen anses sammanfalla med mittellinjen, såvida icke annorlunda är särskilt bestämt. Den sålunda angivna gränslinjen överensstämmer, såvitt angår västra kusten från Kullens fyr till norska gränsen, med gränsen för det fiskevatten utanför samma kust, i vilket genom kungörelsen den 5 maj 1871 fisket förklarats vara Sveriges innebyggare uteslutande förbehållet.

Mindre tillfredsställande synes väl vara, att icke genom den föreslagna lagen uttryckligen lagfästes den gräns, vars överskridande beläggas med straff, som kan uppgå till 2 års straffarbete. Men då begreppet svenskt territorialvatten utan närmare bestämning redan inkommit i lagstiftningen genom förordningen om straff för olovlig varuinförsel m. m. den 3 mars 1916, enligt vilken gränsens överskridande likaledes kan bestraffas med straffarbete i 2 år, torde förslagets standpunkt härutinnan kunna godtagas. Uppmärksammas må emellertid, att enligt nyssnämnda förordning, vilken icke är av allmän lags natur, åtal och beslag icke må äga rum, utan att Konungens befallningshavande i det län, där åtalet skall utföras, därtill giver lov, ett stadgande, som väsentligt förringar olägenheten därav att territorialvattnets gräns ej i författningen angivits.

Det må alltså antagas, att antydda brist i den föreslagna lagen icke skall behöva vålla någon svårighet, då det gäller att tillämpa densamma gentemot svenska undersåtar eller beträffande svenska fartyg. Dylik tillämpning lär dock endast undantagsvis ifrågakomma; lagen är huvudsakligen riktad emot utlänningar och av dem förda utländska fartyg; det är sålunda bedriven trafik, som skapat behovet av lagens tillkomst.

Att härutinnan göra lagen gällande med nödig effektivitet må befaras ofta nog stöta på betydande svårigheter.

Den avsedda territorialgränsen, den s. k. fyramilsgränsen, är icke

allmänt vedertagen i främmande stater. Tvärtom gäller i de flesta av dem en gräns, som sträcker sig en sjömil närmare landets kust, den s. k. tremilsgränsen. Att dessa stater utan vidare skulle foga sig i att svensk straffrätt utanför tremilsgränsen tillämpas å deras undersåtar eller å fartyg, som färdas under deras flagg, lär icke med visshet kunna förväntas. Under världskriget nödgades den svenska regeringen, ehuru väl utan uppgivande av sin principiella ståndpunkt beträffande fyramilsgränsen, finna sig i att endast tremilsgränsen ovillkorligen respekterades av de krigförande.

Denna omständighet blir särskilt betydelsefull därigenom att enligt förslaget fullbordat brott skulle föreligga i och med territorialgränsens överskridande, även om detta sker av fartyg under direkt fart från internationellt eller utländskt område till annat sådant område och utan att fartyget förankrar eller eljest gör uppehåll å resan inom det svenska vattenområdet. Ofta torde väl i sådant fall de faktiska omständigheterna utgöra hinder för att under resan antasta fartyget. Men därest på annat sätt blivit konstaterat, att fartyget å resan medfört rusdrycker, vilkas införsel till svenskt territorialvatten lagen förbjöde, kunde åtal därför sedermera väckas mot vederbörande.

Visserligen finnas redan förut i vår lagstiftning bestämmelser av liknande innebörd, som kunna göras gällande mot utlänningar, t. ex. § 6 mom. 2 i tullstadgan beträffande seglande fartyg, som medför tullpliktigt gods — detta dock endast då fartyget närmar sig svenska landet på mindre än en halv kilometers avstånd — och 3 § b) i ovan nämnda förordning den 3 mars 1916 angående fartyg, å vilket finnes till utförsel förbjudet gods. Stor varsamhet torde dock böra iakttagas i fråga om införandet av nya dylika bestämmelser, då internationella förvecklingar lätt kunna uppstå genom ovist nit vid bestämmelsernas handhavande.

Förbises må ej heller, hurusom jämväl i fråga om utländskt fartyg, som gör längre eller kortare uppehåll innanför den svenska territorialgränsen, svårighet att i avsett syfte tillämpa de ifrågasatta lagbestämmelserna kan yppas därav att, enligt vad som torde gälla såsom internationell rätt och i svensk rättspraxis fastslagits, fartyget självt utgör en del av det utländska territoriet. Med hänsyn härtill förefaller det tvivelaktigt, om beslag skall kunna äga rum av gods, som finnes ombord å fartyget, eller om därå må verkställas sådana undersökningar, som omförmälas i 12—15 §§ av den föreslagna lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Den nu ifrågasatta lagens effektivitet lär för övrigt, såsom ock

antytts i föredragande departementschefens yttrande till statsrådsprotokollet, näppeligen kunna förväntas bliva av synnerlig betydelse för Sveriges vidkommande. Den omständighet, att vederbörande, för att ej falla under lagen, måste låta fartyget uppehålla sig utanför territorialgränsen, en eller annan sjömil längre ut till havs än nu är vanligt beträffande fartyg, medelst vilka bedrives olovlig införsel av rusdrycker, torde icke vara av beskaffenhet att i avsevärd mån förhindra den florerande spritsmugglingen.

Då emellertid nu är fråga endast om en provisorisk lag, att gälla till utgången av år 1925, och densamma måhända kan i någon mån verka hindrande gentemot den pågående, i system satta insmugglingen av rusdrycker, samt med fog må antagas, att den visitations- och åtalsrätt den föreslagna lagen medger kommer att göras gällande allenast beträffande fartyg, som längre eller kortare tid uppehålla sig å svenskt vattenområde under sådana omständigheter, att uppehållet skäligen kan misstänkas vara tillkommet i syfte att från fartyget få rusdrycker olovligen införda i riket, anser jag mig, trots de av mig framförda betänkligheterna mot förslaget, ej böra avstyrka, att detsamma lägges till grund för proposition till riksdagen.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Den här föreslagna lagstiftningen erbjuder onekligen betydande vanskligheter med hänsyn därtill, att en stat inom sitt territorialvatten icke är så allenarådande, att den helt kan avstänga främmande fartyg från trafik därå; viss rätt att befara området anses tillkomma sådana fartyg. En förutsättning för att lagstiftningen skall kunna tillrådas är alltså, att denna rätt ej trädes för nära. Det förbud att till territorialvattnet införa rusdrycker, som skulle meddelas, lär emellertid kunna, på sätt vid 1 § av förslaget kommer att närmare utvecklas, förbindas med sådana undantag, att betänkligheterna i berörda hänseende få anses hävda.

Med avseende å möjligheten att genom lagstiftningen i mera väsentlig mån hämma den olovliga införseln av rusdrycker synes tvivel vara berättigat, men då den föreslagna författningen endast skall innefatta en försökslagstiftning av provisorisk natur, anse vi oss ej heller på denna grund böra avstyrka förslagets framläggande för riksdagen.

Rubriken.

Lagrådet:

I enlighet med numera iakttagen praxis beträffande rättsregler, tillkomna i den ordning § 87 regeringsformen bestämmer, torde ifrågasvarande författning böra benämnas lag.

1 §.

Thulin och Stenberg:

I fråga om önskvärdheten av att i författningen få närmare bestämt vad som skall förstås med rusdrycker hänvisas till vad i enahanda avseende yttrats vid 1 § av förslaget till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Stenberg och Kôersner:

Beträffande den omfattning, vari enligt 2 mom. a) rusdrycker, tillhöriga resande som medfölja farkost, må utan hinder av det i 1 mom. stadgade förbudet införas till svenskt territorialvatten, har föreslagits, att rusdryckerna må införas i den mån de prövas icke överstiga behovet under resan eller få införas jämlikt 10 § 4 mom. c) i 1917 års förordning angående försäljning av rusdrycker. Det torde vara lämpligare att angiva ifrågasvarande undantag såsom avseende rusdrycker, som prövas icke överstiga behovet under resan eller eljest enligt gällande stadgande må av resanden för eget bruk införas till riket.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

I 1 mom. läres erfordras ett fastställande av den betydelse, vari begreppet svenskt territorialvatten användes. I gällande tullstadga och jämväl annorstädes i svenska författningar är rikets sjöterritorium bestämt sålunda, att det sträcker sig till och med en geografisk mil från kusten eller ytterst därutanför liggande holmar och skär, som icke ständigt av vattnet översköljas. Även om denna s. k. fyramilsgräns icke kan anses hava vunnit internationellt erkännande och fastän en tremilsgräns är mera allmänt antagen i andra länder, synes det ej möta avgörande hinder att i förevarande fall lägga fyramilsgränsen till grund för bestämmande av sjöterritoriets utsträckning. Vi hemställa alltså, att angående tillämplighet av fyramilsgränsen upptages en bestämmelse, närmare utförd i enlighet med innehållet i tullstadgans § 1 mom. 2.

Genom författningen skulle, så att säga, tullgränsen, då det gäller rusdrycker, flyttas från kustlinjen ut till yttergränsen för det svenska

territorialvattnet. En sträng tillämpning av en sådan regel lärer, även med de föreslagna modifikationerna, kunna medföra onödiga svårigheter för den legitima sjöfarten, särskilt vad angår segelfartyg. För undanröjande av dessa svårigheter torde det vara nödvändigt att utvidga undantagen från förbudet sålunda, att därunder ej kan hänföras det fall, att farkosten går in över territorialgränsen under omständigheter, som angiva, att avsikten ej är att olovligen till riket införa de medhavda rusdryckerna. Intages en föreskrift i enlighet härmed i förslaget, synes det under 2 mom. b) av förevarande § angivna, mindre omfattande undantaget kunna uteslutas.

2 §.

Thulin, Stenberg och Kôersner:

Godtages den av oss vid 1 § föreslagna ändringen beträffande undantagen från förbudet, bör andra stycket av 1 mom. i förevarande § utgå.

Lagrådet:

Stadgandet i 2 mom. innehåller fullständiga regler angående farkosts förverkande i det fall, att därå fraktade rusdrycker skola dömas förverkade. För sådant fall kan fördenskull icke ifrågakomma någon tillämpning av bestämmelserna i 1 § 7 mom. b) av den föreslagna lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m. Åt sagda innebörd av 2 mom. i förevarande § skulle givas ett mera exakt uttryck genom att däri intagna bestämmelser betecknas såsom undantag från den i 1 mom. första stycket intagna huvudregeln och hänvisningen till 1 § 7 mom. av nämnda lag uteslutes, i sammanhang varmed lämpligen torde vidtagas den ändring, att den i 2 mom. angivna förutsättning om rusdryckernas förverkande hänföres allenast till lagen om straff för olovlig varuinförsel m. m.

3 §.

Stenberg:

Bestämmelsen, att lastrumsluckor ej må vid visitation öppnas, därest fara därigenom kan uppstå för farkostens säkerhet, synes kunna uteslutas, då, enligt vad av motiven till 2 § tullstadgan framgår, dylikt förbud icke i *berörda syfte* ansetts erforderligt i fråga om visitation, som enligt nämnda § företages i svenskt farvatten.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 april 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anmäler, efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, lagrådets yttrande den 3 dennes angående de till lagrådet den 13 januari 1923 remitterade förslagen till

- 1:o lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.; och
- 2:o förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m.

Föredraganden anför därvid:

Vad till en början angår förslaget till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m., hava i fråga om åtskilliga detaljföreskrifter anmärkningar eller andra uttalanden gjorts av lagrådet eller dess särskilda ledamöter.

Förslaget till lag om straff för olovlig varuinförsel m. m.

Jag behandlar i det följande respektive anmärkningar under paragrafnumren i det förslag, jag nu kommer att förorda.

Vid 1 § har lagrådet först ifrågasatt, huruvida icke det här och i 2 § 1 mom. av det remitterade förslaget förekommande uttrycket »den avgift, som för varan bort erläggas till tullverket» möjligen kunde böra förtydligas genom inskjutande av orden »för statsverkets räkning». Härigenom skulle förebyggas det tänkbara missförstånd, att under åberopade uttryck inbegreps viss av tullmyndigheter verkställd uppbörd av andra medel än statsmedel.

1 §.
(1 och 7 §§
i rem. försl.)

I avseende å lagrådets ifrågavarande ändringsförslag må erinras, att skatt å automobilgummiringar, vilken är avsedd att inrymmas under *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)*

paragrafens omhandlade bestämmelse, författningsenligt skall tillfalla till viss del rikets städer och till viss del vägdistrikten i de särskilda länen. Då emellertid nämnda skatt formellt har karaktären av en statsskatt och det av lagrådet ifrågasatta uttryckssättet vid sådant förhållande får anses tillräckligt tydligt utmärka, att skatten bör falla under bestämmelsen i fråga, synes anledning ej förekomma att på berörda grund motsätta sig den av lagrådet förordade omformuleringen, vilken i övrigt synes välgrundad.

Vid 1 § har lagrådet vidare, med erinran att 1 § 2 mom. samt 7 § av förslaget innehölle stadganden angående bestraffning av olovlig varuinförsel, som beginges av tulltjänstemän eller vissa andra tjänstemän i eller utom tjänsten, anført, hurusom dessa stadganden saknade nödig klarhet i visst avseende. Det vore nämligen ej tydligt, huruvida, där den olovliga varuinförseln tillika innefattade förbrytelse i tjänsten, denna förbrytelse skulle anses bestraffad genom tillämpning av nämnda stadganden eller om i dylikt fall sagda tillämpning skulle innebära straff allenast för tullförbrytelsen och den brottslige dessutom skulle för tjänsteförbrytelsen bestraffas enligt 25 kap. strafflagen. Lagrådet har framhållit såsom nödvändigt, att tydliga regler i detta ämne gäves. Detta skulle enligt lagrådets mening kunna ske sålunda, att innehållet i 7 §, så vitt anginge olovlig varuinförsel såsom huvudbrott, överflyttades till 1 § och där sammanfördes med bestämmelserna i 2 mom. rörande den, som är anställd å järnväg eller å färja, som kan medföra tåg, eller tjänstgör vid där anordnad postavdelning. Därjämte skulle i ett nytt sista mom. av samma paragraf stadgas, att, därest brott, som i paragrafen avsåges, tillika innefattade förbrytelse i tjänsten, därför skulle dömas till ansvar enligt allmänna strafflagen. Med denna anordning kunde vad i 7 § stadgades angående delaktighet utgå. Slutligen har lagrådet ifrågasatt, huruvida icke i strafflatituden för brott, som avsåges i 7 § 1 mom., borde intagas jämväl fängelse.

Lagrådets på en omfattande historisk utredning stödda bevisföring rörande innebörden av äldre tullstadgor i förevarande hänseende ger ej anledning till erinran från min sida. Beträffande nu rådande rättspraxis i fråga om gällande tullstadga synes ävenledes lagrådets argumentation ovedersäglig. Huruvida högsta domstolen vid sin granskning av det förslag, som föranledde sistnämnda stadga, utgått från samma uppfattning, förefaller mig däremot mera oklart. Det av mig i statsrådet den 13 januari 1923 åberopade, av lagrådet återgivna uttalande av en ledamot i högsta domstolen synes mig snarare giva stöd för en motsatt mening. Mot de positiva önskemål i ämnet, som av

lagrådet framlagts, har jag emellertid ej något att erinra. Jag vill särskilt framhålla, att, om straffskalan i nuvarande 7 § mildras enligt lagrådets förslag, ytterligare anledning finnes att biträda lagrådets hemställan i fråga om förevarande lagbestämmelsers uppställning. Jag har alltså låtit omredigera 1 och 7 §§ i den av lagrådet avsedda riktning.

Med anledning av de erinringar, som — likaledes vid 1 § — gjorts av två ledamöter av lagrådet var för sig mot det i förevarande bägge författningar brukade uttrycket »rusdrycker», har jag ansett detsamma genomgående böra utbytas mot orden »spritdrycker och vin». Därvid har jag beaktat, att enligt tidigare till riksdagen överlämnat förslag — i årets proposition nr 131 — maltdrycker skulle från och med den 1 oktober innevarande år icke vidare falla under begreppet rusdrycker enligt rusdrycksförsäljningsförordningen. Ändringen torde fördensskull få anses vara av i huvudsak formell innebörd. Något praktiskt behov att i nu förevarande författningar taga särskild hänsyn till maltdrycker lär för övrigt knappast förefinnas.

De av lagrådet förordade ändringarna i 5 mom. av 1 § har jag funnit böra iakttagas. I momentet stadgade böter böra således maximeras, därvid latitudens övre gräns lämpligen synes böra bestämmas till femhundra kronor. Därjämte finner jag det påtalade andra stycket av momentet kunna uteslutas. Huruvida, på sätt lagrådet ifrågasatt, ändringar i det i nämnda stycke avsedda syfte i stället böra vidtagas i vissa andra författningar, torde icke i detta sammanhang behöva tagas under omprövning.

Lagrådet har vid 2 § på anförda skäl hemställt, att innehållet i 8 § i det remitterade förslaget måtte få sin plats näst efter 1 §. Denna hemställan har synts mig böra beaktas.

2 §.

(8 § i rem.
försl.)

Det synes mig ej vara nödvändigt att, på sätt två särskilda ledamöter av lagrådet förordat, i förevarande sammanhang närmare ingå på frågan om vilka särbestämmelser som kunna erfordras med avseende å olovlig varuinförsel med luftfartyg. Härför synes böra avvaktas ännu någon tids erfarenhet beträffande lufttrafiken.

3 §.

rem.
försl.)

Den redaktionella ändring, som vid behandlingen av 2 § i det remitterade förslaget tre ledamöter av lagrådet påyrkat i fråga om förverkande av emballage m. m., har jag ansett böra vidtagas.

Den av lagrådet under 3 § framställda anmärkningen anser jag böra föranleda viss omformulering. Emellertid finner jag det knappast

4 §.

(3 § i rem.
försl.)

lämpligt att, såsom lagrådet ifrågasatt, låta orden »eller eljest» i början av 1 mom. utan vidare utgå. I stället synas böra införas orden »eller därefter», vilka torde giva ett mera adekvat uttryck åt vad som i det remitterade förslaget avsetts. Till straff enligt allmänna strafflagen lär nämligen ej kunna dömas under annan förutsättning, än att brottsligt uppsåt hos vederbörande kan bevisas. Nämda mom. avser emellertid uttryckligen även sådana fall, där dylik bevisning ej kan förebringas, och jag finner för min del ej skäl att stadga undantag från regeln i berörda mom. för annan händelse, än där vederbörande blir straffbar enligt allmänna strafflagen. Den i enlighet med lagrådets förslag ur första stycket utbrutna sista punkten, vilken kommer att utgöra ett särskilt tredje stycke i 1 mom. av den nya 4 §, torde även på ett tillfredsställande sätt giva uttryck åt den av mig nu angivna tankegången. Den omständigheten, att exempelvis avsändaren av den tullpliktiga varan kan ådömas straff enligt allmänna strafflagen, utesluter sålunda icke, att mottagaren kan bli straffbar enligt 1 mom.

7 §.
(6 § i rem.
försl.).

I enlighet med lagrådets önskan torde i lagtexten än tydligare, än som skett, böra utmärkas, att ansvar för delaktighet i brott mot 1 § 5 mom. ej kan ifrågakomma.

Med anledning av två ledamöters av lagrådet uttalanden i fråga om delaktighetsansvar för köpare av insmugglad vara vill jag framhålla följande. Därest någon särskild bestämmelse om köpares ställning i förevarande hänseende ej meddelas, blir densamma tydligen att bedöma enligt allmänna regler. Att köpare enligt dessa regler i vissa fall kan komma att bli straffbar såsom delaktig, synes mig ej uteslutat. Till stöd för denna min uppfattning kan jag åberopa vissa uttalanden av lagrådet vid behandlingen år 1921 av förslag till ändringar i rusedrycksförfattningarna (1921 års prop. nr 360 sid. 92). Att i förevarande ämne söka genom uttryckliga bestämmelser förekomma ett sådant resultat synes mig icke vara av omständigheterna påkallat.

9 §.
(10 § i rem.
försl.).

De anmärkningar av egentligen redaktionell natur, vilka lagrådet framställt vid 10 § i det remitterade förslaget, har jag ansett böra föranleda viss omformulering.

10 §.
(11 § i rem.
försl.).

Inom lagrådet hava från olika håll med skilda motiveringar uttalats betänkligheter mot upptagande i lagen av 2 mom. i 11 § av det remitterade förslaget. Då emellertid förevarande stadgande ger uttryck åt en redan gällande bestämmelse och detaljstadganden av mera administra-

tiv innebörd i alla händelser knappast kunna helt undvikas i denna lika litet som i åtskilliga andra lagar, har jag ansett nämnda betänkligheter ej böra föranleda ändring i förslaget.

Vissa av olika ledamöter i lagrådet framställda önskemål angående omformulering av 3 mom. synas mig böra tillmötesgåas.

Vid 13 § i det remitterade förslaget gjord anmärkning av redaktionell natur torde böra iakttagas.

12 §.

(13 § i rem. försl.).

Det av tre av lagrådets ledamöter avsedda förtydligande av 15 § i det remitterade förslaget har jag ansett böra vidtagas.

14 §.

(15 § i rem. försl.).

Lagrådets vid 17 § i det remitterade förslaget gjorda anmärkningar finner jag mig kunna biträda.

16 §.

(17 § i rem. försl.).

De anmärkningar, som av tre särskilda ledamöter av lagrådet framstälts vid 20 § i det remitterade förslaget, kunna i viss mån sägas giva uttryck åt principiellt divergerande ståndpunkter. Jag har ej av desamma funnit anledning till frågående av den princip, på vilken förslaget i denna del bygger. Mot en sänkning, på sätt två ledamöter av lagrådet ifrågasatt, av maximum för beslagarandelen till sammanlagt 500 kronor av böter och värdet å beslagtagen egendom talar, bland annat, den omständigheten, att vid fjolårets lönereglering för tullverket beslagarandelarnas bibehållande förutsattes och att det under sådana förhållanden knappast kan anses lämpligt att inskränka deras storlek utöver vad som skett i det remitterade förslaget.

19 §.

(20 § i rem. försl.).

I enlighet med lagrådets hemställan har jag funnit 23 § i det remitterade förslaget kunna utgå ur lagen. Bestämmelser i ämnet torde, i den mån sådana erfordras, kunna lämnas i administrativ väg.

23 § i rem. försl.

I fråga om slutstadgandet har jag funnit lagrådets erinringar böra föranleda ändring i enlighet med lagrådets hemställan.

Slutstadgandet.

Rubriken i förevarande förslag har ändrats i så måtto, att tillägget »m. m.» utesluts.

Rubriken.

Det av en ledamot i lagrådet uttalade önskemålet om tryckning av högsta domstolens yttranden i hithörande delar över äldre tullstadge-

Tryckning av vissa handlingar.

förslag har jag ej velat underlåta att tillmötesgå; och torde dessa yttranden böra fogas såsom bilaga till dagens statsrådsprotokoll.

Förslaget till
förordning
angående för-
bud i vissa
fall mot in-
förset av rus-
drycker till
svenskt terri-
torialvatten
m. m.

Vad härefter angår förslaget till förordning angående förbud i vissa fall mot införsel av rusdrycker till svenskt territorialvatten m. m., hava lagrådets ledamöter till en början gjort vissa erinringar av mera principiell natur. Ingen ledamot har dock avstyrkt förslaget. De farhågor för trakasserier och internationella komplikationer, som i avsevärd grad föranlett dessa erinringar, torde, synes det mig, väsentligen förringas, om till författningen göres ett tillägg i anslutning till en av en ledamot i lagrådet antydd tanke, nämligen att i fråga om åtal för brott mot författningen göra åtals anställande beroende av särskilt tillstånd av generaltullstyrelsen. Jag anser en 4 § böra upptaga bestämmelse härom.

1 §. De redaktionella jämkningar, som av vissa lagrådets ledamöter ifrågasatts beträffande 1 § 2 mom. a), synas mig böra iakttagas. Tillika bör i såväl 1 som 2 mom. uttrycket »rusdrycker» av skäl, som jag förut omnämnt, utbytas mot »spritdrycker och vin».

2 §. Det av tre ledamöter i lagrådet föreslagna borttagandet av straff i det i andra stycket av 2 § 1 mom. avsedda fall kan jag ej förorda, enär lagen därigenom torde förlora alltför mycket i effektivitet. Genom förut åberopade av mig föreslagna tillägg till lagen, avseende att generaltullstyrelsens tillstånd skall erfordras för anställande av åtal för brott mot densamma, torde i själva verket syftet med omhandlade anmärkning — nämligen att undvika trakasserier mot den lojala trafiken — tillgodoses.

Jag tillåter mig här erinra, att den betydelse, som ifrågavarande lagstiftning — på sätt jag den 13 sistlidne januari antydde i statsrådet — skulle komma att äga för Norge, skulle i högsta grad förringas, därest straffrihet i berörda fall medgäves.

Rubriken.

I avseende å förslagets rubrik har lagrådet framhållit, hurusom ifrågavarande författning borde betecknas såsom lag.

Denna anmärkning synes böra beaktas. Tillika torde av förut anförda grunder ordet »rusdrycker» böra utbytas mot »spritdrycker och vin», varförutom jag anser tillägget »m. m.» kunna falla bort. Författningens överskrift skulle alltså bliva »lag angående förbud i vissa fall mot införsel av spritdrycker och vin till svenskt territorialvatten».

Då behandlingen av nu ifrågavarande båda lagförslag tagit längre tid, än som från början förutsetts, torde tiden för ikraftträdandet böra framskjutas en månad.

**Ikraft-
trädandet.**

Jag anser berörda lagförslag böra framläggas för årets riksdag utan hinder därav, att den i § 54 riksdagsordningen stadgade tid för propositioners avlämnande gått till ända.

Under förmälan, att han låtit vidtaga de av honom förordade ändringarna i bägge ifrågavarande lagförslag, uppläser föredraganden de sålunda omarbetade förslagen, varefter föredraganden hemställer, att desamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga litt. vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Fritiof Englund.

Bilaga.**Transumt.**

Note ur protokollet över ett justitieärende, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol måndagen den 11 april 1859.

Sedan Kungl. Maj:t medelst nådig remiss den 21 maj nästlidet år, tecknad å ett av generaltullstyrelsen avgivit underdånigt memorial med därvid bilagt förslag till tullstadga, behagat infordra högsta domstolens utlåtande över de i nämnda förslag intagna ansvarsbestämmelser, därvid högsta domstolen tillika borde anmäla vad möjligen emot samma förslag kunde, med avseende på allmänna lagstiftningsgrunder, vara att anmärka; samt förslaget med därtill hörande handlingar, jämlikt högsta domstolens beslut den 25 november 1858, emellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat; så företogs nu ärendet till slutlig behandling; därvid högsta domstolen fann omförmälda, detta protokoll i avskrift bilagda, förslag, såvitt det utgjorde föremål för högsta domstolens granskning, föranleda till följande anmärkningar:

Vid 1 och 2 §§.

Justitieråden Alexanderson och hans excellens herr Günther yttrade: "Om meningen är, såsom orden innebära, att här givna föreskrifter skola tillämpas på alla både *in-* och *utgående* fartyg och jämväl på dem, som endast *passera* svenska kusten, bör, till undvikande av missförstånd, sådant tydligen utmärkas därigenom, att avdelningens rubrik, som inskränker dess föremål till sjöfarten och varuinförseln *från* utrikes ort, nedflyttas näst framför 3 §, där dithörande stadganden först börja.

Tvivelaktigt torde dock bliva, huruvida den i 2 § ått svenska tulltjänstemän uppdragna visitations- och bevakningsrätten kan göras gällande mot utländska fartyg, som utan destination till eller från Sverige kommit under sin segling in i svenskt farvatten, till exempel i Öresund eller på annan öppen kust; och innehållet av 2 § torde således i alla händelser tåla någon inskränkning i fråga om nämnda visitations- och bevakningsrätt.

Med avseende härå och då de för bevakningen å alla *utgående* fartyg nödiga föreskrifterna förekomma i påföljande avdelning av förslaget, samt de särskilda föreskrifter, som tarvas för sjöfarten med smärre båtar utan avseende på destination, fått sin särskilda avdelning längre fram, synes lämpligast att vid bestämmande i 2 § av de rättigheter, som må tillkomma tullverkets tjänstemän i och för den i 1 § omförmälda tillsyn, de väl berättigas att gå ombord å alla i svenskt farvatten anträffade fartyg och taga kännedom om de till fartyg och last hörande handlingar, för att inhämta resans bestämmelse, men att rättigheten att verkställa visitation och anställa bevakning eller sätta fartyget under försegling inskränkes till de fall, att ett från utrikes ort ankommet fartyg finnes destinerat till svensk hamn eller inom skärgård anträffas."

Högsta domstolens övriga ledamöter deltog ej i denna anmärkning.

Vid 18, 19 och 20 §§.

Då meningen väl icke är att göra skepparen ansvarig för vad medföljande passagerare kunna hava i sina koffertar och kappsäckar, eller ålägga honom att på märkrullan upptaga sina egna och skeppsfolkets klädespersedlar eller andra enskilda tillhörigheter, ansåg högsta domstolen angeläget, att 18 § får tillämpning, icke på allt gods, som finnes i fartyget, utan endast på sådant, som enligt 12 § bort i märkrullan upptagas, men därifrån blivit uteslutet.

Vid 24 §.

Hans excellens herr Günther yttrade: »Då skillnad här göres emellan *förtegrad* och *förstucken* vara, samt med den senare skall förstås endast den, som finnes undan-gömd i en kolly, vars innehåll blivit av emottagaren såsom obekant angivet och vilken således måste anses vara utan ordres ankommen, i kommission för den utländske gods-ägarens räkning, synes något bötesansvar för den förstuckna varan icke kunna emot-tagaren åläggas, utan borde i stället hela kollyn då vara förverkad; varjämte 2 mom. endast borde avse förtegrade varor.»

Högsta domstolens övriga ledamöter deltog ej i denna anmärkning.

Vid 77 §.

Högsta domstolen avgav i avseende härå följande yttrande: "Här talas endast om förpassade fartyg, ehuru föreskrifterna äro av den beskaffenhet, att de äga till-lämplighet även på de förpassningsfria. Rättigheten för tullverkets tjänstemän att, var helst ett fartyg anträffas, gå ombord och avfordra skepparen upplysning om hans resa och laddning, ävensom att anställa den visitation, som lastens beskaffenhet kan med-giva utan lossning, måste, i fråga om både den inrikes och utrikes sjöfarten, gälla alla fartyg lika; och någon befrielse därifrån bör lika litet som från den i 76 § omtalade visitationsskyldigheten vid inloppsstationerna kunna äga rum i vidsträcktare mån än i 55 och 90 §§ blivit ångfartygen särskilt förunnad; men samma förhållande är ock med den be-vaknings- och förseglingskontroll, som fartyget under resan skall vara underkastat. Ändamålet därmed, så vitt den avser inrikes trafiken, kan ej vara annat, än att för-hindra, att obehörigen inlastat gods må kunna i skärgårdarna hemligen lossas, och ett så beskaffat underslev kan lika väl förövas av en icke förpassad skeppare. Anser man så-ledes denna särskilda kontroll, utöver den, som innefattas i visitationsrätten och an-svaret för all olaga lossning, fortfarande vara vid den inrikes sjöfarten behöfvlig i av-seende på förpassningsskyldiga fartyg, så förefinnes samma behov i avseende på de förpassningsfria. Men i en sådan utsträckning har den hittills icke varit föreskriven, och skulle icke heller utan åtskilliga olägenheter kunna införas, varför det torde för-tjäna att tagas i övervägande, huruvida icke den ifrågavarande kontrollen snarare borde jämväl för den förpassningsskyldiga trafiken försvinna, särdeles som den numera lärers högst sällan utövas.

På grund härav hemställes alltså, att de två första momenten i 77 § må utbytas emot den allmänna föreskrift, att vad vid utrikes sjöfart i det föregående blivit stadgat om rätt för tullverkets tjänstemän och betjante att var som helst ett fartyg anträffas gå ombord och avfordra skepparen redo för hans resa och laddning, ävensom att an-
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

ställa visitation, skall gälla jämväl för all inrikes sjöfart på saltsjön. Skulle man emellertid anse nödigt att för framtiden i samma omfång som hittills bibehålla den ovan nämnda bevaknings- och förseglingskontrollen, så behöver man blott tillägga det stadgande, att förpassningsskyldig skeppare därjämte skall vara pliktig att, då ombord anländ tullbetjänt eller tullkammaren vid inloppsstation efter verkställd visitation finner sådant nödigt, låta fartyget under resan till lossningsorten åtföljas av tullbevakning eller hava lasten eller någon viss del därav under tullverkets försegling, varom, då försegling sker, anteckning jämte uppgift på sigillens antal bör å huvudpasset göras.

Vid 148—154 §§.

I nu gällande författningar göres en väsentlig skillnad mellan strandfynd eller strandvrak, varmed förstås sådant på strand uppkastat eller i vattnet flytande gods, vartill någon ägare ej är känd, och bottenfynd, eller sådant av ägaren övergivet gods, som måste från sjöbotten upphämtas. Båda slagen hava väl blivit ställda under tullverkets uppsikt och vård under den tid ägaren har att anmäla sig till godsets återfående, men i övrigt äro föreskrifterna i flera delar olika. Om förra slaget gälla ännu huvudsakligen sjölagens äldre stadganden, varemot om det senare särskilda författningar blivit utfärdade för att uppmuntra enskilda personer att på bottenfynds upphämtande använda arbete och kostnad.

Men alla föreskrifter om såväl strandvrak som bottenfynd höra, så vitt de icke avse tulltjänstemännens åligganden i och för den åt dem uppdragna uppsikt och vård, rätteligen under sjölagen och finnas även i förslaget till ny sjölag upptagna. Med avseende härå tillstyrkte högsta domstolen därför, att hela 6 kap. i den föreslagna tullstadgan uteslutes, och att endast i slutet av nästföregående kap. intages en paragraf, som rörande strandfynd eller strandvrak och bottenfynd hänvisar till vad i sjölagen eller eljest finnes särskilt stadgat, varemot tulltjänstemännens ovannämnda åligganden ansågos böra i tjänstgöringsreglementet upptagas.

Vid 156 § 3 mom.

Högsta domstolens flesta ledamöter förenade sig om följande yttrande:

Angående förverkande av sådana fartyg, som begagnas för direkt varuinförsel från utrikes ort, torde något vidare ej heller behöva stadgas, än vad som förekommer i 9, 42 och 75 §§ av förslaget. Men annat förhållande är med de mindre farkoster och båtar, som nyttjas antingen för att vid olaga lossning föra godset i land, eller för att vid kust eller i skärgård vidare forsla det från ett hemligt upplagsställe till ett annat. Dylika farkoster äro i allmänhet, likasom dragare och körredskap vid landväga transport, att betrakta såsom medel för vidare fortskaffning av redan i riket olovligen infört gods, och böra alltså med de senare sättas i samma kategori. Huruvida åter ägaren av så beskaffade forslingsmedel, då han icke tillika är godsägare, må kunna i något fall dömas sin egendom förlustig, måste dock i främsta rummet bero därpå, om han kan övertygas att hava ägt kännedom om forslingens olagliga ändamål. Ty även om man erkänner den av tullstyrelsen hyllade åsikten att tullförsnällning bör anses lika med stöld, och om man till följd härav vill göra jämväl den befattning, som med godset tages, sedan det i riket inkommit, straffbar; så kan man likväl icke rättsenligt utsträcka större eller mindre del av ansvaret till den som visar sig vid sina åtgärder hava varit

i god tro. Kan däremot en forslare icke göra antagligt, att han är i god tro, vilket vill säga, att omständigheterna äro sådana, att han måste anses hava ägt kännedom om godsets olovliga införande, eller åtminstone skälig anledning att sådant misstänka, så har han genom sin åtgärd att medelst godsets fortskaffande främja brottet, gjort sig däruti så delaktig, att forslingsmedlets förlust med rätta bör drabba honom, liksom godsägaren själv.

Väl kan det enligt denna grundsats för forslares ansvarighet stundom inträffa, att ägaren av en båt eller ett par dragare, som till forsling av olovligen infört gods blivit begagnade, skall kunna undskylla sig därmed, att begagnandet skett utan hans vetskap, och att han, då en sådan vetskap ej kan bevisas, undgår det ansvar, som bort drabba honom; men äventyret härav för samhället är vida mindre, än av orättvisan i ett stadgande, som låter även den oskyldige med sin egendom ansvara för en annans förbrytelse, och sannolikt skola i de flesta fall utvägar icke saknas att övertyga en verkligen brottslig forslare eller ägare av därvid begagnade forslingsmedel om sådan medvetenhet, som gör honom till ansvar förfallen. — Vid antagande av nämnda grundsats behöver man för övrigt icke i avseende på dragare och körredskap göra någon skillnad, som i förslaget skett, mellan den forsling som verkställes omedelbart från lossningsställe eller riksgräns, och den som sker på något längre avstånd därifrån, vilken skillnad, utom det den är alltför obestämd för att icke i tillämpningen medföra svårigheter, därjämte måste bli av ingen eller ringa betydelse, då, enligt 173 § i förslaget, undersökning och beslag av olovligen infört gods, som är under forsling, ej får äga rum på längre avstånd från kust eller riksgräns än en mil.

Med avseende å vad sålunda blivit yttrat, och enär de stadganden, om vilka här är fråga, i allmänhet ej äro tillämpliga vid en olovlig utförsel, samt de ej heller i något fall synas behövlige för annat ändamål än att försvåra utvägarna till en olovlig införsel, tillstyrkes alltså, att 3 mom. i 156 § må erhålla följande lydelse:

Mindre farkoster och båtar, som vid olovlig varuinförsel begagnas för att från större fartyg föra godset i land eller för att vid kust eller i skärgård föra det från ett till annat upplagsställe, skola, då godset under forslingen anträffas och bör anses förverkat, jämväl vara förbrutna, så framt de tillhöra godsägaren eller annan, som finnes hava ägt kännedom om den olovliga införseln, eller skälig anledning att den misstänka. Lag samma vare om dragare och körredskap, som nyttjas för landväga transport av olovligen infört och beslag underkastat gods, vilket under forslingen påträffas.

Justitierådet Alexanderson var härifrån i så måtto skiljaktig, att justitierådet, för att, vad fartygen angår, giva stadgandet mera bestämdhet, och för att ej här upprepa, vad redan i föregående §§ innefattas, hemställde, om icke lydelsen av nu förevarande moment kunde bli följande: Farkoster av den i 9 § senare mom. omnämnda beskaffenhet, vilka begagnas att vid kust eller i skärgård, från ett till annat upplagsställe, föra insmugglat och förverkat gods, skola, då godset under forslingen anträffas, jämväl vara förbrutna, så framt etc.

— — — — —
Vid 158 §.

Vad i senare punkten av denna § blivit ur nu gällande författning upptaget om ansvar å den, som håller till salu eller döljer olovligen infört gods, har i de äldre författningarna egentligen haft avseende på förbjudna varor, av den beskaffenhet, att de, även sedan de i riket inkommit, kunde åtskiljas från de lovgivna och därför ansågos

aldrig böra ansvarsfritt kunna innehavas eller till annan föryttras. Men då numera det icke är möjligt att skilja några tullförsnillade varor, sedan de väl hunnit i landet spridas, från dem, som blivit till tullbehandling behörigen anmälda, med mindre än att de äro stämpelbara och befinnas ostämplade, samt om dessa senares innehavande och försäljning blivit särskilt stadgat i 165 § av förslaget, ansågs det bliva utan allt ändamål och endast vilseledande att här bibehålla det äldre förbudet, såsom tillämpligt på allt olovligt infört gods. Till följd härav hemställde högsta domstolen, att senare punkten i 158 § måtte inskränkas till följande lydelse:

Lag samma vare om den som, efter verkställt beslag å tullförsnillat gods, det samma undansticker eller förbyter.

— — — — —
Vid 165 §.

— — — — —
Enär var och en person på landet, som befinner sig inom en mils avstånd från kust eller riksgräns, enligt 173 § skall fortfarande överallt, utom i enskilda boningsrum vara visitation underkastad, och denna visitationsrätt jämväl efter 174 § kan utsträckas till alla i hela riket på landet belägna förvaringsrum, som icke kunna till boningsrum hänföras, fann högsta domstolen det således bliva för rättvisans bevarande av vikt, att här i 165 §, som bestämmer i vilka fall blotta innehavandet skall medföra ansvar, därifrån undantagas de händelser, då det gods, som innehaves utan att hållas till salu, finnes icke så överstiga innehavarens behov och villkor, att någon olovlig avsikt hos honom uppenbarligen röjes.

— — — — —
Vid 174 §.

Jämte det högsta domstolen erinrade, att ordet: "strandterritorium" här icke har samma betydelse, varunder det rätteligen förekommer i 53 §, och i allt fall icke kan lämpas på riksgräns, vadan det borde utbytas mot orden: *avstånd från saltsjön eller riksgräns*, anmärktes vidare, att behörigheten hos de i denna § uppräknade tjänstemännen att anställa visitation icke blivit inskränkt inom varderas tjänstgöringsdistrikt, ehuru sådant, liksom i nu gällande förordning, torde böra ske, så framt de icke för särskilda fall fått ett vidsträcktare förordnande, eller omständigheterna påkalla en misstänkt varu-transporters förföljande inom nästgränsande distrikt. Och som ordställningen i 2 mom., där det heter: "Då behörig person ämnar i stad företaga sådan undersökning, som här säges", lämnar rum för en sådan tydning av 1 mom., att visitation skulle kunna av kronofogde, tullkammareföreståndare eller kustchef anställas i de hus och lägenheter, som uppräknas i 2 och 3 mom. av 173 §, evad de äro belägna i stad eller på landet, vilket dock icke, enligt motiverna, är förslagets mening, syntes en slik anledning till missförstånd böra förekommas genom tillägg av orden *på landet* i slutet av första momentet.

. Vid 176 §.

För mera tydlighet och noggrannhet i uttrycket ansågs i 2 mom. orden: "ovanuppräknade rum och lägenheter" böra utbytas mot orden: *de i 173 och 174 §§ omförmälda rum och lägenheter*. Och som angående påföljden för husägares vägran att, ehuru närvarande, lämna undersökningsmannen det inträde, vartill han är berättigad, finnes sär-

skilt stadgat i 182 §, syntes 3 mom. i 176 § endast böra omfatta det fall, att husets ägare håller sig undan eller eljest är frånvarande och icke kan anträffas.

Ex protocollo:
Oscar David Egge.

Transumt.

*Note ur protokollet över justitieärenden, hållet i Kungl. Maj:ts högsta domstol
onsdagen den 20 april 1864.*

å Första rummet

Närvarande:

Justitieråden CRAMÉR, BERG, CARLSON, WRETMAN, NAUMANN, VON HOFSTEN, RABE.

Sedan Kungl. Maj:t medelst nådig remiss den 26 februari innevarande år, tecknad å ett av generaltullstyrelsen avgivet underdånigt memorial, med därvid fögat förslag till förnyad tullstadga, behagat infordra högsta domstolens utlåtande, huruvida och i vad mån ändringar i samma förslag må, till följd av Kungl. Maj:ts den 16 och 23 i samma månad utfärdade nya straff- och sjölagar eller eljest med avseende å nu antagna lagstiftningsgrunder vara av behovet påkallade, samt, jämlikt högsta domstolens beslut den 18 sistlidne mars, handlingarna i ärendet emellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat; så företogs nu samma ärende till avgörande; varande omförmälda förslag detta protokoll bilagt.

Av högsta domstolens flesta ledamöter, justitieråden Cramér, Berg, Wretman, von Hofsten och Rabe, framställdes mot förslaget följande anmärkningar, nämligen vid

§ 156.

I avseende å den överskrift, som genom orden "angående ansvar för olovlig varuinförsel" blivit given åt den avdelning, som börjar med förevarande §, anmärktes, att, då fråga här vore endast om olovlig införsel av varor, sådant ock borde i nämnda överskrift utmärkas genom utbyte av ordet "varuinförsel" emot "varuinförsel", vilket, till förekommande av missförstånd, så mycket hellre borde ske, som omedelbart därefter eller i början av § 156 förekommer uttrycket "slik förbrytelse". Beträffande ansvaret för olovlig varuinförsel har redan förut fästats uppmärksamhet på nödvändigheten att, till förekommande att detsamma ej må kunna bli lindrigare än den i allmänna strafflagen antagna minsta bot, ett minimum bestämmes, varunder bötesbeloppet ej må sättas. Att, såsom nu, i överensstämmelse med hittills gällande lag, blivit föreslaget, göra straffet

uteslutande beroende av den införda varans värde, syntes ej vila på fullt giltig grund. Ej själva varan, utan tullavgiften därför är det, som lurendrejaren sökt undansnilla, och då tullen ej alltid bestämmes efter värdet, utgör detta senare således ej någon lämplig mätare å den med lurendrejeribrottet åsyftade skadan. Den, som olovligen inför en vara av jämförelsevis ringa värde, kan ju därigenom ofta undandraga staten en större tullavgift, än den, som begår samma brott med en dyrbarare, ehuru med lägre tull belagd, vara, och, om avseende fästes å det objektiva i brottet, synes någon anledning då ej förefinnas, varför straffet för den förre, som redan genom varans förverkande tillskyndas en större förlust än den senare, därjämte skall dömas till ett högre bötesansvar. På grund härav och då ej vid lurendrejeribrott mer än vid andra försnillningar det försnillades belopp synes böra utgöra enda måttstocken för straffets mätande, tillstyrktes, att även för detta brott latitud i straffbestämmelsen måtte införas, varvid hinder ej torde möta att, om så anses nödigt, låta maximum av böterna bliva beroende vare sig av varans värde eller tullavgiften. Om denna åsikt godkännes och latituden göres tillräckligt rymlig, skulle även särskilt förhöjt ansvar för andra resan sådan brottslighet kunna undvaras.

I fråga om det för tredje resan olovlig varuinförsel föreslagna straff syntes den nu i strafflagen allmänt antagna grundsats att ej för samma brott på en gång tillämpa både böter och urbota straff jämväl här böra följas; ävensom vidare erinrades, hurusom föreskriften, att den, som till fängelse dömes, bör under fängelsetiden hållas till allmänt arbete, står i strid emot 7 § i förordningen om nya strafflagens införande, enligt vilken, efter denna lags inträdande i gällande kraft, ej vidare till fängelse med arbete dömas må. Tilläventyrs skulle emellertid, om böter för tredje resan lurendrejeri ej vidare tillämpas, det i övrigt föreslagna straffet av fängelse i högst två år i vissa fall kunna anses för lindrigt, men detta kunde avhjälpas, om straffarbete under lika tid jämväl alternativt såsom påföljd för brottet stadgades. Till undvikande av onödig stränghet ansågs dock tillämpningen av det urbota straffet ej böra bliva ovillkorlig, utan, vid särdeles mildrande omständigheter, det för brottet i allmänhet utsatta bötesstraff även kunna vid tredje resan förnyad brottslighet få användas.

§ 157.

Denna § borde, i händelse straffet för lurendrejeri ändras i överensstämmelse med vad därom hemställt blivit, uteslutas och syntes, även om denna hemställan ej godkännes, vara överflödig.

§ 158.

Då stämpling av införtullade varor numera ej äger rum och den, som emottager utländska varor, således ej är i tillfälle att bedöma, om tull därför blivit erlagd eller ej, syntes icke heller innehavandet eller föryttrandet av en tullförsnillad vara böra i och för sig till ansvar föranleda. Stadgandet i sista punkten av denna § torde därför böra inskränkas till det fall, då någon, sedan olovlig införsel skett, med vetskap därom, varit gärningsmannen behjälplig att godset dölja, förbyta eller föryttra.

§ 159.

För varje en tjänstemans överträdelse av de honom åliggande tjänsteplikter, evad den sker av uppsåt eller vårdslöshet, innehåller allmänna strafflagen tillfyllestgörande

ansvarsbestämmelser, och om överträdelsen tillika innefattar annat brott, bör detta, enligt de i 25 kap. 18 § och 4 kap. 2 § nämnda lag uttryckta grunder, därjämte särskilt bestraffas. Om således en tjänsteman genom missbruk eller åsidosättande av sina ämbetsåligganden förövar luren drejeri eller befrämjar sådant brotts begående av annan, måste han för vartdera av dessa brott, luren drejeri och tjänstefel, till särskilt straff dömas, och ansvaret för den förstnämnda av dessa båda förbrytelser, vilket allena tillhör tullstadgan att upptaga, bör följaktligen utsättas utan hänsyn till det tjänstefel, som tillika må vara förövat. Att i allt fall ansvaret för tulltjänstemän och andra, till vilkas tjänsteplikt just hör att övervaka, förhindra och åtala luren drejerier, då de själva med sådan förbrytelse beträdas, bör bli va högre, än det därför i allmänhet bestämda, må väl vara billigt, men, vid betraktande av vad ovan blivit yttrat, syntes dock det i nämnda hänseenden här föreslagna straff, däri ansvar för den tjänsteöverträdelse, som tillika må hava ägt rum, ej får anses inbegripet, icke stå i rättvist förhållande till brottets art och de straff, som för andra jämförliga brott i allmänna strafflagen bestämmas. Jämte hemställa att sista punkten i 1 mom. av denna §, som endast angår försummelse eller vårdslöshet i tjänsteutövning, måtte uteslutas, ansågs därför ansvaret för den i övrigt i samma mom. omförmälda förbrytelse böra nedsättas till straffarbete från och med 6 månader till och med 2 år, eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, till sådant arbete i högst 4 år. Då således straffarbete ändock alltid borde å brottet följa och den brottslige följaktligen enligt 25 kap. 20 § strafflagen jämväl komme att tillika dömas till avsättning, torde något särskilt stadgande härom i tullstadgan ej behövas, och att med straffet förena förlust av medborgerligt förtroende eller ovärdighet att vidare i rikets tjänst nyttjas syntes för ett brott av ifrågavarande beskaffenhet ej vara lämpligt.

Men, om även den nu föreslagna straffnedsättning godkännes, syntes dock ifrågavarande stadgande icke, såsom i förslaget skett, böra utsträckas även till de vid postverket eller järnvägsstyrelsens trafikavdelning anställda tjänstemän eller militärer, som till postförsling äro kommanderade. Dessa tjänstemän kunna nämligen ej, åtminstone annat än undantagsvis, anses hava till tjänsteåliggande att övervaka och förhindra luren drejerier, och å dem är således ej den grund, som, vad tulltjänstemän angår, föranlett skärpning i straffet för sådant brott, tillämplig. Om ock en eller annan av postverkets eller järnvägsstyrelsens tjänstemän, på grund av sin befattning, skulle kunna bereda sig en lättare utväg att begå tullförsnillning, lär han ej för ett sådant missbruk av sin tjänst kunna undgå särskilt ansvar och i allt fall torde därifrån ej kunna hämtas giltig anledning till skärpning i straffet även för övriga vid nämnda verk anställda ämbetsmän och betjante. Att t. ex. å en kanslist vid poststyrelsen eller en biljettförsäljare vid järnvägen, om dessa vid återkomst från en utländsk resa skulle försöka att utan tullavgifts erläggande införa några varor, ovillkorligen tillämpa straffarbete och avsättning, skulle onekligen innebära en onödig stränghet, som ej av rättvisa kunde försvaras, och det ansågs därför vara av högsta vikt, att stadgandet endast kommer att avse sådana tjänstemän eller betjante, som vid tullverket äro anställda eller eljest hava till omedelbart åliggande att övervaka och beivra tullförsnillningar. Då slutligen strafflagen 25 kap. 20 § bestämmer de fall, då tjänsteman för brott, begångna i eller utom tjänsten, bör till avsättning dömas, samt något tillägg till eller ändring i de härför stadgade grunder ej lär genom tullstadgan böra meddelas, torde vad 2 mom. av förevarande § i detta avseende innehåller böra uteslutas.

§§ 160 och 161.

Att såsom påföljd för brott stadga förlust av burskap eller näringsrättighet och således för framtiden beröva den sakfällde den för honom kanske enda utvägen till försörjning, torde i allmänhet icke kunna anses lämpligt och förty ej heller vidare böra i lag sanktioneras, där ej, såsom förhållandet t. ex. är i det uti 22 kap. 3 § strafflagen avsedda fall, brottets egen natur föranleder därtill, att en sådan påföljd må anses vara av omsorgen för den allmänna säkerhetens tryggande betingad. Något sådant särskilt förhållande äger dock icke rum i avseende å det brott, varom nu är fråga, eller olovlig införsel av varor; och tillstyrktes därför, att ifrågavarande bägge §§ måtte ur den föreslagna författningen utgå.

§ 162.

Med åberopande av vad vid nästföregående §§ blivit anmärkt och då frågan om mistning av allmän tjänst eller ovärdighet att taga del i val, som medborgerligt förtroende utmärka, eller därvid själv komma under omröstning, borde bedömas enligt strafflagens stadganden om avsättning samt förlust av medborgerligt förtroende, torde såsom ansvarsbestämmelse här blott böra stadgas, att, där ej brottet, enligt allmän lag, vore med högre straff belagt, skulle dömas till ansvar såsom för olovlig varuinförsel eller, om straffet i sådant fall vore beroende av godsets värde, men detta ej kunde utrönas, till böter inom viss utsatt latitud, vars minimum och maximum syntes böra bestämmas med avseende å den i § 131 förekommande straffbestämmelse för det fall, att transitgoods under sjöväga transport förkommer.

§ 164.

Med avseende å de i förordningen om nya strafflagens införande och vad i avseende därå iakttagas skall meddelade föreskrifter om häktning, ansågs denna § här vara överflödig och kunna utgå; men, om den dock skulle bibehållas, borde densamma bringas till överensstämmelse med nämnda förordnings stadganden i ämnet.

§ 173.

Riktigheten av den här gjorda hänvisning till § 183 berodde av det beslut, som i avseende å samma § kunde komma att fattas.

§ 174.

Då 1:sta punkten av 2 mom. torde kunna så förstås, som skulle den, hos vilken olovligen infört gods vid undersökning anträffas, vara i allmänhet därför underkastad ansvar, men detta icke lär vara förhållandet i annat fall, än om han befinner sig brottslig efter 156 eller 158 §, samt då, om meningen åter är, att den jämlikt stadgandena i nämnda §§ brottslige skulle, i händelse undersökningen börjat å annan tid, än i 1:sta mom. sägs, icke vara förfallen till annan påföljd, än förlust av det anträffade, olovligen införda, godset, en dylik föreskrift syntes sakna giltigt skäl, hemställdes, att omförmälda punkt måtte utgå.

§ 175.

I överensstämmelse med vad vid föregående § blivit anført, syntes även sista punkten i denna § böra uteslutas; och, med hänseende till innehållet av 10 och 11 §§ i 11 kap. av nya strafflagen, torde jämväl 1:sta punkten kunna utgå.

§ 178.

Enär de förbrytelser, om vilka här talas, äro hänförliga under stadgandena i 10 kap. av nya strafflagen, tillstyrktes, att hela senare mom. samt straffbestämmelsen i 1:sta mom. måtte uteslutas, och att, i följd därav, §:n i övrigt måtte omredigeras, såframt ej densamma kunde alldeles utgå.

§ 183.

Då denna § icke innefattade någon självständig lagbestämmelse utan endast innehölle en av sammanhanget i tullstadgan eller av ändamålet med ifrågavarande lagstiftning icke betingad erinran om vad annorstädes vore stadgat för den händelse, att tulltjänsteman eller tullbetjänt gör våld eller orätt under utövningen av sin tjänst, ansågs denna § böra ur den föreslagna författningen uteslutas.

§ 186.

Även denna § ansågs böra utgå. För samtliga i de 3 första mom. omförmälda förbrytelser funnos nämligen i 10 kap. strafflagen meddelade ansvarsbestämmelser, i väsentlig mån avvikande från de här föreslagna, och, vad anginge 4:de momentets särskilda bestämmelse om straff vid iteration, vore detta stridande mot de grunder, som i strafflagen vore antagna.

§§ 188 och 189.

Härvid hemställdes, om ej, i stället för de här meddelade stadganden, hänvisning, i fråga om förvandling av böter, kunde ske till vad därom stadgas i strafflagen; men, om denna hemställan ej godkännes, torde dock, på de vid § 156 anförda skäl, ur sista mom. av § 189 böra uteslutas stadgandet, att fången skulle under strafftiden till lämpligt arbete hållas.

§ 193.

I händelse av bifall till de här ovan framställda anmärkningar vid de §§, som i 1:sta punkten av förevarande § avsågos, bleve därav en följd, att samma punkt borde uteslutas samt 2 punkten erhålla en efter nämnda förändring lämpad jämkning i redaktionen.

Förutom de sålunda gjorda anmärkningar, ansågo sig högsta domstolens ovanbemälda flesta ledamöter vidare böra erinra om de flera i förslaget antagna skiljaktiga grunder för fördelning av dömda böter, varom stadganden finnas spridda på en mängd särskilda ställen, såsom i §§ 21, 44, 118, 168, 173, 174, 177 och 187. Genom antagande i stället av nya strafflagens grundsats, att alla böter skola tillfalla kronan, skulle ej mindre ifrågavarande författning vinna i enkelhet och reda, än även den fördel kunna erpnås, att genom utdelning ur den fond, som av de influtna bötesmedlen bildades, särskilda tullbetjante för nit i tjänsten eller enskilda för deras angivelser kunde belönas efter rättvisare grunder, än den ofta av en ren tillfällighet beroende upptäckten av en tullförsnilling. I sammanhang härmed ansågo sig högsta domstolens nämnda ledamöter böra fästa uppmärksamhet å den oegentlighet i redaktionen, att på några, men ej alla ställen i förslaget, där latitud i straffbestämmelserna förekomme, orden "efter omständig-

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

heterna“ blivit, såsom en slags ledning för domaren, tillsatta. Inkonsekvensen i användandet av detta uttryck kunde dock göra detsamma förvillande, och, då det i allt fall vore fullkomligt överflödigt, ansågs detsamma böra uteslutas.

Ex protocollo

N. Becker.

*Utdrag av protokollet över lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol
tisdagen den 6 oktober 1903.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden HERSLOW, CARLSON, CLAESON, WIJKANDER, BILLING, BOHMAN, QUENSEL.

Sedan, jämlikt högsta domstolens beslut den 16 februari innevarande år, handlingarna i det till högsta domstolen överlämnade ärende angående de bestämmelser, som funnos upptagna i kap. 9 av upprättat förslag till tullstadga, mellan högsta domstolens ovanbemälda ledamöter cirkulerat, så företogs nu detta ärende till slutlig behandling; varande förslaget bilagt detta protokoll.

Emot förslaget framställdes följande anmärkningar:

§ 129.

Justitierådet Quensel anförde: "På flera ställen i förslagets kap. 9 meddelas bestämmelser, som gå därpå ut, att en viss brottslighet skall presumeras, såvida ej den tilltalade kan fullgöra en viss bevisskyldighet till ådagaläggande av sin oskuld. Dessa bestämmelser stå emellertid i strid mot de allmänna bevisreglerna i brottmål. Väl ha desamma sin förebild både i nu gällande tullstadga och i en och annan författning å andra rättsområden. Men den allvarliga avvikelse från grunderna för kriminallagstiftningen, som sålunda blivit i vissa fall medgiven, synes innebära allt för stor våda för ett rättvist domslut, att ett vidare fortgående på den inslagna vägen må anses tillrådigt.

En bestämmelse av nyssnämnda slag innehålles i mom. 2 av § 129, nämligen att olovlig varuinförsel, förövad av flera å samma tid och ställe, skall anses vara förövad av dem gemensamt — och sålunda ådraga dem högre straff än det vanliga — så framt icke visas kan, att sammanträffandet varit tillfälligt. Jag hemställer därför, att detta stadgande måtte utgå."

Justitierådet Wijkander yttrade beträffande andra stycket av mom. 2, att, då frågan, huruvida olovlig varuinförsel, förövad av flera å samma tid och ställe, skulle anses förövad av dem gemensamt eller ej, syntes i varje särskilt fall kunna bedömas efter de omständigheter, varunder varuinförseln ägt rum, utan att någon särskild bevisskyldighet ålades de tilltalade, justitierådet, lika med justitierådet Quensel, ansåge stycket böra utgå.

Justitierådet *Claëson* utlät sig: "I viss mån hyser jag samma betänkligheter som justitierådet *Quensel* beträffande andra stycket i mom. 2. Det synes mig dock, att i förevarande fall en så stark presumtion emot gärningsmännen föreligger, att under vanliga förhållanden den olovliga varuinförseln må anses förövad av dem gemensamt. Men fall kunna tänkas, då man icke torde böra anse detta, oaktat de tilltalade ej kunnat visa, att sammanträffandet varit tillfälligt. Enligt min mening torde fördenskull någon jämkning böra ske i andra stycket genom att utbyta ordet 'visas' mot t. ex. de i nästföljande stycke använda orden 'skäligen antagas' eller annat uttryck, som lämnar större utrymme för prövning av omständigheterna i varje särskilt fall."

Justitieråden *Herslow*, *Claëson*, *Wijkander*, *Billing*, *Bohman* och *Quensel* förenade sig om följande yttrande:

"I de fall, där för olovlig varuinförsel stadgas böter i visst förhållande till den tullavgift, som bort erläggas för varan, ävensom dennas konfiskation, lärar ej vara avsett, att dessutom tullavgift skall av den skyldige erläggas. Då det emellertid i följd av dödsfall eller på grund av annan omständighet kan inträffa, att straffpåföljden för sådan förseelse bortfaller, skulle i slik händelse statsverket gå i mistning av det tullavgiften motsvarande belopp, därest ej uttryckligt stadgande till förekommande härav införes. För det i mom. 4 avsedda fall, där böterna ej äro beroende av tullsatsens storlek och därför kunna komma att understiga densamma och där varans konfiskation ej ifrågakommer, torde enligt förslagets mening tullavgift böra därjämte för godset erläggas. Denna mening synes emellertid böra till förekommande av ovisshet tydligt uttalas.

Då avfattningen av mom. 5 skulle kunna giva anledning till sådan tolkning, att de omständigheter, varunder olovligen infört gods anträffas, skulle vara avgörande icke blott, såsom avsett är, för frågan, huruvida godset må tagas i beslag, utan jämväl för spörsmålet om godset är förverkat, är någon omredigering av första punkten önskelig.

Sista punkten i mom. 5, som innehåller föreskrift, att om någon förskingrar gods eller forslingsredsakp, som skall anses förverkat, dess värde skall i stället gäldas, synes såsom tillämplig även för fall, som i efterföljande paragrafer omförmålas, lämpligen böra utgå ur förevarande paragraf och ersättas med en mera allmänt avfattad bestämmelse längre fram i förslaget."

Justitierådet *Carlson* uttrade: "Stadgandet i mom. 1 synes böra utvidgas så, att det kommer att avse även det fall, att tullpliktiga reseffekter, angående vilka tullangivning icke behöver göras, undanskaffas, innan tullvisitation ägt rum. Dessutom vore det önskligt, att redan i detta moment angåves, att försök att införa tullpliktigt gods utan tullangivning eller tullvisitation vore att hänföra till olovlig varuinförsel. Slutligen kan ifrågasättas, huruvida icke, då gods blivit infört utan tullangivning eller tullvisitation, olovlig varuinförsel bör anses föreligga även om godsets beskaffenhet icke kan utrönas, och huruvida icke, därest godset befinnes hava varit tullfritt, en ringare förseelse än olovlig varuinförsel bör anses föreligga.

För det fall, som avses i mom. 2 och särskilt i tredje stycket därav, synes fängelse från och med en till och med sex månader lämpligen kunna inrymmas i strafflatituden.

Angående mom. 3 vill jag yttra mig vid § 135.

Med avseende å mom. 4 må erinras, att det skulle leda till förenkling, om åt denna förseelse gäves annan benämning än 'olovlig varuinförsel'.

Stadgandet i andra punkten av mom. 5, att mindre farkoster, dragare och körredskap, som användas vid olovlig varuinförsel, skola vara förverkade, kan uppenbarligen

föränleda därtill, att det straff, som kommer att drabba smugglaren, blir mindre beroende av brottets beskaffenhet än av omständigheter, som icke inverka på brottsligheten. Enligt min mening borde därför detta stadgande uteslutas och i andra delar av förslaget göras de förändringar, som härav följa. Skulle emellertid stadgandet icke kunna undvaras, torde det böra omredigeras så, att den ökning av straffet, som därmed avses, icke blir beroende av den oväsentliga omständigheten, att det olovligen införda godsset anträffas under forslingen. Jag instämmer i redan framställda anmärkningar beträffande avfattningen av första punkten och i fråga om sista punkten av detta moment.“

§ 130.

Justitierådet *Quensel* utlät sig: “Även i denna paragraf möter en presumtion, nämligen om olovlig varuinförsel av fartygets eller tågets befälhavare, såvida han ej gitter göra sannolikt, att han ej ägt kännedom om vissa åtgöranden. Av skäl, som vid föregående paragraf anförts, hemställas, att första punkten i mom. 1 måtte utgå och att paragrafen i övrigt givas det innehåll, att, om befälhavaren i det angivna fallet ej blir övertygad om olovlig varuinförsel, straff skall ådömas honom för underlåten tillsyn utom i fall, som i mom. 2 sägs.“

Justitieråden *Herslow*, *Claëson*, *Wijkander*, *Billing* och *Bohman* förenade sig om följande yttrande:

“Då enligt förslaget straff skall drabba fartygets eller tågets befälhavare även i det fall att gärningsmannen ej kunnat anträffas, samt dessutom samma straffmättningsgrunder, som i avseende å gärningsmannen kunna förekomma, ej under varje förhållande kunna komma till tillämpning för fartygs- eller tågbefälhavare, synes uttrycket 'lika med den eller de skyldige' böra utgå. Likaså torde hänvisningen till 129 § böra bortfalla, då denna § vid iteration icke är i varje fall tillämplig.“

Justitierådet *Carlson* hemställde, att i första punkten av mom. 1 ordet “lika” måtte utbytas mot ordet “jämte” samt ordet “såsom” uteslutas.

§ 131.

Justitierådet *Quensel* yttrade: “Jämväl vad denna paragraf innehåller därom, att emottagaren eller ägaren skall straffas såsom för olovlig varuinförsel, ändå att han ej kunnat därom övertygas, torde av förut anført skäl böra uteslutas.

I övrigt kan mot innehållet i denna paragraf anmärkas, att de kännetecken, som konstituera ett bedrägeribrott, hemfallet under allmänna strafflagen, ej hava sin plats i tullstadgan, att än mindre där kunna meddelas bestämmelser, varigenom ett förfarande, som eljest ej vore att hänföra till bedrägeri enligt allmänna strafflagen, komme att därunder inbegripas, och att följaktligen näst sista punkten i förevarande paragraf bör för alla händelser utgå.“

Justitierådet *Bohman* instämde i vad justitierådet *Quensel* anmärkt i avseende å näst sista punkten av denna §.

Justitierådet *Billing* anförde: “Om gärning, varom i denna § förmäles, enligt sin natur rätteligen är att hänföra till bedrägeribrottens kategori, måste det betecknas såsom oberättigat och oriktigt att, såsom i näst sista punkten skett, stadga, att gärningen, där den kommit till fullbordan, skall anses 'såsom' bedrägeri — ordalag vilka allmänne-ligen användas, då genom en juridisk fiktion något skall anses vara vad det icke i och för sig är. — Utgår man åter därifrån att ifrågavarande gärningar icke till sin natur äro bedrägeribrott i allmänna strafflagens mening, synes det vara högeligen betänkligt

att i en administrativ författning bestämma, att en gärning, som eljest ej skulle falla under allmän strafflag, ändock skall så bedömas, och än mindre lär det kunna försvaras att, på sätt förslaget innehåller, genom orden 'och kan han icke göra sannolikt etc.' omkasta de för brottmålsprocessen i allmänhet gällande regler om bevisnings-skyldigheten.

Men även ur andra synpunkter erbjuder förevarande stadgande synnerliga svårigheter. Har gärningen stannat vid försök, skall åtalet handläggas vid tullrätt. Skulle denna nu finna, att den tilltalade icke lyckats göra sannolikt att han före åtalet saknat vetskaper om gärningen, och denna följaktligen skall vara att anse såsom bedrägeri, så torde tullrätten, i händelse den, såsom ofta är fallet, ej tillika är forum delicti, icke vidare äga att taga befattning med målet, utan detta kommer att i en eller annan form hänvisas till sitt rätta forum; och det inses lätt vilka omgångar och förvecklingar härav kunna uppstå, helst om den senare domstolen skulle finnas hava en annan uppfattning om den bevisning i ovanangivna hänseende, som av den tilltalade förebragts eller inför denna domstol åstadkommes.

En fullt tillfredsställande lösning av nu antydda svårigheter torde ej vara lätt att finna, ehuru visserligen åtskilliga utvägar erbjuda sig. Så kunde det ifrågasättas att i tullstadgan, utan hänvisning till någon i allmänna strafflagen upptagen brottmålskategori, utsätta särskild straffpåföljd för den fullbordade gärningen. Men om denna — såsom mig synes med rätta — uppfattas såsom bedrägeribrott, så kan, på sätt jag redan anmärkt, ett dylikt tillvägagångssätt näppeligen ur principiell synpunkt godkännas. En annan utväg vore att i särskild lag behandla frågan om den fullbordade gärningen i såväl straffrättsligt som processuellt hänseende; men av många nära till hands liggande skäl synes icke heller denna form för frågans lösning vara att förorda. Såvitt jag inser, återstår då intet annat än att ur tullstadgan utesluta alla bestämmelser om den fullbordade gärningen. Denna anordning vilar på den förutsättningen, att gärningen i och för sig är att anse såsom bedrägeribrott, och medför uppenbarligen, att den här föreslagna bestämmelsen om bevisbördans fördelning bortfaller, varförutom i en eller annan form föreskriften om beslag och konfiskation måste göras tillämplig på detta särskilda slag av bedrägeribrott.

Justitieråden *Claëson* och *Wijkander* förklarade sig dela de av justitierådet *Billing* vid ifrågavarande § uttalade betänkligheter; varjämte justitierådet *Claëson* av förut anförd skäl ansåg, att hänvisningen till § 129 borde utgå.

Justitierådet *Carlson* utlät sig: "För de handlingar, som här avses, torde straff böra stadgas, i första rummet för den verkliga gärningsmannen och först därefter för den, som presumeras vara gärningsman eller delaktig i brottet.

Skillnaden emellan ifrågavarande brott, sådana de angivas i själva definitionen, och de brott, som avses i §§ 129, 130 och 132, synes egentligen bestå endast däri, att gärningsmannen vilseleder eller söker vilseleda, i förra fallet tulltjänsteman, som verkställer tullbehandling, och i senare fallet tulltjänsteman, som verkställer tullbevakning eller tullvisitation. Denna skillnad torde icke i och för sig böra föranleda därtill, att det förra fallet bör anses svårare än det senare. Sättet för tulltjänstemannens vilseledande synes kunna vara detsamma i båda fallen. Under sådana förhållanden torde det rätta vara att i tullstadgan hänföra alla dessa brott, även om tullförsnillningen kommer till fullbordan, till olovlig varuinförsel. Huruvida vissa av brotten i allmänhet eller under särskilda förhållanden tillika böra anses såsom bedrägeri får bedömas efter strafflagen.

Enligt min uppfattning bör ett svikligt förfarande, å vilket straffbestämmelse i skattelag äger tillämpning, icke anses tillika falla under strafflagens stadgande angående bedrägeri, om gärningsmannen vid brottets förövande gått till väga på ett sätt, som kan sägas vara karaktäristiskt för brott mot skattelagen eller är i densamma uttryckligen och särskilt nämnt, men möjligen om han använt särskilda för skattelagen främmande medel. Med denna uppfattning skulle den i § 131 förekommande uppräknings exempel kunna föranleda ett uteslutande av strafflagens tillämpning i fall, då en sådan eljest kunnat ifrågasättas, särskilt det fall, att gärningsmannen begagnat sig av veterligen oriktiga handlingar för att styrka falska uppgifter om godsets beskaffenhet och värde.

Enligt en annan uppfattning böra alla de fullbordade brott, som avses i § 131, även om straff för desamma utsätts i tullstadgan, tillika anses såsom bedrägeri. Om så är förhållandet, torde det vara oformligt att upptaga dessa brott för sig i en särskild paragraf, då i sådant fall den strafflatitud, som bestämdes, skulle bli utan betydelse så vitt anginge straffets begränsning uppåt.

På grund härav synes vara lämpligast att, med uteslutande av exempeluppräknings i § 131, sammanföra de där och i § 129 mom. 1 omnämnda fullbordade brott och försöksbrott i § 129 mom. 1 under en gemensam definition, i vilken så vitt möjligt undvikas sådana uttryck, som direkt peka på bedrägeribrott. Härigenom skulle stadgandet i § 129 mom. 1 få ungefär den betydelse, som redan nu kan givas åt det samma, om vikt lägges därpå, att den tullangivning, som där omtalas, skall vara behörig. Enligt den nu föreslagna anordningen borde i § 131 stadgas allenast, under vilka förhållanden den, som tagit befattning med godset, skulle presumeras vara gärningsman eller delaktig i brottet. Tillika kunde på lämpligt ställe i tullstadgan erinras därom, att de för olovlig varuinförsel stadgade straff, med undantag av konfiskationsstraffen, icke borde ådömas, om brotten enligt allmän lag medförde svårare straff.

Justitierådet *Herslow* hemställde i likhet med justitierådet *Claëson*, att de i första punkten av denna § förekommande orden "enligt vad i § 129 stadgas" måtte utslutas.

Beträffande ifrågavarande paragrafs näst sista punkt ansåg justitierådet, att vad denna punkt innehölle borde utbytas mot en här eller på annat lämpligt ställe i förslaget meddelad erinran, att, i händelse stadgad tullavgift befunnes vara helt eller delvis staten undandragen genom svikligt förfarande av beskaffenhet att ådraga gärningsmannen ävensom i försnillningen delaktiga personer ansvar enligt allmänna strafflagen, samma lag jämte tullstadgans föreskrift om beslag och konfiskation skulle vinna tillämpning.

§ 132.

Justitierådet *Quensel*, med vilken justitieråden *Bohman*, *Billing* och *Claëson* för- enade sig, anförde: "Då den under mom. d) omförmälda åtgärd torde få anses brottslig, även om den avser tullfritt gods, men med hänsyn därtill, att olovlig varuinförsel straffas med böter i visst förhållande till tullavgiften, straffbestämmelse saknas för den händelse, att godsets beskaffenhet utrönes och det befinnes vara tullfritt, torde det i sista punkten stadgade bötesstraff böra utsträckas jämväl till nyssnämnda fall.

Påföljden, därest godsets beskaffenhet icke kan utrönas eller godset befinnes vara tullfritt, lär böra avse jämväl det i mom. a) upptagna fall."

Justitierådet *Wijkander* yttrade, att det, särskilt med avseende å avfattningen av § 133 andra stycket, icke syntes med erforderlig klarhet angivet, huruvida förbrytelse, som i förevarande § avsåges, vore att anse såsom olovlig varuinförsel jämväl i de hän-

seenden, varom i förstberörda §, första stycket, och i § 135, likaledes första stycket, förmäldes.

Justitierådet *Carlson*, med vilken justitierådet *Herslow* instämde, utlät sig: "Av en jämförelse emellan de fall, som avses i § 129, och de fall, som omnämnas i punkterna a) och d) av § 132, synes böra följa, att, därest i sistnämnda båda fall godset endast till en del består av tullpliktiga varor, endast dessa böra vara förverkade, och att, om i samma fall godset skulle befinnas vara i dess helhet tullfritt, icke olovlig varuinförsel men möjligen en ringare förseelse bör anses föreligga. Kan godsets beskaffenhet däremot icke utrönas, torde i båda dessa fall straff för olovlig varuinförsel böra bestämmas så, som i punkten d) för ett av dessa fall sägs; dock synes lägsta bötesbeloppet böra här, likasom i § 129, bestämmas till tio kronor. Vid omredigering av dessa punkter i nu angivna riktning torde böra iakttagas, att de i punkten d) nu förekommande orden 'om sådana ådömas' uteslutas såsom endast vilseledande."

Justitierådet *Carlson* tillade: "Svikligt förfarande i syfte att undgå tull för res-effekter synes böra vara straffbart, även om det sker på annat sätt än i punkten b) angives. Denna punkt torde därför böra utgå, och i stället § 131 eller — om den av mig vid denna paragraf gjorda hemställan bifalles — § 129 mom. 1 på motsvarande sätt utvidgas.

Vid den förändrade uppställning, jag föreslagit, torde förevarande paragraf böra erhålla plats framför §§ 130 och 131."

§ 133.

Justitierådet *Quensel*, med vilken justitieråden *Bohman*, *Billing* och *Claëson* instämde, yttrade: "Då meningen synes vara, att iterationsstraff enligt första stycket skall inträda utan annat avseende å beskaffenheten av de särskilda slag av olovlig varuinförsel, vartill gärningsmannen gjort sig skyldig, än att den sista förseelsen ej må vara att hänföra under § 129 mom. 4, men förseelse av sistnämnda slag icke heller synes kunna utan inkonsekvens och onödig stränghet medräknas bland de äldre förseelser, å vilka vid iterationsstraff avseende skall fästas, hemställas om föreskrift, att sådan olovlig varuinförsel, som omförmäles i § 129 mom. 4, ej må i något fall medverka till iterationsstraffs inträdande. Genom ett sådant för hela paragrafen gällande stadgande skulle också uppräknandet i andra stycket av de förseelser, som kunna medföra fängelse eller straffarbete för sådan efterföljande förbrytelse, varom sägs i § 129 mom. 2, kunna uteslutas, vilket vore desto mera önskvärt, som i sagda uppräknande, säkerligen oavsiktligt, kommit att förbigås de i § 132 omförmälda åtgärder.

Då det ej lär kunna dragas i tvivelsmål, att vad allmänna strafflagen innehåller om förutsättningarna för ådömande av iterationsstraff i tillämpliga delar skall gälla jämväl i fråga om tullförbrytelse, synes det vara mindre lämpligt att här särskilt upptaga en av dessa förutsättningar.

Att vad i allmänhet stadgats om godsets förverkande och beslagttagande vid olovlig varuinförsel skall äga tillämplighet även för de i denna paragraf upptagna fall, torde till undvikande av missförstånd böra utsättas."

Justitierådet *Claëson* tillade: "Såsom senare stycket är avfattat, torde detsamma kunna föranleda till den tolkning, att i där angivet fall en person skall redan för andra gången förövad olovlig varuinförsel ovillkorligen dömas till fängelse eller straffarbete. Ar förslagets mening sådan, torde detta stycke böra flyttas framför det, som handlar om den, vilken tredje gången eller oftare förövar olovlig varuinförsel. Men därest förslagets mening är den antydda, synes straffet bliva alltför strängt. Även om avsikten

med förslaget är att senare stycket blott bör gälla den, som minst tredje gången förbrutit sig, kan det ifrågasättas, huruvida urbota straff nödvändigt skall följa å förbrytelsen. Det synes mig, såsom skulle senare stycket kunna helt och hållet uteslutas.“

Justitieråden *Herslow* och *Carlson*, som ansågo första stycket böra så förstås, att brott enligt § 129 mom. 4 icke skulle verka till förhöjning av straff för senare begånget brott, voro i övrigt ense med justitierådet *Quensel* samt erinrade därjämte, att då straff enligt andra stycket kunde komma att drabba en person, som antoges vara brottslig oaktat hans skuld icke vore fullt ådagalagd, böter borde inrymmas i strafflatituden för de brott, som där avsåges.

§ 134.

Justitieråden *Herslow*, *Carlson*, *Claëson*, *Billing*, *Bohman* och *Quensel* erinrade, att, då även i denna paragraf med uttrycket "olovlig varuinförsel, som i § 129 mom. 1, 2 eller 3 avses" torde åsyftas allenast att utesluta förseelse, som omtalades i § 129 mom. 4, men ej åtgärder, som enligt § 132 skulle anses såsom olovlig varuinförsel, en omredigering vore nödig.

Justitierådet *Carlson* ansåg tillika, att förevarande paragraf borde erhålla plats framför §§ 130, 131 och 133.

§ 135.

Justitierådet *Quensel* anförde: "Denna paragraf avser förbrytelser, begångna dels i tjänsten dels utom densamma. Där förbrytelsen blivit begången i tjänsten, är paragrafens förhållande till allmänna strafflagens bestämmelser om ansvar för tjänstefel icke nöjaktigt bestämt. Det framgår nämligen ej, huruvida avsikten är, att sistnämnda bestämmelser skola ersättas med tullstadgans, eller att handlingen skall bestraffas både enligt tullstadgan och enligt allmänna strafflagen. Men vilkendera avsikten med förslaget är, torde berättigade anmärkningar mot detsamma kunna framställas. Att, då allmänna strafflagen för varje tjänstefel bestämmer straff, som för detsamma må anses fullt tillräckligt, i en förordning av förevarande beskaffenhet för visst fel i tjänsten uppställa särskild straffsats, som därtill kan uppgå till straffarbete i fyra år, torde ej vara varken lämpligt eller nödigt. Att åter åt allmänna strafflagen överlämna bestraffandet av handlingen såsom tjänstefel men det oaktat belägga tullförbrytelsen såsom sådan med högre straff än det normala, synes, då den kvalificerande omständigheten skulle bestå allenast i gärningsmannens egenskap av tjänsteman, i själva verket vara att i dubbel måtto bestraffa tjänstefelet. Har någon av de i § 135 omförmälda personer utom tjänsten förbrutit sig mot tullstadgan, lärar annat avseende å hans tjänstebefattning ej böra vid straffets bestämmande ifrågakomma, än att gärningen må anses begången under försvårande omständigheter, vilket med den för tullför snällning i allmänhet uppställda latitud kan vid straffets utmätande vinna tillbörligt beaktande. Då detta gäller jämväl det i § 129 mom. 3 punkt c) upptagna fall, hemställles, att sistnämnda punkt ävensom hela § 135 må uteslutas, varav följderna torde bliva, att förseelse mot tullstadgan, begången av ifrågavarande tjänstemän, bestraffas enligt tullstadgans allmänna straffbestämmelser och därjämte, därest förseelsen blivit begången i tjänsten, från denna synpunkt bedömes enligt strafflagen."

Justitierådet *Wijkander* hemställde, att särskilda bestämmelser måtte meddelas beträffande förbrytelser, som av tull- eller lotstjänsteman begåtts i tjänsten, och förbrytelser, som av sådan tjänsteman begåtts utom tjänsten. Genom en sådan anordning vunnos dels att den av justitierådet *Quensel* redan påpekade oklarheten i fråga om den

allmänna strafflagens tillämplighet å förbrytelse, begången i tjänsten, undanröjdes, dels ock att vid strafflatitudens bestämmande för förbrytelse, begången utom tjänsten, hänsyn kunde tagas till det förhållande, att sådan förbrytelse i allmänhet måste anses mindre straffbar än motsvarande, i tjänsten förövade förbrytelse.

Justitierådet *Carlson* yttrade: "Då ifrågasättas bestämmelser, om och i den mån de kunna finnas nödiga samt med billighet och rättvisa förenliga, torde böra inflyta i 25 kap. strafflagen, hemställer jag, att de uteslutas ur förslaget.

Tjänstemän vid enskilda järnvägar synas med avseende å sitt sysslande för tullverkets räkning böra vara underkastade samma ansvar som statens järnvägstjänstemän. Här för torde emellertid fordras ändring av strafflagen. Att i avbidan härpå för tjänstemän vid enskilda järnvägar stadga en jämförelsevis obetydlig straffskärpning, såsom i § 129 mom. 3 punkten c) föreslås, torde icke vara nödigt och synes kunna föranleda en viss oegentlighet, varför även denna punkt lärers böra utgå.

Under sådana förhållanden kan det ifrågasättas, huruvida det är lämpligt att för de övriga i § 129 mom. 3 omnämnda fall bibehålla en särskild strafflatitud, föga avvikande från den allmänna, eller om icke snarare hela mom. 3 bör uteslutas."

§ 136.

Justitierådet *Carlson* ansåg, att denna paragraf borde utgå och i stället, såsom redan föreslagits, föregående paragrafer formuleras så, att däri omförmälda brott, även om tullförnillningen icke komme till fullbordan, bleve direkt hänförliga till olovlig varuinförsel.

§§ 137—142.

Justitierådet *Carlson* anmärkte:

att i förslaget icke uttalades, vem som ägde taga gods i beslag, men väl, vem som ägde stadgad visitations- och anhållningsrätt samt rätt att anställa undersökning;

att det vore oegentligt att benämna annan beslagare än den, som verkställt beslag;

att, då det borde ankomma på prövning av därtill fullt kvalificerad tjänsteman, huruvida åtal för ifrågasättande mot staten begångna brott skulle äga rum eller icke, och åtalet även borde av sådan person utföras, åtalsrätt icke borde tillkomma annan än vederbörande kronoåklagare;

samt att beslag borde gå åter, därest icke åtal anställdes eller, i fall som i § 169 mom. 2 sägs, kungörelse skedde inom viss tid.

§ 143.

Justitierådet *Quensel*, med vilken justitieråden *Bohman*, *Billing*, *Wijkander* och *Clæson* instämde, yttrade: "Bestämmelsen att böter för obehörig kroppsrannsakan tillfalla målsägande, torde, såsom vilande på en numera föråldrad uppfattning av straffets natur och ändamål, böra utgå".

Justitierådet *Carlson* hemställde, under biträdande av den av justitierådet *Quensel* gjorda anmärkning, att hela sista stycket i mom. 1 ävensom mom. 2 måtte uteslutas, så att tulltjänstemans förfarande vid kroppsrannsakan komme att bedömas efter strafflagen. Med avseende å mom. 2 ville justitierådet särskilt erinra, att sedan i förevarande paragraf, som i övrigt överensstämde med § 151 i nu gällande tullstadga, i mom.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 183 häft. (Nr 226.)

1 inskjutits orden "och prövas icke skälig anledning till den vidtagna åtgärden hava förefunnits" stadgandet i mom. 2 fått en annan betydelse än förut och icke kunde försvaras.

§§ 144 och 145.

Justitierådet *Carlson* hemställde, att sista punkten i § 144 och hela § 145 måtte få utgå, så att dessa förseelser hemföll under strafflagen.

§ 149.

Högsta domstolens ledamöter ansågo bestämmelsen, att det medförda godset skulle dömas förbrutet, vara alltför sträng, såvitt anginge annat än tullpliktigt gods.

Justitieråden *Billing*, *Wijkander*, *Claëson* och *Carlson* framhöllo önskvärdheten därav att texten i redaktionellt hänseende översåges i syfte att, där samma begrepp å skilda ställen förekomme, enahanda uttryck, så vitt möjligt, däråt gäves; och ville justitieråden såsom exempel här påpeka, hurusom i denna § och nästföregående § samma tanke återgivits på trenne olika sätt, nämligen i 148 § 1 mom. sålunda: "utan bevisligt nödtvång"; i 2 mom. av samma § med orden: "utan trängande nöd eller annan giltig orsak" och i förevarande § med: "utan att vara av nödtvång föranlett".

Justitierådet *Carlson* anmärkte därjämte, att ordet beslagare syntes vara här använt i annan betydelse än den i § 138 angivna, då här talades om en angivare, som icke vore beslagare.

§ 150.

Justitierådet *Carlson* hemställde, under hänvisning till sitt yttrande vid § 129 mom. 5, att tredje punkten måtte uteslutas.

§ 155.

Justitierådet *Quensel* yttrade: "Denna paragraf torde på grund av förut gjord anmärkning böra omarbetas därhän, att annat straff än för underlåten tillsyn ej må drabba befälhavaren, därest han ej blir övertygad om vetskap om lönnrummet eller den hemliga tillgången till lasten."

§ 157.

Justitierådet *Quensel* yttrade: "Att ägaren till fartyget, även om han ej är befälhavare därå eller ens åtföljer detsamma, skall vara i vidare mån ansvarig för iakttagandet av de i § 38 mom. 2 meddelade föreskrifter, än att han bör tillse, att fartyget, därest det uthyres till utrikes fart, är, när det lämnar ägarens besittning, försett med stadgade beteckningar, är åter att såsom gärningsman straffa den, som ej blivit om brottslighet övertygad. Även å § 157 mom. 2 är således tillämpligt vad vid § 129 först blivit anmärkt."

§ 160.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande: "Med den avfattning, paragrafen erhållit, skulle ansvar för olaga segling knappast kunna inträda, med mindre fartygsbefälhavaren vid återkomsten till riket medfört andra varor än den vid avseglingen intagna last. Då sådan mening ej lär vara åsyftad, bör paragrafen omredigeras."

§ 163.

Justitierådet *Quensel*, med vilken justitierådet *Bohman* instämde, anförde: "Då, beträffande transitupplagsgoods, i § 107 förutsättes, att det förlorade godsets beskaffenhet kan utrönas, så att därå belöpande tull kan beräknas, och enligt samma paragraf fartygsbefälhavaren, fartyget eller järnvägsstyrelsen ansvarar för tullbeloppets gäldande, synes från tullverkets sida icke böra därjämte kunna utkrävas kriminellt ansvar av fartygets eller tågets befälhavare eller av stationsföreståndare. Detsamma torde i fråga om transitgoods gälla, för den händelse godsets beskaffenhet utrönas och därå belöpande tull inflyter."

Justitierådet *Carlson* utlät sig: "Då den presumption om brottsligt förfarande eller bristande tillsyn, som ligger till grund för ifrågavarande straffbud, synes vara ganska oviss, eftersom rätten att väcka åtal i detta enda fall gjorts beroende av generaltullstyrelsens förordnande, hemställer jag, att denna paragraf måtte få utgå."

§ 165.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande: "Emedan det här bestämda ansvar bör drabba stationsföreståndaren allenast såsom påföljd, för det han åsidosatt honom åliggande tillsyn över godsets omlastning eller lossning, bör samma ansvar ej ifrågakomma i de fall, då stationsföreståndaren ej brustit i den tillsyn, som rimligen kan av honom fordras."

§ 166.

Högsta domstolens ledamöter förenade sig om följande yttrande: "Av de i denna paragraf uppräknade förseelser falla väl en del under allmänna lagens straffbud; men med andra synes så icke vara förhållandet. Bötesstraff torde därför böra utsättas med föreskrift, att detsamma skall tillämpas, där ej förseelsen är enligt allmän lag med straff belagd."

§ 167.

Justitieråden *Clæson*, *Wijkander*, *Billing*, *Bohman* och *Quensel* förenade sig om följande yttrande: "Att olovligt brytande av lås, sigill eller plomb, som av tullmyndighet anbringats, ej blott å de i denna § omförmälda föremål, utan ock å skeppshandlingar (jfr §§ 9, 10 och 50), hemfaller under stadgandet i 10 kap. 21 § strafflagen torde ej vara tvivel underkastat och bör redan på denna grund ej i tullstadgan utsägas, ehuru visserligen, om denna bestämmelse utgår ur tullstadgan, därav bliver en nödvändig, men knappast önskvärd följd, att dylik gärning skall beivras, ej vid tullrätt, utan vid allmän domstol. Här synes på sin höjd, till förebyggande av möjligt missförstånd, erfordras en bestämmelse om straff för den, som berett sig tillgång till i §:n omnämnt rum på sådant sätt, att gärningen ej är efter allmän lag straffbar. Den i sista punkten av 1 mom. innehållna rättsregel synes vara så allmängiltig, att den ej bör i en tullstadga uttalas."

Justitierådet *Carlson* utlät sig: "Den bestämmelse i nu gällande tullstadga, som motsvarar mom. 1, torde hava upptagits huvudsakligen för att däri omförmälda brott skulle bliva i fråga om laga domstol och i andra avseenden betraktade såsom tullmål. Om mom. 1 av sådan anledning bibehålles, synes hänvisningen till viss paragraf i strafflagen böra utbytas mot en hänvisning till allmän lag och sista punkten uteslutas."

Justitierådet *Herslow* hemställde, att de i 1 momentet förekommande orden "fartygs-luckor eller andra ingångar till rum, där gods förvaras, eller själva godset" måtte, såsom dels obehövlige och dels medförande en obehörig begränsning av den här åsyftade art av brottslighet, varda uteslutna, i vilket fall samma moments innehåll i övrigt erfordrade en något förändrad avfattning.

Beträffande moment 2 anmärkte justitieråden *Herslow*, *Carlson*, *Claëson*, *Wijkander* och *Quensel*, att för straffrihet någon sträng bevisning att förseglingen blivit av våda bruten ej borde fordras. Sannolika skäl syntes göra tillfyllest.

§ 168.

Högsta domstolens ledamöter erinrade därom, att i §:n saknades bestämmelse om fördelning av ersättning för förskingrat gods (§ 129 mom. 5).

Justitierådet *Carlson* hemställde därjämte, under hänvisning till vissa förut gjorda förslag om redaktionsförändringar, att de i början av paragrafen förekommande orden "så ock för förbrytelse, som, enligt vad ovan sägs, skall anses såsom olovlig varuinförsel" måtte uteslutas.

§ 169.

Justitierådet *Wijkander* yttrade: att enär känd ägare till beslagtaget gods borde i den ordning, rättegångsbalken angåve, varda hörd, innan godset förklarades förverkat, orden, "så ock då ägare eller forslare sedermera icke kan med stämning anträffas" syntes böra utgå.

§ 170.

Justitieråden *Quensel*, *Bohman* och *Wijkander* förenade sig om följande yttrande: "Denna paragraf synes desto hellre böra såsom överflödig utgå, som dess bibehållande i tullstadgan möjligen kunde framkalla den oriktiga föreställning, att tulltjänstemän, som enligt tullstadgan äga åtalsrätt, jämväl skulle vara befogade att företaga häktning."

Justitieråden *Herslow*, *Carlson* och *Billing* ansågo, lika med justitieråden *Quensel*, *Bohman* och *Wijkander*, denna § böra, såsom överflödig, utgå.

§ 171.

Justitierådet *Herslow* yttrade: "Förbrytelse, som omnämnes i tullstadgan, kan vara av beskaffenhet att tillika innefatta förbrytelse mot allmän lag. Såsom exempel härpå torde det vara nog att hänvisa till §§ 131, 166 och 167 i förslaget. Olika meningar kunna då yppas, såsom de också verkligen inom lagskipningen framträtt, huruvida en sådan förbrytelse skall betraktas såsom brott mot tullstadgan eller mot allmänna lagen. Denna olika uppfattning har sin särskilda vikt och betydelse för frågan om behörig domstol för mål angående så beskaffat brott. Till förekommande av osäkerhet och möjliga förvecklingar vid avgörande av nämnda fråga synes mig böra, i viss likhet med vad i förordningen om krigsdomstolar och rättegången därstädes iakttagits vid bestämmandet av krigsdomstols kompetens, uttryckligen stadgas, att tullrätt är behörig att rannsaka och döma i varje mål, som angår någon i tullstadgan särskilt nämnd förbrytelse, även om ansvaret för densamma skall bestämmas enligt strafflagen, men att, därest förbrytelse mot tullstadgan tillika innefattar något i samma stadga icke

nämnt brott mot allmän lag, såsom t. ex. våld mot tullbevakning vid olovlig varuinförsel, detta särskilda brott skall beivras vid allmän domstol.“

§ 172.

Högsta domstolens ledamöter ansågo, att för försummelse att fullgöra den här meddelade föreskrift annat ansvar än det i allmän lag för tjänstefel stadgade icke erfordrades eller ens lämpligen borde utsättas.

Ex protocollo

Erik Ölander.